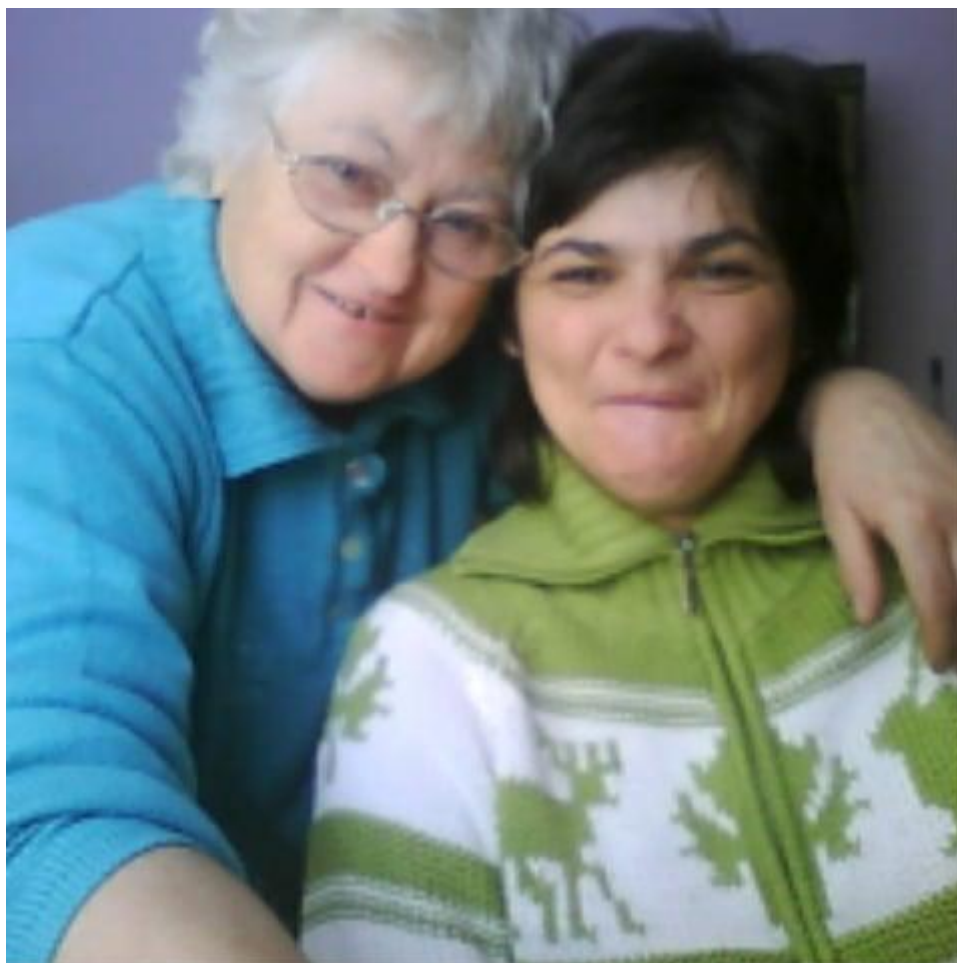

CSOMOR HENRIETT

**MINDEN PERC FÁJ NÉLKÜLED,
ÉDESANYÁM!**

Pécs, 2026

CC BY-NC-ND 4.0

Nevezd meg! - Ne add el! - Ne változtasd! 4.0 Nemzetközi
Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International

Kezdttem 2025. decemberében,
végeztem 2026. március 23-án

Tartalomjegyzék

Köszönetnyilvánítás

Ajánló

Előszó

Gyűlölök nélküled létezni

Édesanyámhoz

Szívemnek ajándéka, Édesanyám

Első Rész

Édesanyám betegségében

Álmatlan éjszakán

Tengernek morajlását hallgatva

Második Rész

Sorsodat vedd kezédbe

Harmadik Rész

Az idő végezetéig

Karácsony csodás pillanata

Negyedik Rész

Édesanyám, mindenem

Őrangyalom

Ötödik rész

Szőlőhegyi emlékeim

Elment

Rongy év

Szíved ne szűnjön meg dobogni

Utolsó percig

Anya úgy hiányzol

Elválaszthatatlanok

Hatodik rész

Tűnődés

Édesanyám nélkül

Egykori tanárom

Hetedik rész

Szívem rejtekére költöztél

Végtelen szeretet

Árnyas lombú fák alatt

Hazavágyom

Békében szunnyadok

Érzéseim hullámvasútján

Nyolcadik rész

Szívemet szaggatja a fájdalom

Kilencedik rész

Esős délutánon

Egy reggel gondolatai

Magányomban

Ötöslottó álom

Avagy életkép

Szeretet fénye

Halványuló ünnepek

Gyermekkorom legszebb nyarai

Összetartozás

Belső világom

Tizedik rész

Tizenegyedik rész

Anya te voltál az életem

Hetvenmillió apropóján

Tizenkettedik fejezet

Földhöz ragadva
Családi fészek

Elcsendesül a világ

Ilyen nincs és mégis van

Őszi reggel

Csokoládés doboz

Hazavágyom

Tizenharmadik rész

Honvágy szülőfalum után

Drága kis madaram

Új lakóink

Garázs kutya

Báró kutyám

Tizennegyedik rész

Mély bánat ül szívemen

Tizenötödik rész

Emlékedbe ragadva élek

Harangok zúgásában

Rohannak az évek

Kíváncsi szívem

Tizenhatodik rész

Az álmok néha igazak

Tizenhetedik rész

Az erdő csendjében

Szürke szarvas látványa

A kisútbányai kanyargós úton

Csapongó gondolataim napjaimban

Együtt sétálunk az erdőben

Elvégre tavasz van

Ősz családunk életében

Tizennyolcadik rész

Anya, annyira fáj, hogy elmentél!

Tükörjege az utcánk

Tizenkilencedik részű

Huszdik rész

Anya, te leszel a végső menedékem

Kegyetlen bánásmód

Félelem és kudarc

Nekem a kör bezárult

Édesanyámnak Anyák napjára

Piros rózsák beszélgetnek

Együtt Édesanyámmal

Köszönetnyilvánítás

Hálásan köszönöm Koncz-Salamon Szilviának az irodalmi munkámban a helyesírás javítási munkáját.

A MEK dolgozóinak köszönöm áldozatos munkájukat.

Előszó egy készülőben lévő könyvemhez

Anya, borzalmas elviselnem azt, hogy meghaltál, hogy nem vagy már velem. Csak a gondolataimban vagy reggeltől estig, estétől reggelig. Az éj elviselhetőbb, mert talán látlak álmomban, talán megölelhetlek. De te soha nem jössz. Olyan, mintha haragudnál rám. A minap is csak a drága nagyapám, vagyis az apukád jött el hozzám. Végre megfoghattam ökölbe szorított csontos kis kezét. A megszokott zöld pulóverében volt. Neked csak a hangodat hallottam, olyan, mintha bújkálnál előlem. Ez nagyon fáj nekem. Tudom, és érzem, hogy örökké velem vagy. Elengedhetetlenül, mindig együtt voltunk, és a puszta érzés, hiányod, megőrjít, hogy nem ölelhetlek meg. Egyedüli megnyugvásom a fényképeink, melyekkel körberaktam a szobámat. Óriási kegyetlenség számomra a halálod. Az átkozott rák gondoskodott róla, hogy az Isten könyörtelenül elvegyen tőlem. Ezért kellene annyira imádni Istent, és fohászzkodni hozzá? Én megtettem, imádkoztam hozzá, mégis elvett tőlem. Te voltál az egyetlen ember anya, akiért érdemes volt élnem. Egyszerűen csak azért, mert végtelenül imádtalak.

Ha még egyszer választanom kellene, ugyanezt a

családot kérném. Egy feltétellel, hogy te, anya, nem lehetsz beteg, s én haljak meg előbb. A halálod teljesen szétzúzta a szívemet. Tudom anya, hogy te végig ellenezted, mert beszéltünk róla, hogy a kezemre tetováljam azt, hogy: örökké velem vagy anya. Szerettem volna örökké a kezemen hordozni ezt az egyszerűnek tűnő mondatot.

Sajnos az átkozott túlmozgásom miatt nem tudok tetováltatni.

Ezt a könyvem előszavának gondoltam, Anya, amit a betegségéd éveiről írok majd, ha már nem fájnak ennyire nélküled a percek, az órák, s pusztán a létezésem nélküled.

2025.október 01.

Megjegyzés: a verseket és a novellákat mind én írtam a családtagjaimról, de a legtöbbet Édesanyámnak írtam, mert imádtam őt. Néha jólesett kiírni magamból a bánatomat, vagy az örömömet.

Gyűlölők nélküled létezni

Gyűlölöm a napokat,
s az üres órákat nélküled.
Gyűlölöm, hogy nélküled
folytatom az életet, amely
csak magával sodor,
s én csak küszködöm,
mert szart sem ér már
az élet nélküled, édesanyám.
Nem éreztem egyedül magam,
mert te ott voltál nekem, édesanyám,
s te voltál a mindenem, a csillagom.
Minden percben mennék utánad anya.
Egész életemben beléd
kapaszkodtam, anyám.
Sajnos már nem tehetem,
s ez borzasztóan fáj.
Fáj, hogy nem láthatlak,
fáj, hogy nem érinthetlek, s
fáj, hogy nem hallhatlak.
Ezt én nem bírom ki.
Borzalmas, hogy az Isten
elvett tőlem,
mintha örökre megbüntetett
volna a haláloddal.
Imáim mit sem értek,

melyek érted szóltak,
édesanyám.

Már nem érdekel semmi,
csak utánad akarok menni
anyu.

2025. június 07.

Édesanyámhoz

Te vagy nekem az őrangyalom.

Mikor velem vagy,
nem félek semmitől,
mert tudom, hogy
megvédsz mindenkitől.

Amikor szomorú vagyok,
hozzád fordulok,
s te megvigasztalsz.

Ha beteg vagyok, aggódsz értem.

Édesanyám!

Csillagként tekintek rád.

Ragyogsz rám,
mikor mosolyogsz,
s napom szép lesz.

1998. október 24.

Szívemnek ajándéka, Édesanyám

Ünnepellek Erzsébet,
Édesanyám, szívemnek ajándéka,
ölelve simogatlak kedvemre.
Édesanyám, mindenem,
vágyón sóhajtok utánad.
Smaragdzöld szemed ragyogva csillan,
ünneplőbe öltöztél nevednek ünnepén.
Erzsébetnek napján köszöntöm
királynőmet, drága szememfényét.
Életed őszén kényeztetni szeretnélek,
tenyeremen hordozlak,
hogy soha ne essen bajod.
Ha bánat szívedet nyomja,
szép szavaimmal vigasztallak,
karomban ringatlak csendesen.
Fáj belegondolnom,
mennyit dolgoztál.
Rohanó évek gondjai válladat nyomták.
Erős voltál, cipelted a sok terhet.
Gyenge, s törékeny lettél,
az idő monotonná vált körülöttünk.
Úgy féltem, hogy elveszítlek,
s többé nem ölelhetlek.
Gyermeki lelkem jajveszékelve

kiáltott érted: Édesanyám, édesanyám!

Gyere vissza, kérlek, hozzám!

Gyermek szeretnék maradni
sokáig melletted.

Lágyan szólni utánad:

Édesanyám, szeretlek.

Életem te vagy.

Örökké óvlak,

kezem kezedet féltőn fogja.

2018. november 01.

Első Rész

Minden baj 2017-ben kezdődött el anyuval. Azt hiszem ősz felé jártunk már, amikor a bordó meleg kendőjét egyre többet tette a fejére, még az őszi napsütésben is rajta volt. Mondván azért, mert kezd fájni a füle. Engem nem zavart, hisz majdnem mindig én is kapucniban voltam. Még hülyéskedtem is vele: Látod anyám, apám mindig basztatott, hogy a buktatartó örökké a fejemen van. - Te egy nagy fasz vagy, lányom. - mondta. És így beszélgettünk végig a lugasban. Vagy kint, amikor utoljára 2017- ben lefestette a kaput piros-fehér-zöldre, ahogy apám egykor kitalálta. Néha beküldött, hogy hozzak ki neki vizet, mert szomjas. Általában mindig együtt voltunk, ha a szülőbe ment, mentem utána a mopeddel és segítettem bármit, amit tudtam. Felvittem vödrökben a gyümölcsöt a pincelépcsőig, ő onnan csak bevitte a konyhába, és kirakta az asztalra. 2017-ben volt az utolsó halottak napja, amikor még a szülőfalumban laktunk. Estefelé mentünk ki a temetőbe anyuval. Én a mopedemmel indultam előbb, mert lassabban tudok menni. Amikor utolért anya valahol, mindig gyengéden dudált és integetett. Én

csak kiabáltam neki, hogy szia, mert a kormányt nem mertem elengedni. Tök jó érzés volt, hogy még az úton is együtt vagyunk. Anyuval különleges kapcsolatunk volt. Ezalatt nem azt kell érteni, hogy mi mindig egyetértettünk és sohasem vitatkoztunk. Dehogynem, de imádtam őt szeretni.

A temetőből hazafelé menet a nagyhídnál megvárta, mert nem volt jó a világításom. Így baktatott velem hazáig. Én nagyon humorosnak találtam a dolgot. Este megint elkezdett fájni a füle. Egyszer átment az orrfülgégére Komlóra, a doktornő nem talált neki semmit. Csak közölte vele rághjon kevesebbet, akkor nem fáj majd a füle és az állkapcsa. Anya egy idő óta már nem tudott mogyorót nasizni velem, mert túl kemény volt neki.

Egyre jobban idegesített anya állapota. Ha hívta valaki, csak panaszkodott, hogy iszonyatos fájdalmai vannak. Most is, amikor e sorokat írom, felzaklatnak a történetek: már gyűlöltem, ha csörgött a telefon, mert egy idő után, ha ismerős hívta, elhangzott a kényes kérdés, a hogy vagy... Ami már sírva belé ívódott a lelkembe. Néha azt kívántam, hogy halnék már meg, mert nem bírom elviselni anyám „átkozott kezdődő betegségét”. Anya az

egyetlen családtagom, akiért a tűzbe mentem volna. Egész életemben attól rettegettem, hogy meghal. Mi ketten nagyon ragaszkodtunk egymáshoz, és rettenetesen tudtam őt félteni. Ez a borzalmas ismeretlen fájdalom olyan, mintha pár hónap után elkezdte volna „rágni belülről”, és anyám gyönyörű arcára kiült a fájdalom újra, és újra naponta többször, estefelé.

Édesanyám betegségében

Drága édesanyámat szétzúzza a betegség.
Erős fájdalmára nincs orvosság,
szép lelkét bánat nyomasztja,
gyenge testét fogva tartja állandó fájdalom.
Mi lesz veled drága, szeretett édesanyám?
Szívem fáj nagyon érted, félelem ül vállamon.
Mondd, mivel könnyíthetném mindennapjaid?
Átvállalnám a szenvedést,
csak ne lássam a gyötrő kint tekintetén.
Bordó kendőjét törődve igazítom,
gyengéden csókolgatom, percre se feledje,
nincs egyedül.
Ajka nem mozog, magába roskadva
ül, hallgatagon.
Szeme sem csillan úgy, mint rég.
Mintha elhagyta volna az élet.

Ezernyi ránc ül tündöklő arcán.
Évgyűrűk szépítik homloka
mély barázdáit.
Hetven felé ballag az én drága jó anyám.
Dolgos, reszkető kezét simogatom,
becézgetve dédelgetem,
s ha az ablakon bekacsint a sápadt hold világa,
illatos ágyába fektetem, gondosan betakargatom.
Féltem őrzöm nyugtalan álmát.
Imára kulcsolom kezem, úgy imádkozom
érted szerető, szenvedő édesanyám.
2018. január 29.

Nappal mindig tette a dolgát, olyankor kevésbé fájt a füle. Ízesen főzött, amit jóétvággal meg is ettünk. Éjjelente nem tudott aludni a fájdalomtól, gyakran tévéztem én is vele. Vagy órákat beszélgettünk, tereltük egymás rossz gondolatait a betegségről. Anya nagyon türelmesen viselte a fájdalmat, soha nem sírt előttem, tudta, hogy érzékeny vagyok, és látta rajtam mennyire aggódom érte.
2025. december 27.

Álmatlan éjszakán
Riadtan ébredt édesanyám,
karomban tartottam
elgyötörten, s zaklatottan.

Bordó meleg köntösét ráadtam
meg ne fázzon.

Homloka mély barázdáiból
gyöngyöző verejtékét letöröltem.

Csak egy múltó rossz álom volt.

Édesanyám, ne bánkódj kérlek.

Keserves sóhajtása összetörte lelkemet.

Éreztem szíve heves dobbanását.

Csókoltam, simogattam,

lassuló táncba kezdtem vele.

Lágyan ringattam, halkan dúdolt,

s elképzelte, hogy keringőzünk.

Körülöttünk szökőkút csobog

és rózsák illatoznak.

Kályhában tűz duruzsolt,

odakint már fagyos az idő,

szél fújja a téli kopár fákat.

Emlékszel még, Henikém, mennyit olvastam?

Szorosan hozzám bújtál, öleltél,

fekete göndör hajadat simogattam,

álomba szenderültél.

Szemem sajnos az apró betűket már nem látja.

Egyetlen vágyódásom,

hogy veled lehessek, kislányom.

Örökké-örökké hiányzol, édesanyám.

Akkor is rád gondoltam,

amikor nagyon jól éreztem magam.
Azt gondoltam, mennyivel szebb lenne veled.
Úgy szeretsz, ahogyan szeretném.
Majdnem mindig megértettél,
s hagytad, hadd tegyem dolgom,
mert előnyömre válik.
Sohasem tudtalak egyedül hagyni,
mert fájt a hiányod.
Akkor vagyok nyugodt,
ha hallom kedves hangodat.
Életednek őszén, drága szemem fénye,
ugyanolyan szépnek látlak, mint régen.
Mindig boldogan jöttél értem az iskolába,
mosolyogva karodba zártál.
Szolid ruhádban tündököltél,
melyet magad varrtál.
Számomra külön öröm volt,
s még ma is az,
ha hordhatom kezédnek munkáit.
Egész életemben büszke vagyok reád,
édesanyám!
Mondhatnám, semmi sem változott,
csak göndör, vörös hajad őszbe fordult.
Smaragdzöld szemedbe mély nyugalom költözött.
Csupán csak végtelen szeretetemet
adhatom neked csendes öreg napjaidon.

2018. november 12.

Tengernek morajlását hallgatva

Karjaim közt aludt el édesanyám.
Végre itt vagyunk a homokos tengerparton.
Hagyom, hadd pihenjen,
édes illatát magamba szívom.
Keserű könnyeimet képtelen
vagyok előtte rejteni.
Rám néz, keblemre hajtja ősz fejét,
szemem törli kedvesen.
Lágy esti szellő szép
hosszú ruháját lengeti.
Bordó kendőjét törődve kötöm.
Hátára meleg kardigánját terítem.
Karját felém nyújtotta ébredezve.
Magával kapott a fájdalom.
Bújj hozzám, sírva kértem,
gyengéd ölelésedet érzem.
Ölelt, homlokát homlokomhoz nyomta.
Fájó szívéből nyugalmat árasztott.
Kislányom, nem szabad összetörnöd!
Hangjában bánat érződött.
Henikém, drága Henikém, zúgó tengerhez
mért hoztál?
Erőtlen vagyok,

kezedet mégis kezembe adod.
Gyermeked vagyok,
s szükségem van rád,
hogy lássalak, s érezzelek.
Mellettem vagy, s lélegzel,
csak ez számít.

Anyám zokogva vállamra borult.
Halovány arcát szeretve csókoltam.
Feledjük életünk árnyoldalát,
érezd a tengernek sós illatát.
Zúgó hullámok kövekhez csapodnak.
Tengerre hoztalak gyógyulni,
emlékszel, Csillagom,
nélküled láttam a tengert,
s nagyon hiányoztál.

Megfogadtam, egyszer elhozlak,
láthassuk együtt, hol sírnak
legkeservesebben a sirályok.
Csodálatos, hogy kedvemre ölelhetlek.
Anyám gyönyörű arca sugárzott mosolyától.
Henikém, drágám, kérlek, maradjunk itt,
ahol fényesebben ragyognak a csillagok.
Csak te s én, Henikém.
Megbújva csendesen, örök szeretetben,
mólón sirályokat etetve.
Anyám tengernek morajlását

hallgatja éjjelente.

Őrangyalom, drága anyám,
kezét rám téve őrzi álmomat.

2018. május 07.

Második Rész

Sorsodat vedd kezedbe

Gondold meg jól, mit teszel,
mielőtt orvoshoz mennél.

Ne ülj ott várakozón,
elvesztegetett percekért kár.

Csodákra ne várj,
hisz ő is csak ember,
betegségedre gyógyírt nem lel.

Vedd sorsodat kezedbe,
hallgass a józan eszedre!
Próbáld gyógyítani önmagad!

Fűben, fában, orvosság.

Nem kell ide vajákosság,
szemed előtt egy cél lebegjen.

Életben maradni önmagadért,
s a családotért, hogy láthassanak,
s szerethessenek még nagyon soká.

S ha jobb napokra ébredsz, légy
hálás önmagadnak, hogy még élsz.
Családodban oszlasd el a félelmet,
hogy még nem hagyod itt őket.

2016. november 17.

December volt, és havazott. Épp rakott krumplit és finoman savanyított uborkát ettünk ebédre. Nálunk minden savanyúságot anya tett el. Ezen a napon anya rosszul harapott az uborkára, és a nyelvét is megharapta, fájdalmasan. Abban az időben szegény drágám nagyon gyakran önkéntelenül megharapta belül a száját, és a nyelvét is. Néha még beszéd közben is előfordult, hogy megharapta száját, nyelvét. Szegénykém ilyenkor percekig nem szólt, arcára tette kezét. Ebéd után még mákos és diós kalácsot csinált, mert megkívánta. Jóízűen ettünk belőle, aztán bementem a szobába, ő még elmosogatott.

Aztán bejött - „Henikém nézd!” és kinyújtotta a kékeszöld nyelvét. „Anya, azonnal menj be a bátyával a kórházba, neked valami nagy bajod van” - zokogva mondtam neki. „Hívd fel, hátha bevisz még, tuti nincs annyi hó, hogy ne tudjon kijönni a szőlőhegyből.” Bátya bevitte anyát a komlói kórházba, én remegtem az idegeségtől és nagyon sírtam. Az ügyeletes doktornő, vagy nem tudom kicsoda, nyersen közölte vele: „Még örüljön, hogy nem csorog a nyála.” és evvel haza is engedte. Nem is értem ezeket az orvosokat, hogy miért veszik a páciens gondját félvállról. Anya kopogott az ajtón, én még mindig zokogva és remegve nyitottam ki az

ajtót. A nyakába borultam, annyira örültem neki. Azt mondta nekem: „Ha bajom lenne nekem, lányom, te biztosan megőrülnél.” és csak szorított magához. Év végéig már nem történt semmi anya betegségével kapcsolatban. Úgyhogy nyugodtan telt volna az ünnep, de nem így volt. Erre egész életembe nem is mertem gondolni. Bátya, vagyis a keresztapám. Ahogy elkezdődött az ősz, mindig beteg lett, pedig melegen öltözött, a piros sállja állandóan a nyakába lógott. Anya bevitte bátyát a komlói kórházba, másnap átvitték Pécsre a négyszázágyas klinikára. Emlékszem, karácsonykor bekísértem anyuékat, mert nem akartam, hogy egyedül menjen. Túl nagy volt a köd, és havas volt az út, akkor nem aggódtam érte, ha vele lehettem.

Egyik nap még jobban volt, és azt hiszem az ünnepek alatt, elment a keresztapám. Számomra érthetetlen volt, hogy a mai fejlett világban, hogy halhatott meg szepszisben.

Mikor odaértem a temetőhöz, megláttam a bátya kocsiját nélküle, na akkor nagyon el kezdtem sírni. Számomra az örökre bennem maradt, amikor engedték le a koporsóját és az csak dübörög, amíg leér a gödör aljára.

Harmadik Rész

2018. februárjában apai nagyanyám is meghalt. Szegény anya, erős fájdalmában is a mamát emelgette fel a padlóról éjszakánként.

Tényleg úgy alakult, ahogy mondtam mindig a mamának. Nem mentem el a temetésre, mert influenzás voltam, és nyomtam az ágyat. A keresztanyám egy mondatán hetekig sírtam, és rágódtam rajt, hogy a nagyapám koporsója teljesen be van roskadva. A temetésnek órájában álmodtam nagyapámmal. Láttam őt, ahogy ott áll a fejfánál. Én a papát a szívemben őrzöm. Álmomban mondtam neki: „Papa, nem akarom, hogy visszamenj a hidegbe. Maradj velem kérlek!” és örökre velem maradt.

Az idő végezetéig

Fájó gondolatok tépik szívemet.

Naivul hittem, s reméltem,

akit egyszer letesznek a

hideg, fekete, rögös földbe nyugodni,

koporsója sérthetetlen marad

az idő végezetéig.

Dübörög búcsúzóul, amíg

leengedik rideg sírgödörbe pihenni.

Őrzöm nagyapám meleg szeretetét.
Drága arcának emlékképe ragyog felém.
Negyven év után újra felnyitják a kriptát.
Fejfáján becses nevét simogatom,
vajon látnám-e még nyugvóhelyét,
ahol ázik, fázik szegény.
Óvatlan pillanatban meghallom:
roskadozó fakoporsóján
nejlon látszik, mellyel be volt takarva.
Nincs maradásom, kegyetlenül
felkavart a tudat.
Hitet vesztetten, zaklatottan bolyongok zokogva.
Régmúlt foszlányaiban kapaszkodom,
Nagyapám szelíd mosolya előttem,
ahogy karjában ölel.

2018. február 23.

Karácsony csodás pillanata

Amolyan átlagos, szomorkás hangulatban volt. Fekete szürkés idő volt, a kopár fákon egyetlenegy madár sem ült. Pedig hogy szerette a kis stigliceket, akik piros és sárga tollruhácskájukban úgy néztek ki, mint a bohócok. Tél beálltával mindig tele volt az ablakpárkány napraforgóval, dióbéllel, hogy aranyos kis madárkái éhen ne haljanak. Jázmin

még a verebektől sem sajnálta az eleséget, mert ők is Isten szép madárkái.

December volt ismét, semmi kedve nincs a karácsonyhoz. Minden évvel kicsit távolabb áll az ünneptől.

Legszívesebben elmenne egy wellnessbe, ahol kedvére úszhatna, ott legalább boldog lenne.

Nem érezné magát feleslegesnek. Mostanában ezt a kivert kutya állapotot érzi magán. Igyekszik olyan gyorsan lelépni otthonról, ahogy csak tud. Akkor jönne vissza, ha vége mindennek, s visszatérhet a megszokott hétköznapihoz. Jázmin egyedül él, nem volt se férje, se gyerekei.

Pedig úgy szeretett volna valakihez tartozni, aki megérti bánatát, s örömét. Gyermekének pedig szerette volna megtanítani az ünnep örömét, s fontosságát. Az ajándéknak szívből jövő örülés kimutatását, s megköszönését. Nemcsak elfogadni, s pillanatokon belül széttépni a csomagolást, egy sarokban pár percig játszani vele, aztán elhajítani, akár egy darab fát.

Amiért a szeretteid hónapokon át dolgoztak, hogy meg tudják venni unokáiknak.

Nagyon régen, novemberben már lázban égett, annyira várta a karácsonyt. Kis karácsonyfájára égősort aggatott, s feltette a számítógép asztalára,

fényben úszott egész nap. Öröm költözött ünneplőbe öltözött szívébe. Kis szobájából kizárta a rossz érzést, s átadta magát a lelkéből áradó szeretetnek. Karácsonyi zenét hallgatott, amely megnyugtatta, és elhitette, hogy minden ember, akiben van egy kis szeretet, így tesz. Végre leesett az első komoly hó. Mennyasszonyi ruhába öltöztek a fák, hófehér párnák ültek a háztetőkön. Szánkózó gyermekek sikongattak a szomszédos dombtetőről. Jázmin imádott szánkózni, sajnálta, hogy már kinőtt belőle. Egész aprón megszerettette vele édesanyja a szánkózást.

Akkor nagy telek voltak. Édesanyja beültette a kis karfás szánkójába, s suhantak, a kislány nagyokat kacagott. Visszafelé jövet édesanyjának túl könnyű lett a szánkó, hátranézett, a kislány rózsaszín bundácskájában ott feküdt a hóban. Nem sírt, hanem nevetett, mikor anyja felvette a hódunyhából. Hamar kitalálta Jázmin, hogy mi válthatná fel a szánkó örömét. Nagy udvarukban rengeteg fenyő állt, ilyenkor télen, mikor behavazott, úgy nézett ki a házuk, mint egy meseház. Pontosabban a Mikulás háza. Még a kerítés is hóval volt borítva. Az ereszen nagy kövér jégcsapok lógtak.

Az utcáról nem láttak be, anygalkázni támadt kedve. Hirtelen hátradobta magát, kezét-lábát széttette, hogy anygalka nyomot hagyjon maga után, óvatosan kihempergett az anygalka nyomatból. Aztán a kutyáját hívta könyörgőn. Oda is ment hozzá jámboran, Jázmin kis hógolyókkal üdvözölte kutyáját, aki örömeiben megfürdött a csillogó hóban. Felállt, s a legjobban lelógó fenyőág alá állva megfogta a fenyőágot, s magára rázta az ágon lévő összes havat. Egyszerűen imádta a havat, gyakran mondogatta édesanyjának, hogy már csak egy ló hiányzik a házból, s lovas szánnal milyen jól lehetne szánkózni. De szép is lenne a téli éjszakában egyet szánkózni. Kísérnének a csillagok, s az ezüst fényű hold, amely koronát rak a sötét égbolt fölé. Befagyott tó tükre mellett vágtatnék, cseppet nem félnék, mert arra gondolnék, hogy hazavársz, édesanyám. Édesanyjának könny csillant szemében.

Pár nappal karácsony előtt Jázmin késő délután felnézett a kék égre, vörös volt az ég alja, szél lesz. Emlékezett, még gyerekként anyukája azt mondta neki, hogy azért piros az ég alja, mert a Jézuska süti neked a szaloncukrot. Kétezertizenhárom szentestéjén felcsendül a mennyből az angyal éneke. A kis műfenyőt körülállva, kezeiket

összefonva karolják egymást. Jázmin egy jókora csomagot ad édesanyjának. Édesanyja még mindig eljátssza Jázminnal, hogy nem kapott semmit. De ez őt hidegen hagyja, mert imádja édesanyját. Kisvártatva édesanyja felveszi a lány ajándékát. A lány örömtől csillogó szemekkel és piros arccal bontogatja ajándékát. Nem gondolt ő semmi másra, csak egy kis meglepetésre. Szíve nagyot dobbant, mikor rátalált egy kis ékszerdobozra. Remegő kézzel gyorsan nyitotta. Szűzanya aranymedálja ott feküdt a kis párnán. Zokogásba tört ki, s hosszan ölelte édesanyját, aki maga is sírt lánya örömétől. Ez a gyerekkori vágy most teljesült, mert aki egykoron megígérte neki, az nem teljesítette ígéretét.

Attól a perctől, ahogy édesanyja nyakába tette az aranymedált, azóta Szűzanya vigyázza Jázmin életét. Jázmin örök emlékként őrzi szívében annak a karácsonynak csodálatos perceit.

2017. december 12.

Negyedik Rész

Anya, 2018. januárjában visszament Pécsre a Lánc utcai orr-fül-gégészetre a doktornőhöz, akinek elmondta, hogy nagyon fáj a nyelve. A doktornő nagyon megvizsgálta, jól megnyomogatta a nyelvét. Fájdalmában összepisilta magát. Az a doktornő mondta meg neki, hogy sajnos nyelvgyök rákja van. Amikor hazaért, akkor mentem be én is az udvarba, nem akartam addig bemenni, amíg ő nincs otthon. Szorosan átölelt, és azt mondta: „Légy erős kislányom, rákos vagyok.” Meg kellett mondania, mert egyből láttam rajta, hogy valami nincs rendben vele. Majdnem beleőrültem a fájdalomba, hogy el fogom veszíteni, pedig még el sem kezdődött anyám betegségének kálváriája.

A következő hetekben be kellett mennie az orr-fül-gége klinikára, hogy megbeszéljék mi lesz ezután. Elengedetlen volt a mintavétel, hogy megállapítsák, a daganat rossz vagy jó indulatú. Két napig volt kórházban és a harmadik napon jöhetett haza. A doki sokáig pofozgatta, mire magához tért az altatásból. Elmondta neki, hogy a rákos felületből jócskán eltávolított, amit lehetett. Meg kell várni a szövettan eredményét. Otthon ezalatt megpróbáltunk nem mindig erről agyalni.

Volt, amikor kibírhatatlanul fájt neki a nyakánál ez a rohadt rákja, elkezdtem masszírozni és jobb lett, azt mondta.

Édesanyám, mindenem

Gyermekkorom óta édesanyám a mindenem. Ő ismer legjobban, arcom rezdüléseiből tudja bajomat. Ritkán voltunk egymástól távol, s ha rákényszerülünk, lelkileg nagyon megsínylem. Sohasem tudtam úgy elmenni otthonról, hogy félnap után ne hiányzott volna.

Gyermeki ragaszkodásomat, nem tudtam kinőni, mint mások. Valahol a lelkem mélyén, mindig gyermek maradtam. Nem zavar ha azt mondják: te nagy gyerek. Akkor is odabújok hozzá, mert szeretem és megnyugszom a közelségétől.

Persze azért voltak és vannak kisebb és nagyobb összezördüléseink, de öt perc múlva mindig bocsánatot kértem. Még akkor is, ha úgy éreztem, hogy nincs igaza. Sosem tudok haraggal elaludni, mert belülről mar, s nem hagy nyugodni, mert érzem, hogy édesanyám lelke sír. Ehelyett ölelni, vigasztalni, s óvni kell. Sokáig úgy éreztem, hogy anya egyben apám is, mivel tőle nem kaptam olyan szeretetet, amelyet szerettem volna.

Sok évvel később apám örökre elment, de akkor sem éreztem akkora űrt, hiszen itt maradtunk ketten anyuval, s olyan nagy szeretetben élünk. A csendet és a meghittséget jobban lehet érezni, mint azelőtt. Kora előre haladtával észrevettem, mennyire törékennyé válik. Egész életében erős volt, gyengülni kezd, megtört kicsi arcára gyakran kiül a fájdalom. Titokzatos betegsége nagyon meggyötri, s gonosz szörnyként uralkodik rajta. Miért bántod a legdrágább édesanyát, aki egész életében, csak gyermekeiért dolgozott? Miért nem hagyod idős korára nyugodtan élni? Lelkem félelemtől reszket, mi lesz vele? Bárcsak átvállalhatnám betegségét, inkább szenvednék én.

Smaragdzöld szeme már nem ragyog, csak erősen tartja magát. Ízes étkét jóízűen enni nem tudja, mert fáj neki a rágás. S ha arcán látom a fájdalom jelét, nekem sem esik jól az éték. Legszívesebben karomba venném, úgy dédelgetném, hogy enyhítsem fájdalmát. Csókolgatom, s kezét fogom, ne érezze magát egyedül kínzó szenvedésében. Hátát, s nyakát gyengéden masszírozom. Mindig azt mondja félt, hogy elfárad a kezem. Öröm, ha fájdalmát enyhíthetem napjába többször, s elpihen, vagy átalussza az éjszakát szenvedés nélkül.

Gyakran őröm álmatlan éjszakáin, ahogy ő tette velem jópár éve. Sokat beszélgetünk, terelem figyelmét bajáról.

Most már tudom, mert el merte nekem mondani, legalább úgy fáj neki a füle, s feje, mint nekem a csípőm. Istenem, mennyit szenvedhetsz drága édesanyám, kincsem. Megszakad érted a szívem, nem tehetek mást, csak nagyon szeretlek.

Hetek és hónapok múltak el, dolgozott, s az állandó fájdalmai nem szűntek, csak nőttek. Vizsgálatoktól vizsgálatokig járt, egy orvos sem találta baját, és persze fájdalomcsillapítót sem kapott. Legrosszabbra gondoltam, biztosan rákja van, s csak rettegtem félelmemben. Hosszú éveken keresztül permetezték nagy szőlőnket, hiába volt bekötve a szája, mégis beszívhatta a mérget. Évekkel később felgyülemlett a szervezetében, és most jött csak ki rajta.

Nagyon félek a rákbetegségtől, mert az esetek többségében gyógyíthatatlan. Nem szeretném elveszíteni az édesanyámat. Nélküle minek is éljek? Ha nincs anya, megáll körülöttem a világ, s ezt szó szerint értem, mert ő ragyogja be életem.

A kezét sosem tudom fogni amikor orvoshoz megy, mindig egyedül van. Mindenki azt gondolhatja, hogy evvel a szegény asszonnyal nem törődik senki sem.

A látszat tényleg csal, mozgássérült vagyok, és ezért nem tudom elkísérni orvoshoz az édesanyámat. Ez egy szörnyű elkeserítő érzés, amikor a legnagyobb szüksége lenne rám, akkor nem tudok fizikálisan vele lenni. Kint ülök az autóban, s várom, hogy kijöjjön. Nekem hiányzik, hogy nem lehetek mellette. Hiába vagyunk elválaszthatatlanok, ilyenkor mégis magányra van ítélve. A tudat elviselhetetlen számomra.

Sajnos bekövetkezett a lehető legrosszabb, amitől rettegettem, de tudtam, elkerülhetetlen lesz. Édesanyám kórházba vonult két kemény napra. Nagyon féltettem őt, mert a nyelvéből vettek mintát, s elküldték szövettanra, ugyanis az orvosok se tudják, mi lehet a baja. Rettegettem, hogy megfullad, hiszen mindig köhög. Nem volt se éjjelem, s nappalom, csak rá gondoltam.

A kemény napok után újra együtt vagyunk, s csak reménykedek, míg visszajön a szövettan eredménye, hogy betegsége nem lesz súlyos.

2018. március 30.

Őrangyalom

Karomba vettem gyenge édesanyámat.
Karosszékébe ültünk fenyők árnyékában,
ölembe tartottam életem értelmét.
Fordítottam volna nap felé,

hogy sugarai ériék beteg testét.
Hiába kértem, melegedjen fel,
hideg kezed-lábad, meg se hallotta.
Csak gyengéden hozzám simult,
s angyali tekintetét rám emelte.
Nyugalmat árasztott közelsége,
ezerszer csókoltam halvány arcát,
nagyon szeretlek, édesanyám.
A sors kegyetlenül elbánt veled,
számomra felfoghatatlan
borzalmas betegséged.
Küzdenünk kell, ahogy
tettük sok éven keresztül.
Élned kell, csillagom!
Őrangyalom vagy nékem.
Mondd, mi lesz velünk, anyám?
Minek legyek,
ha te már nem leszel?
Forró könnyei vállamra hulltak,
halk volt, szinte suttogott.
Henikém, Henikém, drága kislányom! -
érezékenyen simogatott.
Együtt leszünk, ne félj!
Gyötrő félelem nyomaszt,
hozzá bújok, amíg lehet,
el sose engedem.

Lelked szelídségét tükrözi keresztnévem,
melyet tőled kaptam.

Senki sem mondja náladnál szebben!

Őzöm hangodnak dallamát.

Szörnyként tör rá fájdalma,
s percek alatt rabul ejti.

Ajka nem mozdul, magába fordul,
áttetsző bőre tiszta ránc szegénykémnek.
Keserű bánat szenvedő kincsemet így látnom.

Kezem melegével, szívem szeretetével,
ujjaim egyenletes ritmusával maszírozom
enyhülést remélve.

Sóhajt keserűn, ősz fejét keblemre hajtja.
Csipkés párnái közé fektetem lelkem gyönyörét.

Smaragdzöld szeme könnytől fénylik,
ölelve marasztal.

Őrangyalom, drága anyám,
örökké körülötted forognak gondolataim,
nagyon vigyázok rád!

2018. április 21.

Ötödik rész

Még az onkológiai team előtt elkezdődtek a rezdülések a családban, hogy mi lesz velem. Legjobban a keresztanyám volt rámozdulva a

témára, mondván, nehogy rámaradjak. Egyszer anyja leküldött hozzá, hogy vigyek le valamit neki. Mindjárt rá is cuppant a témára: „Kislányom, nem kéne valahova bemenned intézetbe?” - kérdezte. „Anyád meg menne érted minden hétvégén.” Ja, így visszagondolva frankón megoldotta volna önagysága. A rákos betegek egésznap az ágyat nyomják, mert a kezelésektől legyengülnek. Így kb. a nyolc és fél év alatt max egy évet, ha láthattam volna anyámat, és lelkileg teljesen összetörök. Arról nem beszélve, hogy anyja elvesztette volna az ápolási díjat is, és akkor miből élünk meg. A nagysága ebbe bele sem gondolt, csak beszél a nagyvilágba. Nem is érdekelte, hogy evvel vérig sértett, és a mai napig sem tudja. „Majd eldöntjük mi lesz velem!” - mintha leforráztak volna, válaszoltam neki. Perceken belül elindultam hazafelé. „Többé nem megyek a sógornődhöz, már intézetbe akar dugni. Én csak veled szeretnék maradni anyja, amíg lehet!” - mondtam neki zokogva. „Meglátjuk mit hoz a jövő kislányom. De jó, hogy lecsapott rád a sógornőm, már temetne, ilyen nincs.” - mondta anyja.

Ahogy megjött a daganat eredménye, összeült az onkológiai team, hogy megbeszéljék anyuval, hogy mi legyen a gyógymód. Lesújtó diagnózist kaptunk.

Anyunak a legagresszívabb nyelvgyök rákja van. A földön nincs igazság, és soha nem is lesz. Ez a ráktípus csak a piások és a dohányosok körében van általában. Anya soha életében nem ivott és nem bagózott. Legfeljebb passzív dohányosnak nevezhető, mert apám még az autóban is keményen szívta egymás után a cigarettákat. Egy doktornő az onkó team-ben nagyon drasztikusan beszélt anyával. Megmondta szegénynek, ha nem vágatja ki a nyelvét, akkor a mozgássérült gyermekének hamarosan nem lesz édesanyja. Abba azonban nem gondolnak bele az orvosok, hogy ezután a műtét után csak gyomorszondával tudott volna valamicske folyadékot bevinni magának. Végig követtem a neten minden mozzanatát, többször is. Nem tudtam beletörődni, hogy az én drága édesanyámnak, aki rengeteget dolgozott egész életében, ilyen szenvedés legyen a maradék két hónapja vagy egy éve.

Egyszerűen nem bírtam elviselni ezt a félelemmel teli időszakot. Egész lelkemben reszkettem és szorongtam, mert nem tudtam, hogy mit hoz a holnap, és nem bírom ki, ha meghal anya. Mindig a legjobbat szerettem volna anyunak. Komolyan olyan volt az egész, mint egy sötét verem, melybe

beleestünk anyuval. Ennyire tragikusan nem változhat meg két ember élete, mint a miénk. Mindig a banya, vagyis apai nagyanyám mondata jutott eszünkbe, amit akkor mondott nekem, amikor veszekedtünk. Mindig belevágott a szavamba, amikor kint a konyhába beszélgettünk anyával. Mintha egy „rohadék boszorkány” mondta vált volna valóra. Közölte velem, hogy: „Akkor se lesz ám jobb nekünk, ha ő meghal, sőt.” Hát mi ez, ha nem boszorkányság addig, amíg élt az egész család. Anya volt a „motorja” a családnak, csak vele ment minden. Alig pár hónapja halt meg a banya, és már súlyos beteg anyukám. Még véletlenül se legyen pár szép évünk együtt. Hiába, kettőnknek csak a szenvedés jutott. Erről apám is gondoskodott, amikor hazaérték a tüdőgondozóból anyuval. Bejött a szobába hozzám, apám szárazon közölte velem, hogy tüdőrákja van. Ledermedtem, mert szívenütött a dolog, ahelyett, hogy elmondta volna, hogy műtétre javasolták. Röhögve közölte velem: „Nem baj, anyáddal hamar jöttök majd utánam.” Visszagondolva apámnak volt igaza (holott haragudtam, mert szart a betegségére, de legalább nem szenvedett és nem kínlódott feleslegesen).

Apám emlékére álljon itt egy novellám, és kettő versem.

Szőlőhegyi emlékeim

Sok éve járom már a családi birtokot. Apám mindig birtoknak nevezte az egy holdas szőlőjét, ami szőlőből, szántóföldből és gyümölcsösből állt. Számára a birtoka volt a mindene, idejárt hétköznapi, hétvégén, s ünnepnapkor. Gyermekként mindig a szőlőben voltam, anyu nélkül nem akartam otthon maradni, akkor sem, ha unalmasnak tűnt az egész napos munka. Aztán, ahogy cseperedtem, én is akartam segíteni. Pontosabban kiharcoltam magamnak, hogy segíthessek úgy, mint a tesóm. Már a karós szőlőben megtanultam kapálni, lehettem olyan nyolc-kilenc éves. Persze egy hosszú sort, amely a kúttól kezdődött, s gyümölcsösnél ért véget, azt nem győztem egyedül végigkapálni, így mindig megosztottuk anyával, besegítettem neki. Aztán ha végeztem, kapámra támaszkodva tovább ballagtam és beelőztem anyut, s folytattam a kapálást. Néha meg kellett fogynom a karót, hogy el ne essek. Apám, aki volt, hogy a teraszon ült a foteljában, mindig durván rám ordított: „Rókás, (ez volt az egyik becenevem) ne rángasd azt az

átkozott karót, csak kitöröd, több kárt csinálsz, mint hasznot.” Felállok, s ordítottam neki vissza, fájt, hogy így beszélt velem. Minden munkamenetet betéve tudtam, amit nem értettem, azt anya elmagyarázta. Apám sose fogott maga mellé, ahogy más tanította a gyerekeit.

A tőkés szőlőt hamar felváltotta a lugas rendszer. Három nagy szakaszból állt az egész szőlő. Édesanyám rengeteg szőlővesszőt ojtott. A nyári konyhában két fűrészporos nagy ládában nevelgette, öntözgette a vesszőket.

Az egyik év nagyon esős volt, kiöntött a kispatak, s utat vájt magának a pincénk útvonalán. Nyáron csak leültünk a partra, s belelógattuk a lábunkat, órákat ott pancsoltunk tesómmal. Augusztusban mindig elkezdtünk hordót mosni. Apám kihozta az összes hordót, majd bográcsból forró vízzel kiforrázta őket és kiengedte. Abban a forró vízben isteni volt tapicskolni. Aztán kívülről mi sikáltuk le kefével, s vizes ronggyal. Néha vízi csatáztunk, hirtelen rám zúdult a vödör hideg kúti víz. Mikor a tömlő be volt nyomva, gyors megfogtam, s lefröccsöltem apámat. Nagy volt a visongás, mindenkit elért a víz sugara. Ilyenkor olyan volt, mintha nyaraltunk volna, pedig csak a szőlőben voltunk.

Másnap anya kimeszelte a pincét, lementem én is, mindketten kardigánban, mert lent nagyon hideg volt. Leültem az ászokfára, s simogattam a puha szürkepenészt. Mikor meguntam, elkezdtem söpörni és ülve belapátoltam egy vödörbe a szemetet. Elértem a vakablakig. Valamiért különleges érzés volt ott, pedig csak egy fehér kréta, s egy gyertya volt az ablakban. Olyan volt az egész, mint egy szentély. Ha minden egyes hordóra tennék egy gyertyát és meggyújtanám, milyen szép lenne. Itt lehetne egy jót mulatni, bánatot, s örömet temetni, erős falak titkaim takarnák. Tanulmányaim végeztével mindennapomat a szőlőben töltöttem. Anyukám apám helyett is rengeteget dolgozott. Sajnáltam, de nem értettem, miért dolgozik erő felett. A hála kimutatása, s megköszönés helyett veszekedést kapott, nem megbecsülést. Kegyetlen, s könyörtelen volt ez az időszak. Gyűlöltem apám közelében lenni. Volt, hogy anyámmal ketten dolgoztunk a szőlőben. Ilyenkor volt a legjobb kint, amikor megnyugodtam, s élveztem, amit csinálok. Néha még társaságot is kaptam, igaz, először mindig megijedtem, mert nem vettem észre. Kacsolás közben hirtelen nekidörgölőzködött a lábamnak a mezei cirmos macska, akit mindjárt simogattam és a zsebemből etettem. Leültem

hozzá, hátamat nekitámasztottam az oszlopnak és ölembe vettem. Olyan szépen dorombolt nekem, öröm volt hallgatni. Nem szerettem a macskákat, mert mindig elhagytak, inkább kutyabolond voltam. Jacket nagyon megszerettem, mindig eljött hozzám. Félszemű volt szegény, biztos párosodáskor kimarták neki. Elmúlt egy-két hét, Jacket nem jött többé, hiába hívtam. Biztos meghalt valahol a kihalt szőlőhegyben. Megsirattam szegénykét.

Szombat késő délután volt, elfáradtam, a lábam is fájt már, de nem panaszkodtam. Leültem az öreg gyümölcsösnek a partjára, amely olyan meredek, hogy nadrágféken könnyebb volt lejutnom, mint járva. Bekapcsolva a rádiót, pont a kedvenc műsorom ment. Szerintem ez lehetett a kilencvenes évek népszerű kamasz műsora, amely a Petőfin volt hallható, a Miskabácsi leveles ládája. Nagyon meghatott ez a levél története, zokogtam, úgy fájt. Nem tudtam megérteni, hogy miért létezik ilyen gonoszság a világon. Egy volt diákja szeretett volna írni a beteg volt tanárjának, aki évek óta ágyban fekszik. Soha nem kapott választ levelére. A diák felvette a kapcsolatot a műsorral, kiderítették, soha nem kapta meg a levelet a tanárja, mert felesége elhallgatta a leveleket tőle, mondván, felzaklatná férjét. Úgy fájt, sajgott a szívem, s arra gondoltam:

Istenem szegény, még ezt a kis örömet is elvették tőle.

Már nem emlékszem hányadik tavasz köszöntött ránk, amikor venyítet hordtuk ki a szőlőből. Valami éktelenül sírt a nagy bozótosban. Pár pillanat múlva tesóm egy vérző kis őzikével tért vissza. Kegyetlen orvvadász meglőhette, és hagyta szenvedni szegénykét. Ölembe vettem, s vele sírtam, rátettem a sebére egy nagy levelet, hogy hűsítsem sebét, úgy látszott, jobban van. Azonnal hazahoztuk, cumisüvegből megittattuk hideg tejjel, de nem lehetett rajta segíteni. Bejöttem, mert nem bírtam nézni, hogy az az aranyos kis őzikém szenved. Apám hidegen és mereven közölte, hogy sírás nincs, nem akarom meghallani, megdöglött. Persze, hogy nem bírtam ki zokogás nélkül.

Mielőtt apám meghalt, a fél szőlőt eladta. Akkor először éreztem, hogy felnőttként kezel. Megnyugtattam, jól csinálta, a másik felébe úgyis sokat dolgozhat, mert itt maradt neki a kékfrankos szőlő, amely nyolc sorból állt és az új gyümölcsös, az almafák, ringlók, s a barackfák, amelyeket elég lesz metszegetnie. Ebben a hitben folyt tovább az élet. Naponta lesétált, ivott pár litert, aztán hazajött és ordított tovább, amíg el nem aludt. Nem törődött

ő már semmivel, pedig tudta, érezte, vagyis érezhette, hogy meg fog halni. De akkor sem volt egy jó szava hozzánk. Mintha taszítani akart volna mindenkit magától.

Bekísértem a kórházba, csak egy pusztit adott, aztán elrohant. Hirtelen szorongás ült a lelkemen. De ő már sírva elrohant.

„Apa, ne menj el!” - ordítottam utána.

Soha többé nem láttam.

Kétezertizenhárom május ötödikén, Anyák napján, örökre elment.

2017. november 20.

Elment

Másztak az évek egymás után.

Itt voltunk együtt, a szeretet halvány
fénye csak pislákol.

Ő csak szőlőjét gondozta, lelkünkbe
nem ültetett kis virágokat,

így a virágos mezőn
ritkán repült lelkünk.

Valaha elhajítottam
könnyek patakjába
lelkem kulcsát.

Apám!

Te tetted ezt velem, mert

nem engedték magadhoz közel.

Nem égett a szeretet köztünk,
amit szerettem volna.

Az évek megkoptatták a szeretett
képet irántad, s már csak
anya erős szeretete tartotta
az otthon melegét.

Te pedig csak ordítottál,
s gyakran féltem.

Már nem bíztam, hogy jobb lesz.
Bár voltak napok, amikor nem a
sírástól kellett volna elcsuklódni a
hangodnak, hanem átölelni a
családodat, hogy érezzük,
hogy szeretsz bennünket!

Elmentél!

Még fel sem fogtam igazán, csak:
hiányzol, Édesapám!

2013. június 18.

Rongy év

Elszállt egy rongy év,
mely nem hozott mást, mint bánatot, s könnyeket.

Eltemettem az apámat,
s nem bírtam megnyugodni.
Inkább csak szálltam az évszakokkal.

Nem akartam tudomást venni a tényről.
Inkább csak bolyongtam.
Kergettem a napokat.
Vagy talán ők engemet?
Nyomtak előre, hogy az
idő múlásával majd gyógyul a sebem.
Az emlékeimet kéne törölnöm agyam zugaiból,
s akkor talán engedném beszélni róla a családom.
Addig pedig hadakozom, hogy
ne beszéljenek előttem róla,
mert minden egyes szó könnyeket csal szemembe.
2014. január 1.

Szíved ne szűnjön meg dobogni

Éjfél van, csurom vizesen hánykolódom ágyamba.
Egyfolytában édesanyámon, jár az eszem, aki
nemsokára elveszti édes hangja csengését.
Hatvanhét évesen kicsi reszkető kezű öregasszony
lesz, aki szó szerint életért küzd. Ajándék lesz neki
minden nap, amit eltölthet szerettei körében még
akkor is, ha képtelen lesz beszélni, s szondán át
táplálják, mert a rák a nyelvgyök leghátsó részén
helyezkedik el. Drasztikus, s kegyetlen műtéti
beavatkozása lesz, a nyelvét veszik ki.
Gyakorlatilag elveszti minden kapcsolatát a
külvilággal. Megöl a tudat, és kegyetlenül fáj, hogy

hogy tudja majd túlélni mindezt. Élete legnagyobb tragédiáját szeretett édesanyám szenvedti.

Egyik felem bátorítaná, a másik felem óvná. „Kincsem, ne tedd kérlek, maradj velem amíg lehet. Az élet olyan rövid, ne szenvedj feleslegesen. S ha majd eljön a halálod ideje, hadd zárjam le jószagos szemedet, ezer csókot lehelek rá megköszönve, hogy éveken keresztül élhettem melletted, s segítettél.”

Sajnos nem vagyok olyan erős, mint te, anya, hogy el tudjam nézni szenvedésedet. Megszakad a szívem, ha arra gondolok, többé nem eheti ízes étkét, csak turmixokat adhatnak neki, hogy a szonda csöve el ne duguljon. Nem tudom, hogy bírja kényes gyomra elfogadni a napi négyeszeri tápanyag adagját, hogy ne legyen nagy súlyvesztése. Csomó kérdés felvetődik bennem, ami monoton itt kattog agyam zugába. Hogyan szedi majd be gyógyszereit? S ami eddig szükségletei voltak mindennapjaiba, ezekután minden más baja eltörpül? Kérdéseimre keresem válaszokat a neten, s beleborzongok a fájdalomba. Belülről őrlöm magam. Előttem lebeg édesanyám ráncos kis arca, műtétje után megtörtebb, s törékenyebb lesz. Olyan nehéz a tudatot elviselnem, hogy többé nem lesz az, aki volt.

Ha majd műtét után hazatér, anya helyett csillagomnak szólítom. Igaz akkor már képtelen lesz nevémen szólítani, sápadt kis arcát két kezem közé veszem. Addig csókolom még engedi, s könnyeink össze nem folynak. Szeretve kell szeretnem, és át kell segítenem a mindennapok nehézségein, hiszen neki már nem marad más öröme életében, csak én. Tudnia és érznie kell, hogy súlyos betegségében ő az egyetlen támaszom.

Élni szeretne értem még pár évet. Elmondani nem tudom mennyire féltem. Mindig is kemény lelkülettel bírtál, s nem tudod elképzelni, hogy min megyek keresztül bánatomban. Te már eldöntötted, hogy véget vetsz szenvedésednek. Tudom, nem könnyű fájdalommal élned, de engem is érts meg, hogy rettegek mindentől. Legfőképp attól, hogy ott maradsz a műtőasztalon. Gondolatban, álmatlanul szenvedő beteg édesanyámat ölelem. Gyenge napjaiban őrzöm, s ígérem neki már most, hogy a kettőnk közti kommunikáció is ki fog alakulni. Csak legyen erőd élni Édesanyám, szerető szíved dobogjon, most ez a legfontosabb.

2018. április 06.

Utolsó percig

Egy évnyi orvoshoz járás után, kiderült gyilkos kórnak diagnózisa. Fekete szörnyként uralkodik rajtam a tudat, hogy bármely pillanatban elveszíthetem őt.

Lelki szemeim előtt látom drága anyámat csontsoványan, összegömbölyödve, fájdalmaival kínlódva ágyában. Átölelve fogom szenvedő édesanyámat, akinek a szeretet homlokára van írva. Pillanatra rámnéz, aztán lehunyja fáradt két szemét. Nem szól, csak nagyokat sóhajtozik ősz haját simogatom, szívem meghasad érte.

Nagyon nehéz elhessegetnem ezeket a gondolatokat. Édesanyám súlyos betegsége teljesen felemészt. Egésznap ölembe tartanám, s kedvét keresném. Azt hiszem, így talán meg tudnék nyugodni. De ő nem tud megérteni, s nem tud leállni, érzi, hogy neki kell megoldania. Biztonságban szeretne tudni, ha már ő nem lesz velem. De hallani se bírok róla, inkább bezárkóztam, és falat emeltem magam köré. Szegénykém azt hiszi, hogy már nem szeretem, pedig dehogynem. Elérzékenyülök, ha átölelem, s ha látom csontos kezén, az áttetsző bőrén át ereit. Felsóhajtok: „Istenem, drágám, mit tesz veled a betegség?” Vagy csak az öregség jelei mutatkoznak dolgos kezein.

Értsd meg gyönyörű csillagom, nem akarok élni nélküled. Előtted szeretnék meghalni, megszűnnének félelmeim, s fájdalmaim. Megváltás lenne nekem a halál, hisz rajtad kívül nem szeret senki sem. Ott várlak majd a lélekkapuban, s felemellek szeretettel.

Kérlek nem bánts, ha látod gyötör a fájdalom, bújj hozzám, érted vérzik a szívem. Menekülni szeretnék oda, ahol nem érzem ezt a keserű kint. Legszívesebben levetném, s messze elhajítanám, de nem teszem, mert te vagy nekem. Látnom kell, hogy eszel-e rendesen, s szeded-e vitaminjaidat, s vigyáznom kell rád, hogy ne dolgozz, csak pihenj édesanyám. Ne aggódj semmiért, életem értelme, egyetlen kincsem. Ülj ki kérlek a napra, beteg testedet hadd érje a nap. Hidd el gyönyörűm, megérdemled a pihenést, egész életedben dolgoztál. Sosem panaszkodtál, napestig kint a szőlőben dolgoztál apám helyett is. Köszönetet sosem mondott érte.

Gyakran hibáztatom magam, hogy sérült vagyok, és nem tudok rajtad segíteni. Egészséges gyermeket érdemelnél, aki ellát, ha majd ágyadban fekszel. De csak én maradtam veled, lelkemet és a szívemet adhatom neked. Azt ígértem, hogy ha nagyon beteg leszel, akkor sem adlak kórházba, törékeny

testedet nem óvják eléggé. Nekem te vagy a mindenem, tisztában vagyok vele milyen kényes a szervezeted drága jó anyám, s nem engedem, hogy egy megfázás végezzen veled valahol. Jól tudom, engem akkor már nem visznek hozzád. Hiába akarok veled lenni minden szenvedő pillanatodban. Olyan leszek, mint egy kivert kutya, akinek gazdája sincsen. Végtelen bánatomba belehalok, mert többé nem láthatlak csillagom. Édesanyám mióta az eszemet tudom imádlak, mert te értettél meg a legjobban. Odaadó anya vagy, aki mindent megtesz értem.

Kérlek ne rejtsd el előlem a könnyeidet, ha haragszol is rám, inkább értsél meg. Túl érzékeny vagyok, s képtelen vagyok feldolgozni tragédiádat. Összetörtem, elvesztésedbe bele sem tudok gondolni. Bárcsak átvállalhatnám a betegségedet. Boldogan hunynám le a szemem, mert e világban hagytalak unokáid örömére.

Hogy tudsz erős lenni, s én gyenge lelkű. Egész életemben imádlak, s ragaszkodom érted, nagyon erős, s gazdag a kettőnk kapcsolata.

Ha el is mentem itthonról, fél napnál tovább nem bírtam nélküled. Kerestem egy telefonfülkét, s zokogva hívtalak, mert annyira hiányoztál.

Felkavar a tény, hogy most szakadéknyi a távolság köztünk. Tudom csillagom, hogy sír a szíved, s lelked mélyén megértesz. Nagyon szeretlek édesanyám, egyetlen vigaszom te vagy. Az utolsó percig beléd kapaszkodom.

2018. május 16.

Anya úgy hiányzol

Csak vagyok,
de minek?

Úgy érzem az
élet pokollá változott
mióta elmentél,
drága anya.

Múlnak a napok,
s őrjítően hiányzol
édesanyám.

Belülről mar a bánat,
képtelen vagyok
elfogadni a halálodat.
Pedig sajnos tudtam,
hogy be fog következni
a kegyetlen és
csúf halálod,
amitől egyfolytában

rettegtem egész életemben.
Nem tudom elfogadni,
hogy nem vagy
már velem.
Állandóan te jársz
az eszemben, anya.
Veled alszom el,
s veled ébredek.
A lélekfonalunk
különös kötődése,
mint az életünk volt,
sohasem szakadhat el,
hiszen nagyon mély
szeretet tartja össze.

2025. június 20.

Elválaszthatatlanok

Megfagy a lelke, teste egészében remeg, szíve majd kiugrik a helyéről a félelemtől. Torka kiszáradva, mégis kiabálva beszél, közben rohan anyja életéért. Az a drága, őszinte lelkű csontsovány édesanyja ott fekszik az ágyában életéért küzdve. Halkan könnyezik, pedig nem szabadna magát felzaklatnia. Lánya félelmét látva zokogásba tör ki.

- Ne félj drága kincsem, virágos rétem, drága édesanyám! - csókolta végig verejtékező homlokát.
- Itt vagyok már veled, csak nagyon féltelek, tudod, Édesanyám.

Anyja kapaszkodott lányába.

- Ne sírj kérlek! - kérte halkan anyját könnyeivel küszködve. A roham elmúltával karjaiba véve édesanyját megitta, s bekente láztól kisebesedett ajkát. Mindent olyan hálával csinált, ahogyan édesanyja tette vele egykoron gyermekként. Fogta, mert érezni akarta, hogy van még neki.

- Anyukám nem tudlak elengedni, rajtad kívül nincs senkim a világon.

Anyja két éve ágynak esett, s azóta nem kelt fel, az orvosok nem tudják megállapítani a betegsége okát.

Jázmin egy pillanatra sem engedi el. Ápolja és vigyáz rá, megmondta, hogy nem vihetik el mellőle, nem engedheti meg, hogy más ápolja imádott édesanyját. Vigyázni és óvni akarja, s szeretni élete minden percében.

Édesanyja betegen is az egyetlen támasza.

Megfürdette, és mielőtt lefektette volna, testét bekente sportkrémmel, s gyengéden bemasszírozta izmaiba, ilyenkor lazák lesznek végtagjai. Meleg volt a szobában, így nem kellett félnie, hogy

megfázik anyja. Nagyon keveset aludtak, időt szakítottak a négy végtag átmozgatására. Jázmin félt ettől a feladattól, mert nem akart fájdalmat okozni anyukájának, hacsak felszisszent a fájdalomtól, Jázmin abba akarta hagyni a tornát.

- Kérlek szépen, folytassuk a tornát! - kérte anyja.

Könnyeivel küszködve mondta: - Nem szeretek szenvedést okozni, anyukám.

- Jólesik a torna - simogatta Jázmin arcát. - Csak még egy kicsit! - kérte könnyörögve. Jázminnak a szíve is belefájdult, úgy sajnálta anyját.

- Ha nem bánod, inkább a kezedet masszíroznám anya, eleget gyötörtelek.

- Nem gyötörtél, csillagom.

Mellé ült, megsimogatta, érezte, nagyon vizes lett a hálóinge, levetkőztette, áttörölte az erőlködéstől izzadt testét. Zöld tiszta hálóingét adta rá. Meleg pléddel betakarta, hogy meg ne fázzon, lábára meleg zoknit húzott. Egy kicsit hadd melegedjen az ágyban. Gőzölgő teáját az ablakba tette. Jázmin ölbe vette kicsiny, törékeny édesanyját, s a hintaszékbe ült vele. Jázmin imádta édesanyját, gyengéden simogatta arcát, csókolta homlokát. Anyja csak bújt lánya kezét fogva. Öröm csillant könnyes szemeiben. Szegénykéje nagyon kimerült volt, csak a lánya közelségére vágyódott.

- Anyukám, te most nagyon ki vagy fáradva, érzem!

- mondta Jázmin. - Úgy félek, mikor tornázunk, féltem a gyenge testedet, hogy eltörik valamid és azt nem élném túl. Én csak óvni, s vigyázni szeretnék rád, ha bajod történne, abba belehalnék.

- Semmi baj, drágám, ne beszélj így kérlek, zokog a szívem ilyenkor! - mondta anyja. Szükségem van rád, kislányom! - s vállára tette fejét.

- Nekem is rád, anya, féltem minden betegségben eltöltött pillanatodat - simogatta arcát. Nem engedlek el soha mellőlem. Együtt megyünk mindenhova, akár a csillagok, elválaszthatatlanok vagyunk. Nagyon szeretlek, édesanyám.

Anyjának potyogtak a könnyei, s nagyon forró volt a lehelete.

- Nyugodj meg édesanyám - kérlelte. - Kihúlt már a teád! - mondta. Kortyonként megitta édesanyját. Anyja az életénél is jobban szerette lányát, hálás volt minden pillanatért, amiért vele lehet.

Már teljes sötétség borult az égre.

- Édesanyám, pihenned kéne, már elgémberedett testednek jól esne a nyújtózás.

- Menjünk, kicsikém, te is elfáradtál - mondta kedvesen.

Lefeküdtek, s átölelték egymást. Évekkel ezelőtt megpróbáltak külön ágyba aludni, de anyja mindig

olyan szomorú lett, ha leszállt az éj. Karmyújtásnyira volt tőle lánya ágya, számára távolinak tűnt. Vigasztalón mellébújt, s megnyugodva együtt pihentek pár órát. Csókolta, simogatta megtört arcát, anyjához bújva szorosán. Anyja mesélt, keze pedig lánya arcát simogatta, s közben az öröm átjárta lelkét.

- Anyukám, soha el nem múló szeretettel szeretlek téged. Aludj picit, fáradt lehetsz, mai rohamod sokáig tartott, s azóta nem szenderültél álomba.

- Veled akarok, lenni kislányom, téged vigasztalni. Láttam, hogy megijedtél, így nem szabad, drágám.

- Anyukám, ne beszélj róla kérlek, nem tudok nélküled élni, még a gondolata is fáj. Te vagy nekem a mindenem ezen a földön, anyukám.

Könnyeivel küszködött édesanyja, de összeszedte magát, hogy elterelje lánya gondolatát, kinézett az ablakon.

- De szépen táncol a hold a tó tükrén, s a csillagok mind kísérik.

Jázmin már álomba merült, nem hallotta édesanyja utolsó mondatát.

- Aludj csak, édes gyermekem - suttogta anyja, akinek egyetlen bánata volt, hogy lányának nincs senkije rajta kívül.

Jázmin felriadt édesanyja köhögésére, karja közé vette szenvedő anyját, aki levegőért kapkodott.

- Túl vagy rajta, édesanyám, nagyon szeretlek! - csókolta arcát. Fájdalomtól összegörnyedt édesanyját ölébe ültette, s lassan itatta.

- Jázminom, édes kislányom, kérlek, többé ne vigyél kórházba, engem már csak szereteted éltet. - Könyörtelen volt látnom, ahogy ott álltál az ablaknál, kislányom, s hulltak a könnyeid értem.

- Édesanyám, rettenetes volt nélküled, akkor szedtem össze magam, amikor visszakaptalak. Javasolták, hagyjalak benn pár napot. Nem, köszönöm, válaszoltam, hazaviszem az Édesanyámat.

- Úgy fájt kincsem mindenem, de csak téged néztelek, kislányom.

- Láttam a hátadon a kemény ág nyomát, felültettelek, hogy ne törjön tovább. Átöleltelek, hevesen vert a szíved, arcod sápadtabb volt, mint valaha, attól féltem, rosszul leszel. Nem tudtam mit tegyek anyukám, óvatosan simogattam fájó hátadat, könnyek szöktek szemedbe. Mindjárt megyünk haza, édes kislányom, súgtad fülembé bizakodón. Ne félj kincsem, simogatón rám néztél, anyukám. Légy erős, kicsikém, itt vagyok veled, mondtad, s vállamra hajtottad fejedet. Szívemig

hatottak szavaid, anyukám, szólni sem tudtam, csak simogattalak.

- Drága anygalkám, akkor már enyhült szívemnek kínozó fájdalma, amikor mellettem voltál.

- Szíved fölé hajtottam fejem, hogy érezd, mennyire szeretlek. Csodálatos, hogy újra velem vagy, édesanyám.

- Egyedül veled érzem biztonságban magam, kislányom, - gyengéden lánya arcát csókolta, kezeit alig érezhetően simogatta.

- Kérlek nyugodj meg, drága édesanyám, megszakad érted a szívem.

- Ennyi fájdalmat már nem viselhet el gyenge szíved. Vigasztaljon a tudat, hogy itt vagyunk egymásnak örök szeretetben.

Letörölte patakzó könnyeit. Elérzékenyülve kérte:

- Bújj hozzám, édesanyám, ahogy csak bírsz, s ne gondolj másra.

Érezhetően jobban odasimult a vállához, erőtlen kezét lánya nyaka köré fonta. Már nem sírt, csak megértésre, s rengeteg szeretetre volt szüksége.

Fejfájáscsillapítót adott anyjának, nagyon fájt a feje. Egy pohár tejet meg tudott vele itatni, s egy kis darab vajás kenyeret evett hozzá. Szeme csillant, mikor puszik sorozatával kényeztette. Olyan gyenge volt, hogy alig bírta kezét a lánya nyaka köré

fonni. Beesett arcát lánya arcára tapasztotta, vágyódtak egymás közelsége után. Ölelte, amíg csak lehetett, de hagyta feküdni is. Anyja sosem szólna, hogy lefeküdj, inkább Jázmin fekteti. Szíve vérzik ugyan, ha leteszi, de tudja, jólesik neki a pihenés.

- Nem megyek el mellőled édesanyám, csak nyújtózz picit, kérlek.

Jázmin simogatja anyja kezét, még el nem bóbiskolt. Anyja kedves hangjára ébredt.

- Kislányom, kérlek, feküdj le.

Félálmban odabújt, és átölelte anyját, elégedetten lánya arcához érinti arcát, s elpihen. Megnyugvást ad neki lánya jelenléte, hogy hallhatja, érintheti, és beszélgethet vele. Lelke sír, amikor lánya kedvesen, és kellő óvatossággal karjaiba veszi. Tudja, nem így kéne lennie, de neki lánya öle a végső menedék.

Szívfacsaró volt a látvány, évekket ezelőtt még életerős volt édesanyja, aki rengeteget dolgozott. Most gyenge, s törékeny kis asszony lett, aki mára már csak lánya szeretetének él.

- Anyukám, tedd a vállamra fejed kérlek, hadd lássalak én is.

Édesanyja hátát simogatta, egyenletes mozgástól talán elszundikál. Nagyon feszes volt anyja háta az

állandó görnyedt testtartástól, de nem bírta elviselni, hogy nem tudják egymást ölelni. Állandó fájdalmait karjai közt könnyebben viseli. Azt látni kell, ha az ebéd főzéséből visszamegy hozzá, milyen rajongással van érte anyja. Karjába veszi, simogatja, sokszor így pihennek egész délután. Anyja csak nézi lányát, s kezét fogja erőtlenül. Néha mindketten elkeserednek az élet megpróbáltatásain, könnyek közt vigasztalják egymást.

Hajnal felé már nagyon bágyadtak voltak a szemei édesanyjának, de úgy ragaszkodik lányához, hogy képes lenne fennmaradni.

- Anyukám, kérlek, feküdjünk le, tudom, nagyon zaklatott vagy, de semmi baj nem lesz, ne félj.

Óvatosan lefektette, lánya anyja karjai közé bújt. Jázmin úgy érezte, mintha anyja átölelte volna.

- Megható pillanattal ajándékoztál meg kislányom, ezt már rég nem éreztem, édes gyermekem.

- Miért nem szóltál, ha ennyire hiányzik, anyukám?

- Szívem mélyén őriztem a legszebb érzést, melyet nekem adtál, amíg ölelhettelek.

- Ne sírj, kérlek, anyukám, ha így könnyebb neked, akkor így alszunk mostantól. Drága anyukám, aludj jól, szép álmokat kívánok.

- Neked is, édes kislányom! - és hosszan csókolta lánya homlokát.

Nyolckor ébredt Jázmin, anyja még aludt.

Három napja le se hunyta szemét drága anyja. Kiment a konyhába, elkészítette a reggelit, máskor anyja ilyenkor már mesélt Jázminnak a gyerekkoráról.

Jázmin hároméves kora óta élt egyedül édesanyjával. Amit csak lehetett, megtett neki édesanyja. Hétfégenként hegyet másztak, imádták, amikor felértek a hegycsúcsra, ahol majdnem elérték a fehér fodros bárányszerű felhőket. Estefelé sátrat vertek az erdei tisztáson, innen lesték a vadakat, ahogy vonulnak le a patakhoz inni.

A másik héten strandoltak, vagy moziba, színházba jártak. Egymásnak éltek, imádták egymást. Jázmin nem tudja másképp elképzelni az életét. Mióta édesanyja beteg, kicsit beszorultak a lakásba, de nem érdekli, mert a legdrágább kincse vele van.

Sokat gondolkodik anyja mozgásállapotán, de most az a fontos, hogy erőre kapjon, s hízzon. Szegénykét csak simogatva tudja masszírozni, s nagyon óvatosan, mert kiáll az összes csontja soványságától. Hallani sem akar rehabilitációs központról, félne, hogy az első megfázásba belehalna, s Jázmin is az elvesztésébe. Csak ő

érhet anyjához, ő érzékeli szegénykéje fájdalmait. Szeretve lehet csak hozzá érni, hogy érezze, minden érintés szeretetből fakad. Drága édesanyja még mindig odaadó, minden kis mozdulata öröm lányának.

Anyja mindig jól nézett ki, emlékszik vissza, pirospozsgás arca volt, és nagyon szolid kis teremtés volt.

Este van már, anyja még mindig alszik. Jázmin sírva, gyengéden simogatja anyja arcát és hideg lábát melengeti, melyben rossz a vérkeringés. Már két éve fekszik.

- Mi a baj, angyalom, miért sírsz?

Hirtelen összerezzen anyja hangjától.

- Édesanyám, annyira örülök, hogy felébredtél, végigaludtad a napot. Hiányoztál és nagyon féltettelek, ilyen sokat még nem aludtál, édesanyám.

- Hadd öleljelek, angyalkám, nem hagylak magadra, ígérem! - szemébe könny szökött. Egy kicsit bújj mellém, kérlek, kislányom! - kérte érzékenyen. - Elvett tőlem egy napot az alvás, hogy nem láthattalak.

Jázmin elsimította a haját édesanyja szeméből.

- Annyira szép vagy, édesanyám, miközben mellébújt.

Lelkébe újra öröm költözött, hallgatva drága anyát. Hangjából eltűnt a mély keserűség.

- Fáradt voltam, édes kislányom, szívem, s lelkem megértette velem igaz szeretetedet. Szeretném, ha az élet még sok-sok évet adna nekem, hogy veled lehessek.

- Szeretlek. - zokogta Jázmin.

- Szoríts magadhoz, kislányom, ahogyan régen tetted, amikor nagyon örültél nekem.

- Minden mozzanatod itt van előttem, drágám, ezért olyan boldog még most is életem.

Jázmin csak ölelte, könnyei gurultak anyja sápadt kedves arcára.

- Meg fogsz gyógyulni, érzem, anyukám.

Édes lányához simult, s közben befelé hulltak fájó könnyei.

- Hadd hozzam a vacsorádat, anya. Étlen, s szomjan voltál egész nap.

Előbb megitatta, megigazgatta párnáját, majd féltőn visszafektette. Csókokkal árasztotta el anyját, aki még a szeretett puszik ámulatát érezte, míg lánya visszaért.

Karjába vette gyönyörű mosolyában fürdő drága édesanyját.

Jázmin anyja arcát simogatta, s puszilta. Boldogan evett, jól esett neki a meleg húsleves.

Aztán karjaiba vette édesanyját, s gyengéden ölelkeztek, úgy, mintha még soha nem ölelték volna egymást.

Szeretetben, s hitüket megőrizve éltek még nagyon sokáig egymás örömére.

2017. december 21.

Hatodik rész

Tűnődés

Eltűnődöm a furcsa dolgokon,
amelyeket hallottam.

Elképesztő, hogy a
betegséget dédelgetnünk kell,
képtelen lennénk rá.

Gyilkos kórt inkább eltipornám,
amely felemészti, s szétszedi
a szenvedőt, s
hozzátartozóját egyaránt.

Egyszer eljutsz arra a
pontra, amikor Évát
hibáztatod, mert hitt
az álnok kígyónak,
s beleharapott az almába,
amely örök szenvedést
hozott a világra.

Manapság milliók küzdenek
a modern kor népbetegsége ellen.

Onkológián ülve,
kezelésre várva,
hősök, ahogy mindent kiállnak.
S mindig csak a jövőre gondolnak,

annak sorsát egyengetik,
akit hátrahagynak.
Kanülön át folyik a gyógyszer,
életet remélve,
magukra hagyva,
reszketve, fázva.
Bágyadtan, lehunyt szemeikkel
tűrik a kínzó fájdalmat.
Ha leszáll a csillagos éj,
gyengéden ölelve,
szemébe nézve, szeretetet
sugallva megerősítéd,
hogy szükséged van még rá,
legyen ereje holnap felébredni.

2019. szeptember 01.

Megjegyzés: Egy tavalyi gondolat kapcsán

Anya nem vágatta ki a nyelvét, mert annak semmi értelme nem lenne. Én nem tudnék rajta segíteni, a szondáját sajnos képtelen lennék tisztítani a rossz kezem miatt. A legvégső gondolat volt a hospice, ott tudták volna csak ellátni, de ki tudja meddig, és hogy bántak volna vele. Manapság annyi féle rossz dolgokat hallani az ilyen intézményekről. Anya élni akart értem, értünk és az unokáiért és hittem benne. Hittem, hogy legyőzzük a rákot, és én vele vagyok

minden gondolatban, és minden akaratommal. „Anyukám, kérlek, még ne hagyj itt engemet!” Nagyon kegyetlennek, és kiszámíthatatlannak láttam akkor az életünket. Gyűlöltem élni, gyűlöltem anyám rohadt rákját, amely belülről rágja. Rohadtul utáltam magamat is, mert állandóan féltem, és éreztem, ez nem tesz jót nekem.

2018. májusában anya elkezdte a hosszú, és fájdalmas szenvedést, a sugárterápiát. 30 sugarat és 6 kemót kapott első körben. Ezekben az időkben rengeteget kutattam a neten a nyelvgyökrákkal kapcsolatban. Anya már kért: „Henikém, hagyd abba, csak tönkre teszed magadat.” „Nem érdekel anya, akkor is találok valamit, amitől élni fogsz.” Én akkor rendesen belehülyültem anyám betegségébe. Csak anyám nem értette meg, hogy ez mekkora fájdalom nekem. Abban az időben nem tudtam elfogadni anyám félelmetes betegségét. Egy idő után mindig kiabált velem még a telefonba is, ha megkérdeztem: „Anya, ugye nem fogsz meghalni?” Nem bírta elviselni, hogy betegesen féltem. Nem tudom, hogy ő ezt miért így reagálta le, ahogyan tette. Talán azért, mert látta mennyire megrémiszt a betegsége. Egyfolytában rám figyelt, még a sugárterápia alatt is képes volt segíteni nekem, ha

dolgozni mentem. Vagy csak odakészítette nekem a reggelit.

Egyik délután rátaláltam egy nyelvgyök rákos férfi videójára, aki vitamin gombát szedett már évek óta, és ő sem engedte kivágni a nyelvét. Megnézettem anyával a videót, s azt mondtam neki: „Anya élni fogsz, ha megpróbálsz szedni ezt a gyógyszert. Nem érdekel, hogy mennyibe kerül, majd én fizetem neked!” - mondtam. Tulajdonképpen ez a gyógygomba erősítette az immunrendszerét.

Édesanyám nélkül

Ülök csendben, magamba
roskadva magánosan.

Az egész olyan, mint
egy rohadt rémálom,
mióta az édesanyám
örökre elment.

Én már a legnehezebb
dolgot is átéltem,

mégsem mehetek utána.

Belebolondulok az elvesztésébe.

Anya volt a
legdrágább kincsem.

Az édesanyám az

én drága csillagom,
aki szebben ragyogott,
mint az égen
a csillagok.
Hiányán kívül
nem érzek mást,
csak óriási dühöt,
ami szívemben és
lelkemben dübörög.
Egyfolytában csak
futnék, hogy ne tudjak
anyám kínzó halálára
gondolni.

2025. július 08.

2018. májusában a kezelések után még el tudott jönni velem életem első könyvbemutatójára. Nagy meglepetésemre, egykori magyar tanárnőmmel, Nádor Rudolfné, Erzsi nénivel beszélgettem, akit imádtam. Aznap Erzsi néni feledtetni tudta velem a beszélgetés alatt nagy bánatomat, édesanyám betegségét. Édesanyámra rendkívül büszke voltam, hogy ott van velem. Nélküle nem bírtam volna jó hangulatban végigbeszélgetni a szívemet melengető könyvbemutatómat. Anya, te örökké hiányzol nekem.

Engedjék meg, hogy ide tegyem drága Erzsi néni írását a könyvemhez. Tulajdonképpen Erzsi néni volt az, aki nem csak az iskolában, hanem egész életében, mondhatnám mellettem állt. Vagyis a közvetlenségünk folytán, ha találkoztunk, mindig ott folytattuk, ahol abbahagytuk. És ez a természetesség egész életében végigkísér. Szeretetet, és megható érzést adott nekem Erzsi néni.

Kedves Olvasók!

A sors kegyelméből nemrég mutathattuk be Csomor Henriett hatodik kötetét a hosszúhetényi, szeretettel, kíváncsisággal érdeklődő közönség előtt. Az érzelmektől duzzadó novellák, versek gondolatfüzérei őszinte csodálatot, egyedi humorsziporkái felejthetetlen örömráradást váltottak ki a jelenlévőkből. Még frissek a találkozó közös emlékei, és máris a kilencedik kötetet lapozgathatjuk kíváncsisággal a rendkívül termékeny író, az érzelmi energiabomba CSOMOR HENRIETT jóvoltából. E különleges látásmódú, sajátosan impulzív, öniróniára hajlamos alkotó egész élete akaraterejének egyedülálló próbája: amit a Teremtő születése pillanatában testi állapotában elvett tőle, azt busásan kárpótolta szelleme felvirágoztatásában. Fénylő, csillogó

kincset kapott: csak általa mozgósítható, leleményes, színes fantáziát, százszoros érzékenységet az őt körülvevő világra, emberre, állatra, növényre, természeti jelenségekre. Írásaiból megismerhetjük hatalmas szeretetigényét, szeretni tudását, amely képességekkel a hétköznapi emberek oly gyakran küszködnek hiábavalóan.

Ezek a csak rá jellemző személyiségjegyek már kisiskolás korában is szembetűnően megmutatkoztak. Magyar órákon felvillantotta gyors észjárását, fényképező memóriáját, világos mondatfűzését. Küzdelmes tanulási folyamatok után a munkás hétköznapiak döbbsentették rá a csak számára megnyíló új lehetőség kiaknázására.

A dagadó érzelmek, a sokasodó gondolatfűzések, gazdagodó élmények felszabadító hatása alkotó munkára sarkallta. Így születtek egyre kiforrottabb írásai: versek, novellák, életképek a családról, a természetről, a körülölelő érzelmi áramlásokról.

Íme, kezünkben a kilencedik kötet, amelyből megint egy másik HENIT ismerhetünk meg, a szüntelenül figyelő, egyre gazdagabb képi világot megalkotó, csillogó szellemű, szabad lelkű író. Kedves Olvasók, ugye kívánhatom az Önök nevében is, lépjen meg bennünket még sok-sok

éven át viruló alkotó kedvvel készülő, újabb kötetekkel HENINK.

Forgassuk, lapozgassuk kedvünkre a kilencedik kötetet! Nagy tisztelettel:

Nádor Rudolfné /Erzsi néni/

Egykori tanárom

Amikor belépett a könyvtárszobába, ősz haja rövid volt, amolyan idős néninek tekintettem. Kedves, s aranyos volt, meleg keze arcomat simogatta, édes parfümillatát magamba szívtam. Bárcsak sosem csengetnének be, hogy a hölgy ne menne el. Szegény, biztos csak az iskolai könyvtárba jött, s nem volt ideje olvasni, mert velem beszélgetett. A belső hangom azt súgta, maradjon itt, kérem szépen, üljön mellém, úgy szeretném, negyvenöt perc múlva kicsöngetnek és olvashat. Sajnos, akkor már én se leszek itt, másik terembe kell mennem.

- Várj kicsit Henikém, mindjárt jövök, csak beengedem az osztálytársaidat.

S én majd kiugrottam a bőrömből, úgy örültem. Visszanézett rám, hunyorogva ránevettem, kacagása gyönyörűn csengett fülembe. Beengedte az osztálytársaimat, s tudatosult bennem, ő lesz a magyartanárom. Öröm és megnyugvás költözött

szívembe. Mennyekben jártam, amikor hallgattam óráit, nem csupán tanított, hanem beszélgetett is velünk. Ragaszkodtam és kötődtem hozzá, míg a többieknek más feladatot adott, s csendben dolgoztak, mellém ült a padba, s betűket íratott velem. Neki fel mertem fedni gyengeségemet. Túlmozgásos kezem miatt, amely a mozgássérültségemből adódik, iszonyat rondán írtam. Inkább firkának nevezném, és nem írásnak azokat a nagy ákombákomokat. Szégyelltem és nem gyakoroltam. Erzsi nénivel minden más volt, kölcsönös bizalom alakul ki köztünk, és írtunk. Néha nagyobb volt a betű, mint a füzetem. Akkor is szorgalmasan írtam, nem adtam fel. Tudtam, hogy a következő órán Erzsi néni úgyis ellenőrzi külön házimat. Iskolai éveim alatt átsegített göröngyös utamon. Teljes értékű diákká tett, hatodik félévtől már én is kezembe tarthattam félévi bizonyítványomat. Többé nem kellett osztályozó vizsgát tennem magántanulóként, mert felelhettem az órákon.

Számomra megrázó dolgok is történtek. Sajnos az osztályunkat magyarból két csoportra osztották. Nagy volt az én bánatom, Erzsi néni a rosszabbik csoportot vitte tovább. Kétségbeestem, s szívszaggató fájdalmat éreztem legbelül. Nem

szerettem volna elhagyni imádott magyartanáromat. Azon az egy órán képtelen voltam hülyéskedni, s feltűnt neki, hogy elkedvetlenedtem.

- Henikém mi a bajod, bántottak? - kérdezte kedvesen.

- Nem! - fejemet ráztam, mert fojtogatott a sírás. Könnyeim potyogtak.

- Hadd maradjak magával, másnál nem tudok tanulni, tanár néni kérem!

Szemébe könnyek szöktek:

- Bár te vagy a legjobb magyarosom, mégis velem maradsz, ígérem, gyakorolnunk kell az írást! - jegyezte meg.

Másfél évig élvezhettem még felejthetetlen magyaróráit. 1989-ben polgármesterré választották, de még minket végig vitt, s gazdag tudással utamra engedett.

Olyan űrt hagyott szívemben, amelyet egy gimnáziumi tanár sem tudott pótolni. Felejthetetlen személyiségét őriztem emlékeimben hosszú-hosszú éveken keresztül, avval a hittel és reménnyel, hogy egyszer még láthatom, s beszélhetek vele. Arra sohasem gondoltam, hogy egyszer eljutok a könyvbemutatómig, amely 2018. május 15-én délután, a hosszúhetényi könyvtárban

volt megtartva. Nagyon rég beszéltem sok ember előtt, ezért is izgultam annyira. Nagy meglepetést okozott a Facebookon lévő meghívó, amelyre az volt írva, hogy egykori magyartanárom beszélget velem. Istenem, vannak még csodák, ez volt a vágyam, fürödtem a boldogságomban. Mint egy kisgyerek, úgy vártam, hogy viszontláthassam. Szívemet ünneplőbe öltöztetve motorommal begurultam a könyvtárszobába. Olyan szép volt, mint harminc évvel ezelőtt, semmit nem változott. Újra fellobbant bennem az a mély szeretetem, és a tiszteletem iránta. Köszöntött meghatóan és érzékenyen, nyakába borulva öleltem Erzsi nénimet, aki egykor oly sokat adott nekem. Már nem izgultam, csak ittam szép szavait. Újra ott ültem mellette, s éreztem szeretetét. Úgy beszélgetünk, mintha csak két órája váltunk volna el. Fantasztikus volt, ahogy a könyvemet lapozgatta és részeket választott ki novelláimból, hogy felkeltse a jelenlévők érdeklődését. A terem lassan, de biztosan zsúfolásig telt ismeretlen ismerősökkel. Ez a rengeteg ember most szellemi tevékenységemre kíváncsi. Arra, hogy miért és hogyan kezdtem el írni. Egyszer végre megmutathatom magam úgy is, hogy nem feltétlenül a sérültségemet látják. Erzsi néni nagyon

szépen megfogalmazta: „A teremtő valamit elvett tőlem, de kétszer annyi agyat adott.” Kisiskolás koromtól bemutatott, novelláimon keresztül elvezette a közönséget napjaimig. Nagyon érdekes volt számomra is, ahogy kiragadta a természet- s a munkaszeretetemet, amikor még anyukámmal dolgoztam a szőlőben. Döbbenet volt hallanom, hogy a korombéliek nem ismerik a szőlőmunkákat. A tenni akarás, s a segítség szándéka volt számomra fontos, s közben sokat tanultam anyukámtól. Megemlékeztünk erdész nagyapámról, akit Erzsi néni is ismert. Gyönyörű és megható volt Erzsi néni meséjét hallgatnom, amikor nagyapám társaságában Kövestetőn, a kis kunyhójában ebédeltek és hús patak vizéből ittak. Olyan szép volt elképzelnem ezt az idillt. Két óra alatt rengeteg derűs, könnyes pillanatban volt részük az embereknek. Tanáraimtól szép köszöntőt, s megannyi dicséretet kaptam. Erzsi néni elcsukló hangja nagyon megérintett, hiszen iskolai éveim alatt ő ismert a legjobban. Soha el nem múlik a ragaszkodásom iránta.

Hálásan köszönöm mindazoknak, akik részt vettek könyvbemutató ünnepségemen.

2018. május 18.

Hetedik rész

Hazatérve, még azon az estén anyukám eperlekvárt főzött. Nem tudom honnan volt neki ennyi energiája, de nagyon örültem. Csodálatos dolog volt nála látnom, hogy úgy küzdött, mint én, vagy még jobban. A rákos emberek szó szerint küzdenek az életükért. Anya gyakran ezt tette, mikor a sugár elégette a torkát, és alig tudott nyelni. Mellette az ágyban csak imádkoztam, hogy ne haljon meg. Az orvosok tényleg csak a kezelést adják meg, utána minden a betegre van bízva, hogy kibírja-e szerveztük a nagy mennyiségű „mérget” vagy nem. Mert egyik részről hat a rákos sejtekre, de az ép sejteket meg károsítja.

Minden esetre hálás vagyok a sorsnak, hogy anyuval lehettem még akkor is, ha naponta láttam a szenvedéseit. Bárcsak én mehettem volna el előbb, mert lelkiileg kínzás, hogy ő már nincs nekem. Anya drasztikusan fogyni kezdett. Kilencven kilóról lefogyott hetven kilóra, már az én ruháimat húzta. A sugárgép hamar elromlott, nagyon sokszor, és senki sem vette észre, ezért gyakran összeégette anya torkát, arcát. Jajj, borzalmas kínokat élt át szegény. Nem tudott inni, és enni sem nagyon hosszú ideig. Nem érzett ízeket, amikor főzött

nekem, mindig sajnált, hogy ízetlen az étel. „Nem baj anya, jó ez így, csak te is próbálj valamit enni!” – kértem, amikor már jobb lett a torka. Lágytojáást, pudingot, és tejbegrízt tudott csak enni. De mire ehettett volna normálisan, arra újra kezdődött a kezelés, és ez így ment végig még végre lejárt a harminc sugár.

A sugár miatt nem mehetett ki a napra. Ezt csak akkor tudtuk meg, mikor kisebesedett az arca, és bőrgyógyászaton adtak krémet neki. A legnagyobb melegben is vékony hosszúujjút kellett hordania. Amikor telefonon hívta szegény húgom, vagy bárki más a hosszabb beszéd közben kiszáradt a szája. Elkezdett fuldokolni ilyenkor, kipirosodott az arca, és levegőért kapkodott. Sokszor rá kellett szóljak, hogy igyon már, mert megfullad. Amíg beteg volt, én mentem a gyógyszertárba, ő gyenge volt, és nem is akart mutatkozni betegen a faluba. Neki épp elég volt, hogy a kezelésekre egyedül járt autóval. Szóval le a kalappal előtte, én nagyon büszke vagyok anyukámra, mert nagyon kitartó volt egész betegsége alatt.

Voltak nagyon kemény heteim, amikor csak Vendivel, a lelkibaráttal beszélgettem az éteren keresztül, tőle nagyon sokat kaptam lelkileg. Ő lett az igazi támaszom anya betegsége alatt.

Aztán amikor egyedül voltam a lakásban a kismadarammal, meg Báró kutyámmal, rendesen kisírtam magam, amíg anya hazaért. Egy másik alkalommal, az érzékeny lelkemmel, az erdész nagyapám kezdett el hiányozni, és képzeletemben a szívem rejtekén öleltem őt. Az ember, ha maga alatt van, rengeteg családtagja jut eszébe, aki már rég nincs vele.

Szívem rejtekére költöztél

Fényképeidet sóvárogva nézem,
záporként gurulnak könnyeim szememből.

Mennyire szerettél,
boldogságtól ragyogott arcod,
ahogy karodban tartottál, nagyapám.

Kegyetlenül nehéz a hiányod,
szükségem lenne rád,
hogy velem legyél,

s gyengéden érinthesselek.

Nagyon régen elmentél, s valamiért
nyugtalan szívem utánad sóhajt.

Lelkemből felszakadó fájdalom,
zokogás rázza testem egészét.

Miért pont most érzem
elvesztésedet ekkora bánatnak?

Kérdésemre magyarázatot nem kapok.

Szívem rejtekére költöztél csendesen,
simogatva átölelsz, s csókolsz.
Papa, gyere ide hozzám, sírva kérem.
Valahol a lélek útján,
szeretve egymáshoz bújunk.
Nem hagylak magadra, drágám! -
suttogod elcsukló hangodon.
Akkor is velem vagy, mikor senki más,
vigasztalsz végső elkeseredésemben.
Ringatva dúdolsz, szállunk a légben,
gyönyörű együttlétben.
Sokáig voltál távol, nagyapám,
rád várok örökké.

2018. május 31.

Végtelen szeretet

Kék ég közelébe vittem anyámat pihenni.
Fehér galambok gyűltek köréje,
úgy vigyáztak rá.
Könnyezve vár én reám,
hosszú minden perc, amikor nem lát,
reszketve ölel, csókol.
Édesanyám, édesanyám,
itt vagyok egyetlenem!
Elmúlt hónapokban
rengeteget szenvedett.

Jöttek a fekete napok, amikor azt
hittem, elveszítem az én angyalomat.
Belehaltam a látványba,
ahogy ereje elhagyja.
Üvöltenék bánatomban,
de nem zaklathatom,
sírva zokogna.
Keservesen és gyötrelmesen
evett néhány falatot,
annyira fájt neki a nyelés.
Egyél csak, biztatom.
Kedvesen rám néz, simogat.
Majd később, drágám.
Ölednek rejtekében
hadd pihenjek, Henikém.
A nap még melegen süt,
arcomat takarom, ne érje nap fénye.
Örökké látni szeretnélek, Henikém.
Ölelve bújt,
szerető szíve értem dobog.
Hatvannyolc évesen
egy vágyat kerget, gyógyulni,
hogy sokáig óvhasson.
Rajongva szeretem, érzi.
Egyetlen perc alatt meghalnék utána.
Lágy szellő fuvallata simogatja édesanyámat.

Természet lágy ölét
soha nem élvezhette pusztán kedvtelésből.

Rengeteget dolgozott,
s most hanyatlik egészsége.
Remélte, hogy megélheti időskorát,
de a kegyetlen sors közbeszólt.

Manapság minden percet
ajándékként élünk,
s végtelenül szeretjük egymást.

Vállamra hatja ősz fejét,
ringatja a lemenő nap szépsége.

Szemét becsukja, s
visszaemlékezik gyermekkoromra.

Elválaszthatatlanok voltunk,
s vagyunk örökké.

Simogatva becézgetem.
Szívemnek monoton dobbanását hallgatja,
anyám drága arca örömtől sugárzott.

Kimerülten, csipkés párnájára dőlt.

Gyere kislányom, kért vágyón,
mellé bújtam, lágyan átöleltem.

Percekre eltűnt a félelem, s a düh,
ami szüntelen zakatol bennem
betegsége miatt.

Élveztem együttlétünk örömét, s
hálás vagyok, hogy vele lehetek

egy életen át.
Gyönyörű édesanyámat láttam,
akinek ragyogott a szeme.
Úgy szeretlek anya, és néha
szétszed a rettegés.
Veled szeretnék elmenni
ebből a cudar világból.
Édesanyám karjaiban ringatott.
Nem szabad félned, Henikém,
türelmesnek kell lennünk,
ahogy a csillag megy az égen
szép lassan.
Ezt mondtam neked,
amikor nagyon izgultál
a vizsgák idején.
Mennyire igazad volt, édesanyám,
velem voltál akkor is, köszönöm.
Bízni és reménykedni kell,
drága kislányom,
tudom, lesznek még szép éveink.
Álomba szenderült.
Bíbor színű hajnalokon
csókjaimmal ébresztettem.
Észre sem vettem,
hogyan kimentél drágám.
Tenyeremben harmatgyöngy

cseppeket szedtem.
Harmatgyöngy vizében
gyenge testedet mosdatom.
Óvatosan áttöröltem.
Betakarva ölelve melengettelek.
Szép szavaival gyógyítgatta lelkemet.
Olyan szép volt az én anyám,
arcáról eltűntek a ráncok.
Bársonyos, selymes bőrét
kellemes simogatnom.
Istenem, annyira szeretem.
Árnyas lombú fák alatt sétáltunk.
Vadvirágot szedett,
keskeny fűszállal csokorba kötötte.
Patak partján ült elgondolkodva.
Kezemet nyújtva felsegítettem.
Édesanyám, későre jár, menjünk.
Vadvirágjával kis szobánkat díszítette.
Régóta itt szabadult fel a lelkem ismét,
itt veled ébrednek és fekhettek.
Henikém, maradjunk itt időtlen ideig,
végtelen szeretetben.

2018. november 30.

Megjegyzés: Ez csak egy érzés, melytől képtelen vagyok szabadulni.

Árnyas lombú fák alatt

A nyárnak legszebb képét szeretném megörökíteni. Lehet láttam már, csak elrobogtam a látvány mellett. Mióta nagyapám a szívem rejtekére költözött, próbálom megmutatni neki erdejét. Szépen lassan haladok, minden percét élvezem. Mennyei csendben hallom, hogy reccsen az ág, mintha valaki járna a fák közt. A melegtől kipattognak a fenyőtobozok, s magjaik kipotyognak. Lágy szellő fuvallata lengeti a zöld faleveleket, s lassuló táncba kezdenek. Érzem nagyapám örömét, ahogy szívemhez simulva átölel.

Sokszor itt találtam meg a fák között nyugalمامat, mert a lelkem bánattól fuldoklott. Őszintén mondom, csak egyet szerettem volna, elmenni ebből a világból. De ez sem olyan könnyű, minden szörnyűséget át kell tudni élni, még akkor is, ha rohadatul utálok. Meg kell tanulnom úgy élnem, hogy sajnós az életünk véges, s görcsös félelmemet el kell engednem. Menekültem a fák közé. Szomorú szívem már semmi jót nem remél. Mintha száz évet öregedtem volna pár nap alatt. Nekem már csak ez jutott, hogy itt ülök a kietlen messzeségben a napon, s zokogok. Mellettem, mindkét oldalon a zöld lombú fák között csacsogva, locsogva öreg patakomban szalad. Vajon hány titkot, s gondolatot

rejthet évtizedek óta? Vajon voltak-e másnak is hasonló nehéz gondolatai, mint nekem? A víz tiszta tükreán játszik a nap, csillámló fénye olyan, mintha tündék országában lennék. Könnyes arcomat letörölve a kék ég felé emelem. Ekkor veszem csak észre fejem felett a szitakötők raját. Biztosan te küldted nekem édes papám, te is sokat gyönyörködhettél bennük, miközben madárfüttyös erdőt jártad.

Milyen boldogan repdesnek egymás mellett szorosan, áttetsző szárnyuk néha összeér. De ők csak járják egyenletes táncukat, nem gondolva röpke életükre.

A fülledt, forró ház falai közül kiszabadulva direkt jó bebújni a hűvös erdőbe. Anyám féltve enged el a rekkenő forróságba. Mindig elmondom neki, felfrissülni megyek ki az erdőbe. Felfrissülök a fák lombjai közt, amelyek az évek során jól egymásba kapaszkodtak. Így kevésbé engedik be a nap sugarait. Ahogy egyre beljebb jutok, magamba szívom az édes, dús, friss levegőt, kissé libabőrözök. Haragos zöld lombú fák közt beszökik a fény, festői a táj. Ha festő lennék, nem szégyellném ide állítani a festőállványom, s elkezdeném festeni a gyönyörű csodát, ami szemem elé tárul. Sokáig itt gyönyörködöm. Egy

szomját oltó őz fut át a pataktól a túloldalra megbújni az erdő mélyére. Aztán ha leszáll a csillagos éj, a hold fényében újra előjönnek. Büszke szarvas hatalmas agancsával vezeti őz csapatát.

Ha majd az élet kegyetlenül elsodor innen, akkor is szeretném még érezni gyermekkorom, s eddigi negyvennégy évem alatt eltöltött hosszúhetényi időket. Szülőfalum felejthetetlen emlékeit, szeretteim végtelen szeretetét őrzöm szívem mélyén.

2018. október 02.

Hazavágyom

Tűnődöm a sok szép emléken,
melyeket gyermekkorom óta
magamban hordozok.

Ez az egyetlen dolog,
amit rosszakaróim sem vehetnek el,
mert csak az enyém.

A gazdagság nálam nem pénzben,
hanem a szívemben rejlik.

Legyek bármerre a világban,
nem feledem otthonom melegét.

Becsukom szemem, s látom
kicsiny falunk templomtornyát,
gesztenyefák árnyas lombját,

hegyek haragos zöld vonalát.
Kék égen fehér, bodros bárányszerűket.
Poros úton nemcsak
autó halad, hanem
lovasszekér is szalad,
anyja mellett kiscsikója baktat.
Édesanyám tüneményes mosolya előtttem,
szeretet csillan smaragdzöld szemében.
Dolgos kezéből jobban ízlik az étel.
Asztalunknál együtt ül családom.
Friss ropogós péki kenyeret anyám
kezébe veszi, s keresztet vet rá.
A látványt örökre agyamba véstem.
Párás két szememből könnyeim gurulnak.
Nemsokára hazamegyek, édesanyám,
hazavágyom.

2017. augusztus 09.

*Megjegyzés: A kenyér ünnepe alkalmából
augusztus huszadikára.*

Békében szunnyadok

Ha majd egyszer nem leszek...
Kérlek, édesanyám,
zöldellő dombtetőn
szórd szét hamvaim.
Itt nyugodjak örökre!

Ne sírj, inkább emlékezz,
mit mondtam tenéked.
Itt voltam szabad, s
boldog az örök természetben,
hol senki se látott, s
a fák magukhoz
öleltek, kis madarak
dalára bánatom feledtem.
Hidd el édesanyám,
jobb, hogy én hagylak itt előbb.
Csak szenvednék nélküled.
Az örök életben majd várlak
ölelő karokkal.
Olyan szeretettel,
mint ahogy te vártál engemet,
mikor megszülettem.
Nem tudom,
emlékezni fogok-e
a lelkemmel a zöld
lombú fákra, a kékellő
égboltra, fehér fodros felhőkre.
Vagy velem együtt ez is elvész majd?
De a lágy szellő simogató érzése
biztosan megmarad.
Mikor a lágy szellő
fuvallata átsuhan

a kelő hajnalon,
én simogatlak,
s fájó, keserű
könnyeidet szárítom.
Csak légy nyugodt!
Én már békében szunnyadok
az örök természet ölelésében.

2015. február 22.

Érzéseim hullámvasútján

Az igazság az, hogy ez egy vers akart lenni. Csak sok lett volna benne a szóismétlés, s az nem jó. Ha egyedül vagyok, gyakran gondolkodóba esem, s mélyen beleásom magam, és utána nehéz kimászni belőle. A zokogás sem segít rajtam, mert csak jobban beledöngöl a gödörbe.

A minap anya kint volt a sírokat rendbe tenni, én itthon maradtam, bekapcsoltam a tv-t, mondván: pihenek egy kicsit.

S akkor hirtelen megrohant egy fájó gondolat, amitől már gyermekként féltem, és fogságba is ejtett: a legdrágább személynek az elvesztése. Eddig soha nem foglalkoztam vele, de abban a pillanatban nagyon fontos lett számomra. Zokogásomtól lett hangos az üres ház. Miért nem gondolták anyáék, hogy inkább kriptás, s ne urnás temetésük legyen?

A koporsóban legalább utoljára megölelhettem, s megcsókolhattam volna, de a sivár urnásnál már semmit nem tehetek.

Mire hazaért, kissé megnyugodtam, már csak a keserűség nyomát láthatta arcomon. "Mi a baj?" - egyből megkérdezte. "Semmi anya, kissé fáj a lábam!" - lódítottam, aztán nevetés mögé bújtam, amely sírásba fulladt. Rákövetkező napokban is megkérdezte: "Mi baj van?" "Á semmi, csak hülye vagyok!"

Nem tudom mit válaszolt volna, ha elmondom neki a tényt. Lehet, hogy azt, hogy hülye vagyok, mert képtelen lett volna megérteni az érzéseimet, s a lelkiállapotom. Ezért jobb néha elbújni, s megtartani magamnak a fájó érzést. Az idő haladtával elmosódnak, de valamilyen szinten megmaradnak.

A következő elgondolást kérem ne vegyék sajnálatosnak, vonatkoztassanak el attól, hogy sérült vagyok. A sérültségem "csak" fizikálisan érintett. Én most csak egy negyvennégy éves szingli, túl érzékeny nő vagyok, akit afelett, hogy nagyon bánt, hogy egyedül maradtam, tetejére nagyon félek az egyedüllétől, mert nincs meg a biztonságérzetem. Hál'istenek még nem kellett megtapasztalnom, hogy egyedül legyek ebben a cudar, félelmetes világban, ahol esetleg csak az

elektronikai cikkek szólnak hozzám, vagy a madarak csivitelése töri meg a szomorú csendet. A kutyák vagy macskák, még odabújhatnak a lábamhoz. S napjában többször belehalok a gondolatba.

Ezek lettek volna versem kezdősorai:

Sorsomba, ha jobban belegondolok, hogy vesztettem, önmagamat sanyargatom. Nem lehettem menyasszony, anyám nem adhatta rám menyasszonyi ruhám. Könnyes szemekkel rám adta volna hosszú, fehér ruhámat. Megható pillanat egyike lett volna. Hűvös templomba belépve, kedvesem kezét fogva örök hűséget esküszünk, s arra törekszünk, hogy egy életen át meg is tartsuk. Ezeket az életeseményeket sajnálatomra nem élhettem át. Nekem a nagy csodák kimaradtak az életemből. Közeli családtagjaimtól csak azt hallom: "Hülye vagy, örülj neki, hogy nem vagy férjnél!" Bizonyára náluk elveszett az igaz szeretet, s az összetartozás, s ragaszkodás fogalma. Persze nem vagyunk egyformák, szerencsére.

A minap belegondoltam kolleganőm örömébe, aki most várja második gyermekét, s napok múlva megszületik a pocaklakója.

Csak elképzelni tudom a gyönyörű simogató érzést, ahogy növekszik bennem egy kis élet. A pocakomra

is féltőn tenném a kezem, kilenc hónapig csodás együttlétben lenne részünk. Vajon milyen érzés lehet érezni, hogy rúgkapál, vagy épp forgolódik? S végül, milyen lehet az elszakadás anyja, s a baba számára kilenc hónap után? Vajon örömmön túl nem lennék-e szomorú, hogy véget ért életem legszebb kilenc hónapja kis pocaklakómmal?

Rájöttem, az emberek mennyire felszínesek, s gyorsan ítélik. Pécsen sétáltam a színháztéri szökőkutaknál, egy szép gondolatot elmosolyodtam. Balszerencsémre arra jött egy cigányasszony, látta, hogy mosolygok, odalépett mellém, s a baseball sapkám siltje alá bújva belevihogott a képembe, aztán elrohant, mondván, ha tolókoksis az ember, akkor bolond is. Annyira felháborodtam az eseten, hogy szólni sem bírtam. Sérülten nem is mosolyoghatok, vagy mi a szösz?

2018. szeptember 8.

Nyolcadik rész

Anya, annyira kegyetlen a hiányod, hiányzik a rengeteg beszélgetésünk, minden hiányzik. Nem tudok belenyugodni az elvesztésedbe, nem maradt semmi sem belőlem, aki voltam még éltél.

A tolókocsit, amit együtt néztünk ki, azt megrendeltem a minap voltak itt felülvizsgálni, valószínűleg megkapom. Jó érzés, hogy még láttad képen az új tolókocsimat. A mai napig nem értem miért éreztem ennyire kegyetlenül meg a halálodat.

Tudod, rajtad kívül már senki se tud úgy elfogadni ahogyan te, ezt érzem. Úgy átölelnék és csak szüntelen zokognék. Úgy egy hete szépen szakadt a hó. Olyan jó volt hallgatni csendben, hogy egyenletesen, nagy pelyhekben hull a hó. Biztosan te küldtél nekem ilyen szép havazást, mondtam is magamban. Te örökké velem maradtál anya.

Szívemet szaggatja a fájdalom

Ágyamban fekszem,
lelkemben mérhetetlen
a fájdalom.

Édesanyám szívbemarkolóan
hiányzol.

Nem bírom elviselni
az állandó gyötrődést,
amit érted érzek.
Gyere vissza hozzám
kérlek, hogy újra
láthassalak, s beléd
kapaszkodhassak,
vagy vigyél el
engemet is.
Újra és újra
csak ezt hajtogatom
magamban,
s a kínzó csendben
a függöny meglebbent.
Olyan édes volt az érzés,
édesanyám lelke
lelkembe költözött örökre.

2025. augusztus 28.

Kilencedik rész

Ahogy befejeződött a sugárterápia, anyát rögtön elküldték ct-re. Mindig késő délutánra kapott időpontot, természetesen mentem vele, mert féltettem, hogy baja lesz. Anya féltett, hogy megfázom, még rá várok az idegsebészeti előtt a parkolóban. „Semmi bajom nem lesz anya, lezárod az autót és ennyi.” - mondtam. „Egyedül nem engedlek, nem szeretném, ha bajod lenne!” - határozottan mondtam neki. Két órát kint ültem az autóban, és nagyon féltem, hogy a vizsgálat alatt rosszul lesz, vagy bármi baja lesz. Mindig képzelődtem, és ez nem tett jót nekem. Szegénynek minden egyes alkalommal egy kancsó kontrasztanyagot meg kellett innia. Szemem állandóan a kapun volt, amikor megláttam hogy jön, már megköszöntem az Istennek, hogy vigyázott az édesanyámra. „Szia drága kislányom!” – köszönt, miközben beült az autóba. „Szia anya!” – köszöntem. „Hogy vagy anya?” „Jól, csak iszok, mert olyan édes volt ez a kontraszt, mint a márc.” Tavasszal jó volt, mert este tovább tartott már a világosság. De novemberben már tök sötétbe kellett vezetnie hazáig, és anyának zöldhályog volt a szemén.

Az első ct után örültünk, mert az átkozott rák visszahúzódott. Abban az időben negyed éveként hívták be vizsgálatra. Csodálkoztak, hogy a ráknak nyoma sincs. Azonban sokat vérzett az orra anyunak, ebből arra tudtok következtetni, hogy a rák felszívódott. Azért az mindig bennem motoszkált, hogy anya a rengeteg permetelés miatt lett rákos, mert Apának hordta a permetlét a szőlősorokba. Igaz, anya mindig tett maszkot a szájára. Másnap be kellett állni a permetes szőlőbe kacsolni, mert apám azt mondta. Inkább ne is lett volna az a szőlő soha. Meg persze ott volt 1986. a csernobili atomerőmű robbanás. Biztos vagyok benne, hogy akkor is kint dolgoztak a szőlőbe, és nem vigyáztak magukra. Anya a robbanás napján telefonált a Pető intézetbe, hogy: „Kislányom, ne egyél pár napig zöldséget, és gyümölcsöt, kérlek.” „Jó anya!” - ígértem meg neki. „Ti is vigyázzatok magatokra, légy szíves.” Gyermekként is nagyon féltettem szüleimet, és a húgomat.

Esős délutánon
Gyorsan változnak
a fekete felhők,
amelyek alakot öltenek.
Dörögve, csattogva

villámokat szór az ég.
Ömlik a novemberi eső,
viharos szél megtépázza
a színes lombkoronákat.
Ódon fák féltik őszi ruhájukat.
Az esti félhomályban
a felkapcsolt lámpák alatt
tündököl a hársfa
aransárga, cakkos levele.
Látványa megnyugtatja
háborgó, szorongó lelkemet.
Most tovatűnt a félelmem,
édesanyámat itt ringatom
érzékeny szívemen.
Arra gondolok, lesz még
sok szép napunk, s
évünk együtt.
Jobban aggódok érted,
mint más a hozzátartozóikért.
Végtelen szeretetem bizonyítja,
te vagy az én védőangyalom.

2022. november 19.

Egy reggel gondolatai

Egy hónapig a kora reggeleket a teraszon töltöttem.
Miután újra körülölelt a csend, elgondolkodtam a

madarak csicsorgésán. Mennyivel szabadabb volt a rigó füttye, vadgerlének turbékolása, s a pimasz mátyásnak rikoltozása a szőlőben. Pedig csak pár kilométer választ el, s mégis felszabadultabb ott a madárcák éneke. Öregszem, hogy ezek az emlékek előjöttek, pedig akkor még eszembe se jutottak e fajta gondolatok. Mentségemül szolgáljon, hogy gyermek- és fiatalkorom kétharmadát a szőlőben töltöttem. „Miért kell nekem mindig itt lennem?” - tettem fel dühösen a kérdést. Elmondhatom, mára már hiányzik, mert jó volt, ahogy tettem a dolgom, s követtem anyámat a sorokban. Megunhatatlanul hallgattam, ahogy utánozza a cinegét, hogy azt énekli: kiscipő, kiscipő. Anyámhoz való mély ragaszkodásom alapja, hogy örökké együtt voltunk, s a lugas soraiban sem hagyott el. Rengeteget beszélgettünk, s ismerte érzékeny lelkemet. Soha nem voltam mintagyerek, akadtak, s akadnak kisebb nagyobb vitáink. Öt perc múlva mindig bocsánatot kértem, illetve kérek. Alapelveim közé tartozik, hogy haraggal sosem tudok lefeküdni, mert a lelkiismeretem úgysem hagyna aludni. Egyszer az egész éjszakám merő szenvedés lenne. Egyik reggelen a tudatalattimnak köszönhetően a friss levegő illatában újra éreztem a balatoni nyarakat.

Honvágyam van a balatoni röpke évek után, amikor eltöltöttünk felhőtlenül egy-egy napot a családdal. Ugyanezt a friss illatot éreztem, mikor kiszálltam a Dáciából és rohanni akartam a partra, hogy minél előbb csobbanhassak a hűs, kék vizében. Akkor még el tudtam hinni, hogy felnőttként tovább élvezhetem a Balatonnak csodáit. A fenébe is, túl gyorsan véget értek az örömeiben gazdag évek, s a magamfajta „bolond” már csak az elmúlását várhatja. Báró kutyám vakkantása zökkentett ki a letargiámból, fejét könyörgőn térdemre tette, fél kiflimből akart kunyerálni. „Jól van, várj!” - szólok rá, elosztom testvériesen, jut belőle mindkettőnek három-három falat. „Ne nézzél, nincsen több.” Utolsó falatomat, amit a kávé után szoktam enni, majdhogynem kinézi a számból. „Várj, megnézem hány óra, nehogy lekéssem a buszt, dolgozni kéne mennem. Jól van, fiatal még az idő, ha tudok, hozok neked kutyatápot. Menj má’ innen Báró, nem érünk rá szórakozni!”

Nem is hittem volna, pár nap alatt mennyit ügyesedtem. Kinyitom a prэшáz ajtót, amit még nagyapám épített a negyvenes években, ez a lejáró a pincébe vezet. Papa annak idején és anyuék is hazahozták télire a bort. Nagy telek idején befújta hóval a szurdokot, volt, hogy

hetekig nem tudtak lemenni borért, vagy kézben hozták haza a borral teli tizenkét literes demizsonokat.

Ősz végével itthon is tele voltak a hordók borral, a kuncsaftoknak. Anya az ajtó mögé rakta a szobai elektromos kocsimat, bármi történhet a hosszú reggelen, be tudjak jönni a lakásba. Felállok, megfogom a prэшáz ajtó fogantyúját, és besétálok a másik kocsimig. Aztán uzsgyi a zsák kutyatáért, majd ajtón kívülre teszem, s kisétálok a másik kocsimig. Ölembe teszem a zsákot, és kijebb viszem. Szólnom sem kell neki, már jön, s csóválja a farkát, egy marok tápot adok, s percek alatt behabzsolja. „Nem lehetsz ennyire éhes, anya biztos adott enni este. Még egy marokkal kapsz, aztán befejezted. Báró gyorsan egyél, addig bezárom a prэшázat, lassan ki kell mennem a buszhoz, öregfiú.” Még zárkódok, azon gondolkodom, hogy a papám biztos gondolta, hogy valakinek szüksége lesz erre ajtóra. S milyen jól gondolta, szegénykém. Amíg feltettem a székre a zsákot, s kezet mosok a vödörben, öröm járta át a szívemet, hogy erre is képes vagyok. Csak kitartás, s rengeteg idő, s kellő nyugodtság kell hozzá. „Báró, kifelé gyorsan, mennem kell!”, és a teraszkaput is összezárom. Aztán már robogok is, ki a

buszmegállóba. Báró kutyám keserves sírását
hallom míg fel nem szállok a buszra.

2018. augusztus 10.

Kísérő versem:

Magányomban

Egyedül lenni a mai világban,
az maga a bátorság.

Egyszer nem lesz senki,
aki kezemet fogja, s
hozzám szólna.

Egyedül hű kutyámat ölelhetem,
s lassan eliramlik az életem.

De előtte még elfutok a tengerpartra,
hogy szépet lássak még az életben,
s hallgassam a tenger morajlását
csendesesen, ahogy a szívem diktálja
a szeretet érzését.

Csillagos udvar fejem felett, ezüstös hold
vigyorog fodros áttetsző hullámokon.

Fekszem a homokon, valami
még nem hagy nyugodni.

Szemem már nehezedik, álomra csukódik.

Sirályok sírnak valahol távolban.

2014. március 25.

Ötöslottó álom

Avagy életkép

Gyermekeként nagyon féltettem a szüleimet, mert rengeteget dolgoztak, s rettegettem, hogy korán meghalnak. Anya háztartásbeli volt, de mindenkinél többet dolgozott. Mosott, főzött, takarított, s ráadásul még a szőlőben is dolgozott. Apám buszsofőr volt, késő délután ért haza. Egy keresetből nem lehetett megélni, így disznóhízlalással is foglalkoztak, s eladták. Anya szerezte be a tápot, még jó, hogy volt takarmányos a faluban. Piros Dáciánk csomagtartója mindig tele volt négy-öt zsák táppal, s mindig anya szedte ki a csomagtartóból. A disznók mellett volt csirkénk, kacsánk, és persze kutyánk is. Annak idején sosem lehetett tudni, hogy a hűséges négylábú barátunk meddig marad velünk. A nagykapu mindig tárva-nyitva állt, kutyáink sosem voltak megkötve. Valamiért mindig foxi jött a házhoz, de nagyon hálátlan tud lenni ez a fajta. Bármennyire is szerettük őket, mindig megszöktek, s vége az lett, hogy bármennyire is kevés autó járt a nyolcvanas évek elején, mégis elütötte őket az autó. Hetekig, hónapokig sirattam a kutyáimat. Nagyon nehezen dolgoztam fel elvesztésüket.

Sokszor anyuék titkolták, hogy elpusztult Szabólegény, Kevik vagy Bummer, s még sorolhatnám őket. Valahogy mindig ráéreztem, hogy nincsenek többé. Az alsó kert lucfenyői alatt alusszák örök álmaikat. Szabólegény egy drótszörű, okos, bolondos foxi volt. Ha anyáék elmentek valamerre, beengedtük, rengeteget nevettünk, s játszottunk vele. Még az asztalra is felugrott, és volt, hogy a fogaival úgy belekapaszkodott a ruhánkba, hogy kiszakította. Ezért neveztük Szabólegénynek. Persze mindig lebuktunk, mert nyoma maradt, hogy elszakadt a ruhánk. Mindig tudtunk rá magyarázatot adni, de anya csak mosolygott. Két szelíd göbénk volt, Zsuzsi és Kata. Zsuzsi tiszta fehér, Kata fekete-fehér pántos. Egy fontos dolgot tudni kell róluk, ha megvolt az etetés, moslékot kaptak, simogatták, beszéltek hozzájuk, majd becsukták az ajtót. Jóformán anya be sem ért az etetésből, Zsuzsinak és Katának sikerült az orruk lökődésével kinyitni az ajtót. Ki is jöttek, jártak egyet az udvarban, aztán szép komótosan vissza is mentek, de a fejük mindig kilógott a fa disznóól ajtaján. Az ellés éjszakáján meg sem lehetett volna bennünket kötni, hogy benn maradjunk. Mind együtt vártuk a születés csodáját a disznóólban Zsuzsit simogatva. Olyan meghittek

voltak ezek az együtt töltött órák. Nagyon ragaszkodó család voltunk, anyut jobban szerettem. A holdnak udvara és a csillagok homálya kevés fényt adtak, ezért apu ideiglenes világítást kreált, kivitt egy villanykörtét hosszú zsinórral, feltette a vén körtefára. Felkapcsolta a villanyt, nagyon romantikus volt a hatás. Ültem a sámedlin, feltekintettem a csillagos égre, s azt gondoltam, hogy én vagyok a legboldogabb a világon, mert nagyon szeret a családom és én is őket.

Azt is megengedték, hogy láthassam a születés folyamatát. Nem tudták, hogy mekkora ajándékot adtak evvel nekem, libabőrös voltam az örömtől. Zsuzsi nagyon nyugodt anyakoca volt, nem úgy, mint Kata, aki rakoncátlan volt. Zsuzsira csak figyelni kellett, nehogy véletlen agyonnyomja a kismalacot, amíg vajúdik. Csodás élmény volt, amikor a kicsikék sorra megszülettek. Amikor anyjuk a vizes csöppségeket megnézte, nyalogatta, örömteli pillanatok voltak. Anya óvatosan elszedte a rózsaszínű kismalacokat a szalmával bélelt vesszőkosárba. „Jól van, Zsuzsikám, ügyes kis jószágom, most szusszanj egyet, míg visszahozzuk malackáidat.” - mondta anya simogatva fejét. Örömmel bevittük a konyhába őket, ahol kicsit

leszáradtak.

Gyönyörű látvány volt a tíz kis rózsaszín malacka, ahogy összebújva melegítették a vesszőkosárban egymást. Kis idő múlva apu egyenként letörte a farkasfogukat harapófogóval, szegénykék nagyon visítottak. Mikor visszavittük őket, mind anyjuk emlőjét keresték, és édesdeden szoptak. Eső idején néma kacsáinknak nem volt elég nagy az udvar. Megléptek az utcára, a tócsákban kedvükre földigilisztáztak, s békáztak. Ledöglögtek Ormándra a gátra, igen ám, de onnan már nem találtak haza. Boldogan vállaltuk húgommal, hogy hazahajtjuk a hápogó társaságot. Mi sem siettük el a dolgot hazafelé, egy zacskó békát szedtünk a gátban, mondván, anyuék is hadd lássák a békákat, nálam el is fértek a háromkerekű kis bringán, vigyáztam is rájuk. Lassan haladtunk hazafelé, mert a kacsákat oldalra húzta a bögyük, annyira teleették magukat. Hazaérve kiöntöttük a békákat egy sárga műanyag táliba, amit már nem használtunk. Estére az udvar békaszerenádtól volt hangos. Apu kitöltött egy lottót, feladta, és eljátszottunk a gondolattal, hogy mit csinálunk, ha ötösünk lesz a lottón. Lázba jöttem a gondolattól: ugye veszünk egy nyaralót Balatonon? Imádtuk, a balcsit, nyaranta mindig lementük egy-egy napra fürödni. „Vegyünk nyaralót

Fonyódligeten, kérlek szépen. A sátrat is felferhetnénk ott, s akkor nem kéne Bélatelepre menni sátrazni. Nem kerülne többé sok pénzbe.” Apám már a hasát fogta a nevetéstől. „Apa ne ne vess, megígérted!” - mondtuk sértődötten. „S még mit vegyünk?” - kérdezte. „Már csak egy bernáthegyi kéne a balcsira. Tudod apa, - kezdtem - jó lenne, mert ott biztos lenne kapu, s nem szökne el. Télen pedig szánkózhatnánk vele, úgyis szeretem a havat. Vigyázna ránk, s simám rámehetnénk a befagyott Balaton jegére.” „Én meg akasztanék a nyakába egy kis boroshordót, s hozhatná nekem a bort.” „Na jó, egyeztünk bele, de nem fáraszthatod ki szegény kutyát.” Egy hét múlva felhívott anyukám, imádtam a hangját hallani. Nagyon távol voltam tőle, és örökké hiányzott nekem. „Anya nyertünk?” - kérdeztem izgatottan. „Nem, drága kislányom, egy találata se volt apádnak.” „A fene! - mondtam csalódottan. Akkor az elképzeléseinkből nem lesz semmi.” Még beszélgettünk. „Anya nagyon szeretlek, és nagyon hiányzol.” „Te is nekem kislányom, már csak tizenkét nap és megyek érted, drágám.” Sírva tettem le a telefont, a Pető Intézet falai rám nehezedtek
ismét.

Szertefoszlott az ötöslottó álom, de a szeretet örökké bennem él.

2017. október 25.

Szeretet fénye

Valahol él egy lány, aki gyermekkorában imádta a karácsonyt. Nem az ajándék érdekelte, bár azt is kapott, és mindig csillogott a szeme, úgy örült minden apróságnak. Ámult és bámult a családjá, hogy mennyire hálás a kislány ajándékainak. A kislány érezte családjá szeretetét, a karácsonyfa körül ott volt mindenki, akit ő szeretett. Cseperedett a lány, zsebpénzéből ajándékot vásárolt húgával, és kétszer akkora öröm volt a szívében. Így már szegény édesanyja sem maradt ajándék nélkül. Az évek során észrevette, hogy édesanyja soha, semmit sem kapott. Neki ez borzasztóan fájt, hogy anyja ott árválkodik ajándék nélkül. Pedig anyukája nagy szeretettel ajándékozott meg mindenkit. Szenteste anyja a fáradt, mint egy kis angyal, az ünnepi vacsora elkészítésén. Elmaradhatatlan volt a halászlé tésztával, sült halhoz köretként rizibizi vagy petrezselymes krumpli volt tálalva. Desszertként zserbó és kétféle torta volt, amelyet mindig egy nappal előtte készített el. Hat órakor halkan szólt a kis csengettyű. „Megjött a Jézuska!” -

ujjongtunk. Körülálltuk a plafonig érő karácsonyfát, melyet csodásan feldíszítettünk. Megfogtuk egymás kezét, s a Mennyből az angyalt végigénekeltek lelkesen. Az első ajándékot anya kapta tőlünk húgommal. Majd kiugrott a szívem a helyéről, annyira izgatott voltam, mit fog szólni az első ajándékának. Nem volt nagy dolog az egész, csak egy kis kerámia zöld papagáj. Szorosan átöleltük anyát, és azt mondtuk neki: „Drága anya, ezt neked hozta a mi Jézuskánk, fogadd szeretettel.” Szegény drága édesanyámnak könnyes lett a szeme. Majdnem sírva fakadtam, s boldogság járta át a szívemet. Mégis ott bujkál bennem a keserűség, hogy tíz évet kellett várnia, mire ő is kapott tőlünk valamit. Húgom nagyon szeretetreméltó kislány volt, ő akkor nyolc éves volt, és mindenben segített nekem, bár én voltam a nővére. Azon a karácsonyon mind egyforma papagájt kaptak, nem akartuk, hogy megsértődjenek. Ahogy idősebbek lettünk, mindig megleptük őket olyan dolgokkal, amire vágytak. Apu pipát kapott tőlünk egyszer, mert azt hittük, hogy a pipa füstje nem olyan büdös, mint a bagóé. Anyut gyakran öltöztettük, vagy könyvet kapott. Mi testvérek is megajándékoztuk egymást. Egyet nem értettem meg soha életemben, hogy ők

miért nem tudják úgy kimutatni örömüket, mint én. Rosszul esett ez nekem. Teltek-múltak az évek, alig voltunk tizenegynéhány évesek, s egy szomorú esemény beárnyékolta életünket. Többé nem volt olyan a karácsony, mint lennie kellett volna. Az ünnepek úgy teltek, mint a hétköznapiak. Összetört a szívem, gyakran féltem, s sírtam. Édesanyám volt az egyetlen reményem. Húgom már kirepült a családi fészekből. Volt, hogy a szentestét csak ketten tartottunk meg a nagyszobánk falai közt, elzárkózva a veszekedéstől. Könnyes szemmel anyuhoz fordultam, közöltem vele: „Drága egyetlen anyukám, ma szenteste van, bárhogyan is van.” S én még emlékszem egy karácsonyi éjféli szentmisére, amely az erdő közepén volt, a kis fehér falú, fakazettás mennyezetű templomban. A kistermetű, ősz hajú pap arca örömtől, s szeretettől sugárzott. Boldogság volt ránézni. Könnyeimmel küzdöttem ott a padban, mikor arra gondoltam, hogy egyedül van szentestén mert nincs családja. Azt prédikálta, hogy mind sötét barlangban élünk, ha nem tudunk szeretni, mert a fény a szeretet ereje. Mise végén kimentünk, simogatott a lágy szellő. Felettünk ragyogtak a csillagok. A pap megfogta kezemet s kellemes ünnepet

kívántam neki. Zöld fenyők lágyan ringatóztak a szélben, s én annyira hálás voltam a sorsnak, hogy akkor ott lehettem veletek. Itt anya, kettőnk között mindig ragyog a szeretet fénye. Egy percre érezzük át a meghitt ünnepet. Áldott és boldog ünnepet kívánok mindenkinek!

Kísérő versem:

Halványuló ünnepek

Mivé lettem életem közepe felé?
Gyermeki mivoltom feledésbe merült.
Mára már szürkülnek
az ünnepek örömteli pillanatai.
Kiveszett a tűz,
mely lobogott bennem.
Húztam volna vissza
gyönyörű ünnepnapokat,
hogy maradjanak még.
Meghitt együttlétek kevésnek bizonyultak.
Amikor szakadt a hó,
s térdig süppedtünk benne,
az volt a jó.
Csillámló hóval kacagva mosdattuk egymást.
Kipirult arccal berohantunk,
kandallóban boszorkányos tűz duruzsolt.

Asztalon halászlé illata szállt,
anyám keze munkáját dicséret illette.
Halk csengettyű csilingelt.
Fenyő köré gyűltünk,
átöleltem édesanyámat.
Szeretet áradt bennünk. Mennyből
az angyalt énekeltük.
Néha szégyellem, ha
látok magányos embert
sugárzó arccal ünnepet várni.
Miért nem enged lelkem nekem is,
így csodát várni?
Urat dicsőíteni?
Takarva hagyom elszaladni
a halványuló ünnepet.

2017. november 04.

Gyermekkorom legszebb nyarai

Azt is mondhatnám, hogy a Balaton a második otthonom volt sokáig. Itt voltam boldog nyaranta szüleimmel, amikor sátoroztunk. Csomószor emlékezhetem vissza anyuékkaal töltött időkre egy-egy tábor alkalmával. Boldogtalan időszakomban ide tértem vissza felejteni pár napra. Tolókocsimmal gurultam a sínek mellett, s közben zakatolt bennem a fájdalom, mert elvesztettem a szerelem első

virágját. Kicsit tisztulva fejem a bánattól, újra láttam a mesés balatoni tájat. Világoskék egével, s a kék hullámvizével együtt. Ez leírhatatlan érzés, még most is ugyanúgy él bennem, mint gyermekként. Reggel nyolckor megállt a piros Daciánk Balatonlellén a zöldlombú fa alatt. Boldogság fogott el, s már rohantam volna le a partra. „Gyertek már!” - valahányszor sürgettem szüleimet és húgomat izgatottan. Végre elindultunk a hangulatos utcán lefelé, anya kezét fogva. Élveztem, ahogy ringat a víz, s csak úsztam, enni azért kimentem. Hacsak egy napra mentünk le, akkor este hét körül indultunk hazafelé.

Két évesen ismertem meg a Balatont. Anya vitt be nagyon óvatosan, mert nem tudta, hogyan reagálok a nagy vízre. Kis sárga gumikenut is cipelt a vízbe, mondván: abban elleszek. Persze nem így történt, állandóan kihajoltam, kapálóztam, anya megunt és kivett. Élveztem, ahogy pacsálom a vizet, cseppet sem féltem. Attól kezdve a kenu kint a parton árválkodott, én meg a vízicsibe, bent a kis úszógumimmal visongva örültem a vízben. Két év múlva húgomat szintén két évesen bevitte a Balcsiba. Ő nagyon félt, úgy kapaszkodott anyuba. A kenuba se tudta beültetni. Én akkor már négy éves voltam, és ott csibészkedtem apuval

körülöttük, nekem a víz volt a szabadság. Anyám mindig azt mondja, a betegségem ellenére rettenetesen vakmerő voltam. Mindent kipróbáltam, azt csináltam, amit a húgom. A tizedik nyaramon történt, hogy újra lent voltunk végre a Balatonon, három napig sátraztunk Bélatelepen. Hála és köszönet anyunak, aki kiharcolta nekünk, hogy nyaraljunk pár napot. Apám sosem akart eljönni velünk, mert ott a birtoka, amit mindennél, s mindenkinél többre becsült. De mire bepakoltunk az autóba, s hajnal négykor útra készen álltunk, a kedvenc drapp színű térdnadrágom, s a piros moncsicsis pólóm volt rajtam, arra apám is meggondolta magát, s vigyorogva beült az autóba. Persze a jobb első ülésre ült, anya vezetett. Oroszlónál a bukkanos úton mindig kértük anyát, hogy gyorsan menjen a bukkánókon, hadd csiklandozza hasunkat. Ha tudott, tette is kedvünket, hasunkat fogva a hátsó ülésen dőltünk a nevetéstől. Ahogy leértünk Bélatelepre, rögtön helyet kerestünk. Felvertük a kis fehér indián sátrunkat, amelyben bőven elfért volna hat ember is.

Tagadhatatlanul jól főz anya, ízes lecsót készített a kempingfőzőn, tíz ujjamat megnyalom utána. Ebéd után lementük fürdeni és elkezdtünk bolondozni.

Aput nyaggattam, hogy dobáljon. Anya gumimatraccal sétált be, néha fröcsköltünk, felhőtlenül játszottunk. Majd apa elkezdett dobálni, öröltlen élveztem, nevetve kértem, hogy „Még-még, apa”. Sokadik dobásnál véletlen kicsúsztam a gumiból, s elmerültem a víz alá. Tehetetlen voltam, hiába kapálóztam, láttam a sok hínárt, s az iszapot. Anya remegve kiabált az ijedtségtől ledermedt apámnak. „Csinálj már valamit, ugorj már a gyerekért.” Perceken belül megtalált, tudtam, hogy nem hagy megfulladni, mert tudják, hogy nagyon szeretem őket. Hirtelen elkapta a lábam és felrántott. „Nagyon szeretlek benneteket!” - mondtam levegő után kapkodva, és öleltem őket. „Apa még egyszer!” - kértem, nem féltem én, eszem ágában sem volt megijedni. „Adok én nektek dobálózást!” - mondta mérgesen anya, s kimentünk a partra, hazaballagtunk át a síneken. Az esték nagyon hangulatosan teltek, sokat sétáltunk húgommal. Kagylókat szedtünk lent a parton, vékony kecses nyakú hattyúkat etettünk, egész közel merészkedtek a nagy kövekhez. Lágyszellő fújdogálni kezdett, hullámok fodrozódtak a vízen. Sirályok ültek a stégen, sose vágytam oda felülni, egyrészt, mert nem is tudtam volna felmászni rá, másrészt csobbanni jobb volt.

Tesóm se mondta, hogy fent volt rajta. Figyeltük a viharjelző lámpát, s pirosat mutatott, siettünk vissza anyuékhoz. Mire beértünk, már csöpörgött az eső, gyorsan behúzódtunk a sátorba. Mind lefeküdtünk, s bebújtunk a hálózsákunkba. Anya varrt maguknak két barna steppelt anyagból hálózsákat, nekünk vett két egyforma pirosat. Apám letette a fejét, s már horkolt is. Mi meg beszélgettünk, s barkochbáztunk, aludni úgysem lehetett, mert túl hangosak a körülöttünk levő fiatal német szomszédok. A gyerekes szülők felháborodtak rajtuk, köztük apám is. Azt mondta, szívesen rájuk borítaná a sátrukat. A békák olyan hangosan kuruttyoltak, s a vonat állandó zakatolása se hagyott bennünket aludni. Éjfélkor nagy vihar kerekedett, tesómmal nagyon féltünk, összekulcsolt kézzel imádkozni kezdtünk. Apám erre a látványra ébredt, sokáig emlegette, mennyire féltünk azon az éjszakán. Milyen igaz a mondás a vihar utáni csendre, mindenki álomba szenderült. Másnapra ébredve minden sátor összedőlve, csak a miénk maradt állva. Szerény kis sátrunk minden szélsőséges időjárást kibírt. Következő este sajnos hazafelé indultunk. Napokig fájt a szívem, hogy hazajöttünk, mert olyan jó volt. Hajókáztunk is a katamaránnal,

átmentünk Badacsonyra, s szétnéztünk. Similabdát kaptunk. Húgom nagyon szépen tudta fel-le húzogatni, csak úgy forgott a színes labda. Azon a nyáron még kétszer lejutottunk egy-egy napra a Balcsira. Az utolsó alkalomnál, minden évben azt mondta apám: „Búcsúzzatok el a „nagy lavórtól”, mert jövő nyárig nem látjátok.” Hosszan néztem a kék Balatont, ami annyi örömet adott nekünk. 2018. február 03.

Összetartozás

Ahogy szállnak az évek,
egyre több rokonom távozott el
csendesen az élők sorából.

Emléüket hátrahagyva,
szívembe mély szeretetet ültettek.
Családi eseményen szembesülök,
eltűnt az összetartozás.

Nincsenek nagybácsik és nagynénik,
akik rajongtak értem.

Velük repült az idő,
a búcsú örökké fájó volt.

Vigasztalásul azt súgták a fülemben:
hamarosan találkozunk ismét.

Hittem nekik, mert
megbízta bennük,

erős volt köztünk a rokoni szeretet.
Miki bátyám akkor is
eljött hozzám, amikor
elvesztette szeme világát.
Maga mellé ültetett, s beszélgettünk,
mintha mi sem történt volna.
Sajnálom az unokahúgomat Zselykét,
neki soha nem lesz olyan
szelíd lelkű, drága Annus nagynénje,
mint nekem, aki támogatja.
Kezét ma is imára kulcsolja értem,
távolról is óvón vigyáz énreám.

2019. augusztus 18.

Megjegyzés: Elmélkedésem lakodalom után.

Belső világom

Ideális családba születtem, apa, anya és később a kistestvér. Egészen kisgyermekként nem tudom, hogy mennyire szerettem apámat. Később felismertem, hogy néhány férfi érdeklődően figyelt, ha beszéltem. Apám, ha figyelt is rám, mindig elhülyülte a dolgokat. Hiányzott az apai szeretet, de átvészeltem ezt a hiányt is. Mindig jóleső érzés fogott el, ha láttam egy igazi apa-lánya kapcsolatot. "Én is szeretnék!" - szólalt meg a belső énem.

"Csitulj már, neked ez nem adatott meg, hiába vagy a szeretetre éhes."

Nekem ott volt anya, aki az apa szerepét is betöltötte. Őszintén bevallom, mindig ő volt az egyedüli a világon. S mivel annyira ragaszkodtam az édesanyámhoz, szerettem mindent elmondani neki. Van, hogy néha összeveszünk, mert nem értünk egyet. Anyám erős természetű asszony, aki korántsem érzékeny, mint én. Nehéz megbékíteni, s nagyon szokott fájni, ha anya nem hisz nekem, de mindennek dacára képes vagyok bocsánatot kérni. Ismerem magam, ha nem teszem meg, képes vagyok egész éjjel álmatlanul forogni ágyamban.

Nagy ívben elkerültek a férfiak, még álmodni sem mertem róla, hogy egészséges férjem legyen. Csak azt reméltem szívem legmélyén, hogy majd akad hasonló sérültségű férfi, aki elfogad. De nem így történt, mert a sérült férfi először mind egészséges nőt akar. Ha a kapcsolat nem működik, esetleg akkor rádöbben, mekkora ostobaságban ringatta magát.

Tizenkét éves koromban vesztettem el anyai nagyapámat. Míg élek, soha nem feledem azt a pillanatot: zokogtam az előszoba ágyán, elvesztettem imádott nagyapámat. S ekkor jött a legkegyetlenebb mondat, amit abban a pillanatban

apai öreganyám mondott: "Csak az anyja miatt sír, mert látja, hogy sír. Fel sem foghatta, hogy az öregapja meghalt." Egész éjszaka anya mellett maradtam, hozzábújtam, vigasztaltuk egymást. Láttam, hogy anyu szörnyen szenved. Gyermeki eszemmel arra gondoltam, milyen jó, hogy itt vagyunk anyunak.

Mindig arra az éjszakára gondolok, amikor megfogadtam magamnak, sose maradok társ nélkül. Ezt az életet nem nekem találták ki, csak bolyongok reményt vesztetten, s bele sem akarok gondolni a jövőbe, hogy mit hoz nekem az élet, ha egyetlen szerettemet is elveszítem. Rokonaimra egyáltalán nem támaszkodhatok, ezt jól tudom.

Ismerős, vagy idegen, senki se vesz a nyakába, hogy egy kolonccal több legyen neki. Teljesen belefáradtam az eddigi életembe. Ha jellemezném életemet, akkor egy sötét, szürke alagútban toporgok, ahonnan nem találok ki, állandóan rettegek.

A belső énem lelke gyönyöre, amely érzékenyebb, mint valaha. Eljutottam arra a pontra, amikor bevallottam önmagamnak, hogy bármennyire is szeretem a gyerekeket, nem tudnám elviselni, ha saját gyermekem nem szeretne. Annak ellenére sem, hogy próbálok mindent neki megadni,

s a gyerek merő konokságból kirántja kezét kezemből az utcán, mert nem tudom megvenni a játékot neki, amit kért.

Éveket öregedtem, amikor édesanyám súlyos beteg lett. Ebbe kis híján beleőrültem, ketten maradtunk csak egymásnak. Anya nem értette meg, vagy nem akarta megérteni aggódó féltésemet. A féltésből állandó hatalmas veszekedés kerekedett, s már gyűlöltem otthon lenni. A féltést nagyon lassan el tudtam nyomni magamban, nagyon bánatos voltam. Egy este lefeküdtem, és azt éreztem, hogy a lélek útján beteg édesanyámat ringatom. Végre ápolhattam, meleg takaróba takartam, éjjel pedig karjaimban tartottam, s az éj leple alatt a csillagok útját néztük. Volt, hogy egész éjjel a képzelet útján jártam. Minden szavát lestem édesanyámnak, és biztattam, hogy meggyógyul. Néha nappal is magamon éreztem a közelségét képzeletbeli utamon.

Egyszer, amikor édesanyám felépült a betegségéből, szerettem volna neki elmondani, mennyire jó érzés volt a lélek útján átélni azt, amit a valóságban képtelen vagyok megcsinálni, de úgy éreztem, jobb, ha nem mesélek róla, mert úgysem értené meg ezt a fajta lelki folyamatot.

Picit olyan a betegségem, mint egy lepkebáb, bezárva a testébe. De a báb lepkévé fejlődik, s a lelkem tovaszál.

2019. december 24.

Tizedik rész

2018. őszén anya még gyenge volt, így én jártam legtöbbet a gyógyszertárba, és a boltba. Ő már gyakrabban főzött. Mivel a húst nem nagyon tudta megenni, így én sem kívántam. Kitalálta, hogy kevés hússal és sok lével csinál pörköltet. Isteni volt, de még a legkisebb hús részét is nekem merte, mert egyszerűen csak forgott - forgott a szájában és nem bírta lenyelni. Minden ételét lepépezett magának, hogy csak nyelni keljen, és végre jól is lakott. Nagy öröm volt nekem, hogy végre eszik az anyukám. A cukorborsó főzeléket én is úgy ettem ahogy anya, mert nagyon ízlett. Anya egy nap lement körülnézni a pincéhez, hogy öccse mi csinált. Amíg ő kezelésekre járt, Pityu mondta neki, hogy majd ő csinálja a szőlőnket, még anya fel nem épül. Annyira dolgozott, hogy naphosszat ült a fotelba és csodálkozott a természetben. A termést, amit még kora tavasszal elvetett anya, azt meg szépen hazavitte magának. Tiszta egy élő gaz volt ott minden, így gyorsam keríteni kellett valakit, aki lekaszál, nehogy feljelentsenek bennünket a parlagfű miatt. Ennyit a Pityu féle nagy segítségről.

Tizenegyedik rész

Nem érted anya, még a tudat is fáj, hogy meghalsz, én ezt képtelen vagyok elfogadni. Ne mond ezt, hogy elviszel pszichológushoz, mert felfogtam, de nagyon nehéz lelkileg mindezt hordozni. „Én nem vagyok erős lelkileg, mint te!” - mondtam neki. „Henikém, ne sírjál itt a buszvégen!” - és öleltük egymást. Anya úgy gondolta 2018. őszén, mikor már jobban volt, hogy eladjuk a családi házunkat. Segítsen húgomnak, és az unokáinak, hogy legyen tető a fejük felet. Habár két generációs volt a hetényi házunk, mégsem akartak velünk élni, pedig még találkozniuk sem kellett volna velünk. Csak csináltatniuk kellett volna egy külön bejárati ajtót. Szívem szakadt meg családi házunkért, de anya érveit is elfogadtam, mert el kellett fogadjam. A húgomért, és ő érte, mert már nagy volt neki a ház, és az udvar is. Habár anya továbbra is megcsinált minden munkát egyedül, de mindig mondta, hogy ez túl sok neki. És én sem akartam, hogy annyit dolgozzon. Azt akartam, hogy csak éljen anya, amíg tud velem. Örökké túlféltettem anyut. Ha egészséges lettem volna, kifizettem volna a húgomat azért, hogy a családi házunk megmaradjon, és ott

élhessek örökké anyával, nagyapám emlékei között. Olyan sokat jelentett nekem. Nekem olyan volt az a ház, mintha ott lenne a nagypapám, s egész életemben ölelt volna, ezt éreztem. Azt a házat, a kiskonyhát, már tudtán kívül, hogy mozgássérült lesz az egyik unokája, úgy építette meg, hogy mindkét oldalról ki be tudtam járkálni a tolókocsimmal is. Az a ház tele volt nekem emlékekkel, és lelkileg nagyon meggyötört, hogy el kellett válnom a családi fészektől. Igazán szabad csak a szülőfalumba voltam, ott ismert mindenki, és ott imádtam a családomat.

Anya te voltál az életem

Embertelen a fájdalom
ami bennem van
a halálod óta anyukám.

Napról napra, s
hónapról hónapra
csak vagyok,
de minek.

Pedig jobb helyet
nem is találhattunk
volna.

Mar az az
óriási magány,

amit hagytál bennem
magad után, anya.
Az az erős lélekfonal,
ami volt, és van
kettőnk között,
az csomóra van kötve,
sohasem szakadhat el.
Te voltál az életem,
és a boldogságom,
annyi szeretetet
adtunk egymásnak.
Anya segíts, mert
nélküled elveszek!
Nagyon szeretlek,
de ijesztően pokoli
a tudat, hogy már
csak a szívemben,
s a lelkemben létezel,
drága Édesanyám.

2025. szeptember 08.

Hetvenmillió apropóján

Két hete hallottam a rádióban, valaki hetvenmilliót nyert a lottón. "Azta!" - mondja anya, hirtelen azt se tudná, mit kezdjen ennyi pénzzel.

Hülyeség tombolt az agyamban, feldobtam a régi témát, amit kora reggelenként vitattunk meg az autóban, míg dolgozni jártunk. Számtalanszor láttam az autókereskedésnél egy hajót, hogy hogy kerülhetett oda, nem tudom. "Anya, nem vennéd meg nekem azt hajót?" - kérdeztem. "Valahogy le is kéne juttatni a Balatonra!" - mondtam. "Persze kislányom megveszem, s el is szállítatom!"

Pár nappal később hazafelé tartva, megint formában voltam, s megkérdeztem anyát: "Te anya, hogyhogy itt áll még a hajóm, már rég a Balaton hűs vizében kéne ringatóznia." Jaj, hát - kezdte nevetve - megint elfelejtették elvinni, na majd holnap rájuk telefonálok." Fantáziánk útján szárnyaltunk, valahányszor úton voltunk.

"Anya, te mit csináznál ennyi pénzzel, ha öledbe hullana?" "Hirtelen nem is tudom kislányom." Nyughatatlan szabadságvágyam nem hagy nyugodni: "S a quadomat sem kaphatnám meg, anya? Úgy vágyom rá!"

"Szó se róla vad motorosom, neked nem jár quad, mert fának mennél, s azt nem engedem!"

"Jaj, anya, te milyen vagy, nem engedsz még gondolatban se tekeregni a nagy világba. Pedig vinnélek magammal, mert úgy szeretlek anya."

"Na és te? Mire költenéd a pénzt?" - kérdezte.

Nagyon komoly lettem, nehéz volt róla beszélnem, mert mindkettő szívemnek vágya. Megpróbáltam könnyek nélkül beszélni róla.

"A rák ellenszerét szeretném kikutattatni, hogy a szenvedő betegek még évekig éljenek fájdalom nélkül családjaik körében. A másik kutatási célom, vakoknak fejlesztetnék egy eszközt, amelynek segítségével önállóan, s mégis biztonságosan tudnának közlekedni."

"Henikém, erre nem is lenne elég a pénzed."

"Ne hidd anya, hogy erre nem gondoltam. Biztosítanám a pénzt a kutatásokra, ugyanis lenne egy lovardám Balatonon, ott is élnénk a partközelségben, hogy könnyen le tudjak menni a kéklő, fodrozódó tóhoz."

"Vennék neked egy speciális autót, hátul be tudnál szállni tolókocsival. Alkalmaznék hozzá egy sofőrt, hogy szabadon mehess kedvedre."

"Köszönöm édesanyám."

Csak egy reggeli eszmecsere futtatás volt, forró gőzölgő kávé mellett.

Milyen szép lenne, ha megvalósíthatnám gondolataimat.

2019. május 20.

Tizenkettedik fejezet

Sajnos szép házunkért nagyon kevés pénzt kaptunk, mert az ingatlanos nagyon lehúzta a négyszobás, két fürdőszobás és nappalis házunkat az egybe nyíló ajtók miatt, amelyben három cserépkályha volt, amelyek másnap délig tartották a meleget. Eladtuk a szőlőt is, a présházzal együtt. Sajnos nem volt annyi pénzünk, hogy kaptunk volna Pécsen egy földszinti lakást. Mindenképp Pécsen akartam lakni, anyunak is elmondtam, hogy miért. „Azért anya, - kezdtem – mert, ha véletlenül megint az onkológiára kell járnod, vagy netán mentő kell, az hamarabb kiér, mintha például Komlón laknánk. Ne menjünk kanyargós városba, féltelek azoktól a hülye nagy kanyaroktól Komlón.” 2018 szilveszterét avval töltöttük, hogy lakást böngécsztünk a neten. Minden igyekezetünk ellenére sem sikerült Pécsen lakást találnunk. Szülőfalumba találtunk egy házat, az ismerős meg is ígérte, hogy miénk lesz a ház. Örültünk, hogy a faluba maradhatunk, de korai volt az örömünk. A szavahihetetlen ismerős jól átvágott bennünket. Anya kialkudta a ház árát, úgy látszott, rendben lesz minden. Nagyon örültem, mert ott akartam maradni, ott éreztem magamat szabadnak, ezt anya mindenkinél jobban tudta. Ám egyszercsak

csörgött a telefon, az eladó közölte, hogy kétmillióval megemelte a ház árát. Ennyi a szavahihetőségéről. Nem bírtunk még kétmillióval többet adni. Pontosan tizennégy milliót akart kérni egy kétszobás házért. Az én szívem akkor itt sokadszorra megszakadt. Ezután nem érdekelt hova sodor majd az élet bennünket. Anya hosszú éveken keresztül, amikor már Komlón laktunk, akkor is állandóan Hosszúhetényben keresett nekünk házat, mert annyira nem bírtuk megszokni a városi életet. Nekem nagyon hiányzott a szabadság. Bárcsak soha ne találtuk volna meg azt a házat Komlón egy kisebb dobon. Mint kiderült, a Pityu ismerőséé volt az a ház, ezért abajgatta annyira anyát, hogy vegye meg a házat. Pityu ebben a történetben egy kétszínű dög volt. Számonkérte anyámat, hogy miért nem a ház a fontos, miért a Henit kell előbb kórházba vinni. „Mert a gyerekem egészsége fontosabb, mint a ház!” - válaszolta anya dühösen. Ez a ház csak kényszermegoldás volt, mert valahol laknunk kellett.

Földhöz ragadva
Családi fészek

Aki ismer, az tudja, nem vagyok egy hangulatember, de most a bánatom nagyra nőtt, hogy

belesajdul a szívem is. Bevallom, nem tudom hogyan tovább. Épphogy édesanyám megmenekül a halál torkából, s kicsit összeszedte magát, családi házunkat, amelyben majdnem fél évszázadot éltem, keserűn, s fájón eladásra kínáltuk. A remény sokáig ott élt a szívünkben, s napról napra szebb lett a tudatomban, hogy itt maradhatunk a szülőfalumban, aminek ismerem minden kis zeg-zugát. Ölelnek a fák erdész nagyapám járta erdejében, ahol a kis patakom gyógyítgatta érzékeny lelkemet. Annyira földhöz ragadt vagyok, hogy nem tudnék máshol élni. Kinéztünk egy picit házat egy utcával lejjebb, s meg is beszéltünk, hogy vár ránk a ház örököse. Egyszer azt mondtam anyunak: „Látod mennyire örülök, a halottainkat sem kell itt hagynunk, hisz csak egy utcával lejjebb költözünk.” Egy napos márciusi délelőtt várt vevőink megérkeztek, családi fészkünket megvették. Nem éreztem szomorúságot, mert akkor még várt reánk az a piros tetejű kis ház garázzsal. Másnap lementem a kis házhoz, s megfogtam barna vaskerítését, közben hálát adtam Istennek, hogy szeretett falunkban

élhetünk továbbra is. Nyugodtságunk nem tartott soká, lelkemre ólomsúlyként nehezedett a fájdalom, amely egyre jobban beledöngöl a mocsárba. Csupán csak kétmillión múlt a boldogságunk, amelyet az örökös júniusban maradéktalanul megkapott volna. De köztudott, a kapzsiság népbetegség a mai világban, s a becsület mit sem ér. Sajnos nem mindenki olyan segítőkész, mint mi édesanyámmal, hogy tudunk várni a fennmaradó összegre. Nagy árat fizettünk érte, s lehet, a falu már nem is akar bennünket többé befogadni, mert hiába igyekszünk, nem találjuk a ránk váró kényelmes házunkat. Ma ismét kimentem az erdőbe, nem tudok szabadulni, hogy pár hónap múlva be leszek zárva valahol egy panellakásba, s olyan leszek, mint a szárnyaszegett madár. A szabadságomat teljesen elveszítem, hű kutyámtól is meg kell válnom, s nem tudom, hogy találok-e neki szerető gazdit, aki elfogadja. Az egészbe bele lehet űrölni, markoló, fájó érzés egész testemben. Úgy érzem, megöregedtem, s már nincs kedvem élni. Hacsak belegondolok, mi lesz két hónap múlva, hova sodor az élet bennünket, zokogok. Nemsokára egyetlen szabadságom marad, az írás, ahol kiírhatom vágyaimat, s álmaimat.

2019. április 01.

Elcsendesül a világ

A Hármás, s a Zengő hegyeknek vonulatain már havasan kapaszkodnak egymásba a fák. Tomboló, süvítő szél hordja a havat. Pillanatok alatt hófehér paplanba takarja a falut. Vékony jégvártyák alatt lassan csordogál a kis patak. Most, hogy isznak belőled, be vagy fagyva, látom már a szarvasokat, jönnek szomszujukat oltani. A legszebb, ékeesebb, szétágazó agancsú, ki már jól ismeri a téli erdőt, egyik patájával rálép a vékony vártyájú jégre, súlya alatt beszakad. Sorban kellő méltósággal, s türelemmel egymás után szomszujukat oltják. Hidegben leheletüket látni, lassan, és békésen vonulnak vissza az erdő mélyére. Sudár fenyőt vastagon hó takarja, virgonc mókusz ugrándozik rajta. Lent a faluban gyermekek örömujjongásaikat hallani, ahogy szánkókkal siklanak le a dombtetőről. Kalapos hóemberek üdvözlölnék az udvarokból. A kültéri égők mind arra várnak, hogy fényárban ússzanak, ahogy feljön az esthajnal csillaga.

Alig pár óra, és ismét eljön a szenteste. Ablakokon át kiszűrődik az ünnepi fények ragyogása, szívet melengető a látvány annak is, akinek nincs már szerető családja. Fenyő illatát érezni már az

otthonokban, angyalok szállnak, szárnyaikat szétterítik a kék égen. Senki se látja őket, csak érezzük jelenlétüket. Egyre jobban vágyunk a varázslatos éj után, amikor öröm és csillogó fény árad szemeinkben. Elgyönyörködöm a téli tájban, a díszítő hópárnákban, ahogy a háztetőkön ülnek, az ereszen függönyként logó vastag jégcsapokban. Gyermekként titokban nyalogattam, jócskán hozzásegített a torokgyulladásához. Hazatérve édesanyámhoz, rohanok a konyhába, sokkal kevesebbet főz kifogástalan étkeiből, mint régen, amikor még öten ültük körül az asztalt. Most már csak ketten, meghitten ünnepelünk örök szeretetben. Fenséges halászlevét, s mézes krémesét fogyasztjuk. Anya ízesen tud főzni, az első falatnál szétárad számban finom étke, mindig azt mondom neki: „Ez mennyei étke édesanyám, köszönöm.” Nekem ő az igazi szakácsom. Cserépkályhában duruzsol a tűz, árad a meleg, hamar felmelegszek. Lassan leszáll a varázslatos este, sűrűn esik a hó, kergetőzve leesnek a puha hópaplanba. A hold kibontotta hosszú szőke haját, s betakarta fázós kis csillagjait. Elcsendesül a világ, mindenki hazaér szerető családjához. Felnőttek, s aprók, egymás kezét fogva szentestén körülállják a zöld fenyőt, amely gyönyörű fényben úszik.

Mennyből az angyalt éneklik, szemükben öröm tükröződik.

Édesanyámhoz bújva meghitten, s szeretetben, csendesen énekelünk gyertyafényben.

ÁLDOTT MEGHITT ÜNNEPET KÍVÁNOK.

2018. december 21.

Ilyen nincs és mégis van

Az élet néha furcsa játékot űz velünk, és talán le se kellene írnom, mert mindenkivel megesett már. Kár, hogy nem péntek tizenhárom, hanem csak tizenkettedike volt. A szokás hatalmától eltekintve, be akartam menni dolgozni. Felet ütött az óra, anyám felkel, felhúzza a redőnyt, csodálkozva mondja, milyen világos van. „Hogy is van ez? Ősszel fél hétkor még sötét szokott lenni” - morfondírozik magában. Mobilomat magával viszi mostanában, ő szokta kinyomni az ébresztő órát. Szundikálok kicsit még, aztán kikászálódok az ágyamból, felhúrom a jó meleg világoskék kapucnis köntösömet. „Nem csörgött a mobilod, kislányom!” Hirtelen átfut az agyamon, lehet, nem kapcsoltam be az ébresztőt. Félig álmosan belehuppanok a tolókoksimba, kimegyek a nappaliba. „Szia, anya!” - köszöntöm. Bibi, a sirályka pintyünk is vidáman

dalol már. Harmadik kicsi pintyem Bibi, szeretem a madarakat, mert kedvesen dalolnak, s ha egyedül vagyok itthon, akkor is dalolászik. Bár most kevesebbet szegénykém, mert épp tollat vált, s biztosan fáj neki, ahogy nő a tolla. Ha engedné magát megfogni, tenyerembe venném, úgy vigasztalnám: „Ne búslakodj, kis madaram, hamarosan szép, új, melegebb tollruhácskád lesz.” Bibit éjszakára letakarjuk, hogy ne daloljon fel bennünket az éjszaka kellős közepén. Gyakran még az odújában van, amikor leveszem róla a terítőt. Van, hogy lustálkodik, „Bibikém kelj fel, már én is fent vagyok.” Olyan aranyos, hangomat meghallva dalra fakad. „Na, most nem süt a szemedbe Henikém a felkelő nap, ma túl világos van.” Tényleg csodálkozom is rá, reggelente mindig bajlódom a nappal, hogy a szemembe süt. „Annyira álmos vagyok, anya, pedig egész éjjel aludtam.” „Az biztos, kislányom, elfordultál a bal oldaladra, még beszéltél, és a következő pillanatban már horkoltál is.” Közben felöltöztem, mielőtt meginnám a kávé, eszek pár falatot. Anyám egyfolytában az órával van elfoglalva, hogy nem jól húzta fel, mert fél kilencet mutat és az nem lehet. Nem tudom, mi volt velem azon a reggelen, totál kikapcsoltam, anya

csak beszélt, s közben gondtalan voltam. Behozta a sámedlit, ráállt, hogy visszaállítsa a bimbamos órát. Rám adta a karórámat. „Menjél már, kislányom, elkésed a buszt, még a kaput is ki kell nyitnod, este ráfordítottam a kulcsot.” „Dehogyan, megvár a Laci, különben is, még csak negyvenhárom van.” Elkészönve csókot adtunk egymás arcára, anélkül nem megyek soha sehova. Picit még várok a kapuban, negyvenhét van, elindulok kifelé, hatszor még elkészönök anyutól. Furcsa, hogy senki nem áll a buszmegállóban. „Vajon mi lehet ma, a postás is ilyen hamar visszafelé megy már a motorján? Majd mondom anyunak, milyen ügyes volt ma a postás, igazán korán végzett.” A busz se jön. Látom anyát, integet felém, intek vissza, nem tudhattam, mit akar. „Gyere be!” - szólt. Sietek át az úton, „Mi a baj?” - kérdelem aggódva. „Mégis csak jól járt az óra, elaludtunk, kislányom, már kilenc óra van.” „El vagyunk varázsolva anya!” - s kibukott belőlem egy egészséges röhögés. Ilyen nincs és mégis van, vagyis egyszer az életben mindenkivel megeshet.

2018. október 20.

Kísérő versem:

Őszi reggel

Lassan besétál a harmatos virradat,
felhők mögé bukik a hold.
Bágyadtan, de még feljön
ma a nap az őszi tájra,
s ahogy kinézek az ablakon,
belül valami öröm támad bennem.

Szemem nem káprázik,
csak látja a színes csodát,
amit az éjjeli szél összesöpört,
azt a színes paplant,
amin csilingelő barikák
végigrohannak.

Szinte zene füleimnek
az avar ropogása.

A tó felől köd száll le,
egy madárka épp most tollászkodik.

Kicsit aggódik fiókái után.

A nyár végével elhagyták
a biztonságot adó nádast.

Hintaszékemben ülök,
gőzölgő kávémat kortyolom.

A reggelek még zajosak, mert
édesanyámmal beszélgetünk,
hisz az éjszaka nem láttuk

egymást, s oly jó érzés szavaiba,
s nyakába csimpaszkodni.
Öregszem, s vannak sötét
pillanataim, mert az élet
minden perce nem a
boldogságról szól.
De ott van édesanyám,
akit jobban szeretek, mint valaha.
S itt van az ősz, ami évről-évre
szebb valamiért nekem.
S e dolgokért imádok élni!

2013. november 8.

Csokoládés doboz

Hazatérve a munkahelyemről látom, anya varrt. A fehér alapon piros s fekete, lefelé csíkos terítő fel van hajtva az asztalon. Csak a műanyag mikulásos terítővel van letakarva. Alig múlt el még az ünnep, azért van még fenn. Anya egy huzatot varrt a lábpárnámra, mert egy kissé már elhasználódott. Gyerekkoromban majdnem minden ruhámat, s még a téli kabátomat is ő varrta. Nagyon szeretem édesanyám keze munkáját magamon érezni. Furcsállottam, hogy az asztalon van egy csokis doboz.

- Ki volt itt? - kérdem a csokis dobozra mutatva.

- Senki! - válaszolta anyja. - Én vettem a boltban! -
füllenti.

- Megkóstoljuk? - kérdi.

- Hát persze! - mondom.

Közben levettem a kabátom, anyu is a konyhába ment, mindjárt hozza az ebédet. A cserépkályha már dobja a meleget, kint cudar hideg van, lehangelő a folyamatos szürke, sötét idő. A kopár fákon virgonc mókuszok sem ugrálnak, pedig két éve milyen szépek voltak, ahogy eljátszottak a fenyőfákon. Két hűségese vadgalamb naponta a nappalink ablakpárkányára száll, topognak, figyelnek. Megszokták már a hangunkat, s nem repülnek el a hangunk hallatán. Üres begyüket telerakják napraforgóval, rájuk nézek, s kedvesen kérem tőlük: „Kisgalambjaim, gyertek utánunk ha elköltözünk, ne hagyjatok egyedül bennünket. Ott is jó lesz, van néhány fa, s fenyőt is ültetünk mindenképp.” Mert a fenyőfa a szívemhez nőtt erdész nagyapámra emlékeztet majd. Egy kicsit könnyebb lesz elköltözni, ha sikerülne a faluban maradni. Ez a falu szabadságot ad nekem, itt majdnem mindenki ismer, s ideköt minden. Egyet gondolok, s a motoromra pattanva kirobogok az erdőbe, ahol megnyugszom a kis patak csobogásától. Én már csak a fák országában

vagyok otthon, ahol önmagam lehetek. A városi élet zaja nekem büntetés lenne, én nem arra születtem. A második kávémat sem iszom meg ebéd előtt, olyan éhes vagyok. Káposztás tésztát főzött anya, egy kis cukorral eszem. Próbáltam cukor nélkül enni, de nem ízlett úgy annyira. Ebéd közben beszélgetünk, aláfestőként naphosszat magyar nóta szól a rádióból. A nóták szövegén gyakran elmerengek, ha kedvem tartja. Még gyermekkoromban, anyai nagybácsimék, akik kilencen voltak, megszerettették velem a magyar nótákat. Leginkább azokat a lakodalmakat szerettem, amikor anyai ágról voltunk hivatalosak. Egész biztos voltam benne, jól fogom magam érezni, már a tudat is izgalomba hozott, hogy imádott nagybácsijaimat együtt láthatom. Éjfél után mindig odaültettek maguk mellé, s elkezdtünk nótázni. Olyan jó hangulata volt az egésznek. Hajnal négyig mulattunk, s akkor sem akartam abbahagyni, mikor haza kellett menni. Kétezerben, mikor hozzáépítettünk a házunkhoz, imádott Jóska nagybácsim volt a kőműves. Pár hétig élvezhettem az én kedves, szelíd lelkű nagybácsim társaságát. Este mindig kiültünk a holdfényes udvarba, s a csillagok szépen ragyogtak felettünk, jókedvűen elkezdtünk nótázni.

Gyönyörű hangja szállt a nyáresti langy melegben. Feledhetetlen maradt számomra a vele eltöltött idő. Anya kezébe vette újból a csokis dobozt.

- Na, eszünk belőle?

- Persze anya, együnk egyet, nassoljunk kicsit.

Akkor sem mosolyodott el a turpisságán, amikor kinyitotta a dobozt. Csak akkor nevetett, mikor meglepődtem a doboz tartalmán. Erre tényleg nem számítottam:

- Jól átráztál, anya.

- Jaj, de szépek! - lelkenedeztem örömben.

A dobozban feküdt két faragott ló, s egy göndörszőrű fekete pulikutya. Szép, aprólékos, türelmes munkát igényelnek ezek az apró állatfigurák. Az a középkorú ember faragja, aki a családjával nézte meg vevőként házukat. Bármennyire is sajnáljuk, kettőnknek túl nagy lett a házunk, ezért gondoltuk eladni. A mesés szép környezet, sok fenyővel, paradicsomi hely lenne kisgyermekes családok számára. Hatalmas udvar, a gyerekeknek tágas játszóteret adva a friss levegőn, mint egykor nekem. Órákig elbolyongtam az udvarban, közben élveztem a természet adta lehetőségeket. Fára másztam, fűben hemperegtem, a cseresznyét, melynek ága földig ért, fekve ettem.

A kutyám körülöttem ugrált, figyeltem a bárányfelhőket, ahogy lassan úsznak a kék égbolton. Valahányszor lázba jöttem, amikor elképzeltem egy lovardát udvarunkban. Istállóból kiengedve lovaim szép egyenletes mozgásukkal vágatnak az udvarban. Mikor kisszobámba lép a szimpatikus család, akiknek amúgy is tetszik a házunk, csodálattal nézi a hölgy lovas képeimet, s az erdős képem, amely az ágyam fölött lógott sokáig. A hölgy imádja az erdőt, s a lovakat, úgy, mint én. Amikor elárulom, hogy a kedvenc állatom a pulikutya és a ló, a férfi elmondja, hogy szabadidejében pulit, s lovat farag. Mielőtt elmentek volna, az az érzésem támadt, ők biztosan megbecsülnék házunkat.

2019. február 02.

Kísérő versem:

Hazavágyom

Tűnődöm a sok szép emléken,
melyet gyermekkorom óta
magamban hordozok.
Ez az egyetlen dolog,
amit rosszakaróim sem vehetnek el,
mert csak az enyém.

A gazdagság nálam nem pénzben,
hanem a szívemben rejlik.
Legyek bármerre a világban,
nem feledem otthonom melegét.
Becsukom szemem, s látom
kicsiny falunk templomtornyát,
gesztenyefák árnyas lombját,
hegyek haragos zöld vonalát,
kék égen fehér, bodros bárányszerűket.
Poros úton nemcsak
autó halad, hanem
lovasszekér is szalad,
anyja mellett kiscsikója baktat.
Édesanyám tüneményes mosolya előtttem,
szeretet csillan smaragdzöld szemében.
Dolgos kezéből jobban ízlik az étel.
Asztalunknál együtt ül családom.
Friss, ropogós péki kenyeret anyám
kezébe veszi, s keresztet vet rá.
A látványt örökre agyamba véstem.
Párás két szememből könnyeim gurulnak,
Nemsokára hazamegyek édesanyám,
hazavágyom.

2017. augusztus 09.

Megjegyzés: A kenyér ünnepe alkalmából
augusztus huszadikára.

Tizenharmadik rész

2019-ben, egy hétre anya befeküdt velem a nőgyógyászati klinikára, mióma műtétem miatt. Hiába hittem, hogy a műtét során örökre elmehetek, nem így történt. Anya bejött hozzám az intenzívra, baromira fáztam, és fájt is nagyon a hasam. De az első kérdésem tőle, hogy bevette-e a varga gombát. Nekem a legfontosabb anya egészségi állapota volt. Ezt az aggodást soha többé nem tudtam elnyomni magamban, mióta beteg lett.

Szombaton végre hazaengedtek a kórházból bennünket.

Még két hetet maradhatunk a régi házunkban a költözésig. Anya mindennap átjárt dolgozni a házhoz, ellenőrizni a munkásokat, akik nagyon lassan haladtak a munkával. Pláne a vízvezetékszerelő. A rámpa már kész volt, de a mellékhelyiség, költözéstől számított két hétig még nem lett kész. Az egész nagy szívás volt. Kisebb nagyobb dolgainkat vödörben végeztük el, és a fürdés is csak olyan cicamosdás volt lavórban. Anya rengeteget dolgozott, mire mindent elpakolt egyedül. Én is segítettem, amiben tudtam, csak lassabban. Anya azt mondta, hogy ez is nagy segítség neki. Titokban mindig sírtam, mert annyira

hiányzott családi házunk, a fenyőfák, a madarak, és a maradék nagy udvarunk. Szerencsére Báró, a pulikutyám velem maradt, és Bibi is, a bohókás pintyünk.

Az udvar olyan kicsi volt, ha anya kint állt az autóval akkor nem fértem ki mellette a tolókocsimmal.

Egyik nap anya elment Hirdre Margithoz. Rám lakatolta a kaput, ahogy mondtam neki. Kimentem, elkezdtem a beton oldalánál a semmitérő virágágyást kikapálni. Annyit elértem, hogy az autó mellett én is kifértem.

Ahányszor Pityu jött mindig kiabált: „Költöztetek volna Martofára az helyett, hogy ezt a hülye dombot másszam álladóan.” Undorító volt komolyan mondom a Pityu az örökös beszélásaival. Gyűlöltem, mikor anyuval állandóan ordított, ha anya megkérte valamire. Bezzeg, ha a Pityu kért valamit, akkor elvárta, hogy anya rögtön ugorjon neki, még betegen is.

Abban az évben, amikor átköltöztük Komlóra, nagyon hideg ősz volt. Mintha még az idő is megbosszulná, hogy ott hagytuk a falunkat. Természetesen csak gázzal tudtunk fűteni. Ugyan volt egy barna cserépkályha, de az évek óta nem volt átrakva, és a kéményt is lebontották a kéményadó miatt az előző lakók. Szar helyzet volt,

mert a gáz is bedöglött, gyakorlatilag nem tudtunk egy hétig fűteni. Éjszakákként majd megfagytunk, a hőszigetelőket nem lehetett egész éjjelre bekapcsolva hagyni. Közöltem anyuval, ha valami baja lesz mindenkinek 'kinyírok'. „Nem lesz bajom kislányom, megígérem neked.” „Anyu, olyan belső idegem van, mindig úgy féltelek. Megint sokat dolgozol, már mennyit újítottál ezen az átkozott házon.” A görgős kaput nagyon élvezem, ilyen kellett volna Heténybe is. „Kislányom, még meg kell csináltatni a kocsibeállót, le kéne betonoztatni. Majd az Anti megcsinálja a kéményrakás után.” - mondta. „Egyik nap levágom a csirkéket is, mert a beton teljesen kikezdte a lábaikat. Tojni se tojnak itt, annyira nem tudnak gyökölni, beton van beton hátán. Még jó, hogy a teraszt megcsinálták a kapuval, oda pakoljuk majd be a tűzifát, máshova nem is lehetne elrakni.” - mondta anyu.

Honvagy szülőfalum után

Amíg a szülőfalumban, Hosszúhetényben laktunk, addig körülvettek a madarak, s a fák.

Házunk kisebb arborétum volt. Erdész nagyapám néha hazahozott a tarisznyájában egy-egy fenyőt a földlabdájával együtt. Körülültette házunkat

fenyővel, annak reményében, hogy valaki rajta kívül is értékeli majd.

Anyuék is rengeteg fenyőt ültettek. Tényleg nem múlt el úgy nap, hogy ne érintsem meg valamelyiket. Ha nyugtalan voltam, csak kitekintettem az ablakon, s a zöld környezet láttán megnyugodtam kissé. Amikor Heténybe megyek, vagy csak rágondolok, keserű dühöt érzek magamban, mert a falu nem tartott ott. Mintha kiteszített volna bennünket. Annyira ott szerettünk volna maradni, hiszen oda születtem, jobban ismerem a falut, mint a tenyerem. Ott vannak a halottaink is eltemetve. Néha olyan kilátástalan ez a helyzet számomra. Én nem tudok csak úgy elengedni valamit vagy valakit, nekem az egy külön gyász. Nem tudok csak úgy fittyet hányni 44 év paradicsomi életre. Itt még egy árva vadgalamb sincsen, semhogy egy pimasz mátyás, amely ríkoltozna néha. Olyan kegyetlen az élet, nincs benne semmi jó.

Úgy fél éve Pécsre mentünk a falun át, az útról véletlen betévedt a szemem volt házunkra.

Szívem összeszorult, amikor nagyapám legszebb fenyője teljesen el volt sárgulva. Az alatt a fenyő alatt vagyok nagyapával lefényképezve, ahogy a karjában tart, szeméből áradt felém mély szeretete.

Születésem utáni években ez volt a legszebb fenyő udvarunkban, itt vagyok alatta babakocsiban lefényképezve. Ezek az emlékek sorra belém ivódtak, ezért is olyan nehéz az elszakadás.

Fájdalommal teli honvágyam van még mindig, noha fodrászhoz visszajárunk a faluba.

Ott esett meg a következő történet. Fodrászom kisfia izgatottan lépett a fodrászhelyiségbe.

Tenyerében egy kicsi vadgalambbal, amely valahogy aznap kieshetett fészkéből, ami terebélyes fán volt a kerítésük előtt. Anyját kérdezgette, hogy tanítsa repülni a kis galambot, minél előbb szeretne volna anyja mellé visszajuttatni a madarat. Érdeklődéssel, s türelemmel figyelte az izgatott kisfiút, hogy mit mesélünk neki. „Ez a galamb nagyon picike, pelyhes a tolla, még nem tud repülni. Majd ha kinőli az igazi tolla, akkor kezd repülni tanulni! - mondtuk neki -, de addig még sokat kell fejlődnie, és ennie kukoricát, s búzát!” - mondtuk. Aztán az aranyos 7 év körüli kisgyerek, megkérdezte, hogy megsimogatjuk-e. Körbejárt hármunkat, és türelmesen kivárta, míg végigsimogattuk. Más gyerek merő önzőségből nem engedte volna. Beni nyugodt, s okos kisgyerek, miután kivitte a pelyhes kiscalambot, egy dobozba helyezte, s rátette a kuka tetejére, mivel az volt

legközelebb a fához, amin Beni felfedezte a galambfészket.

Nem tudom, mi lett galamb sorsa, mert hazaindultunk, oda, ahol egy árva vadgerle sem turbékol nekem.

2020. augusztus 16.

Drága kis madaram

Ez a nap nem úgy alakult, ahogy terveztem. Reggel úgy éreztem, szabad levegőre van szükségem. Talán újra összeszedem magam, a lelkem romokban hever. Felhúztam az új farmer kabátom, amit édesanyám aranykeze helyre hozott, mert túl nagyot vettem, s bősege miatt úgy állt rajtam, 'mint tehénen a gatyá' (mifelénk így mondják). Na de egy új kabátot nem lehet eldobni azért, mert nagy.

Édesanyám nehezen alszik vissza, ha felébred éjszaka. Sok mindenben gondolkodik ilyenkor, s eszébe jutott, hogy hogy csinálhatná meg a kabátom. Egy borongós május végi péntek délután megvarrta. De úgy ám, hogy még a nagy kapucniját is bevette. Hűvös, borongós pünkösdhétfő reggelén utamra indultam. Ha úton vagyok, általában enyhül lelkemnek fájdalma, s könnyeimet felváltja az öröm.

Két hete találtam Komlón, a panel rengeteg között egy gyönyörű fás részt. Azt érzem, hogy a lombos fák körülölelnek, s közben melengetik szívemet. Először csak a füves-fás parkoló csodája nyűgözött le. Beálltam a fák közé, és elültem ott egy órát is talán a madárcsicsergésben. Kit érdekel, hogy csak egy parkoló, egy magamfajta, aki 45 évet leélt a fák közelében, s a természet lágy ölén, annak egy városi fák nélküli ház az olyan, mint a sivár sivatag. Ma is arra mentem, de most már tovább merészkedtem, mert a hely napokkal ezelőtt elvarázsolt. A szülőfalumra, Hosszúhetényre emlékeztet, egy családi házas rész. Nagy udvarral, fákkal, melléképületekkel. Úgy az egészbe egy pillanat alatt „beleszerelmesedtem”. Teljesen más ott fenn, mint itt lenni a kopár belvárosban. Ott visszajönne az életkedvem. Nem is gondoltam rá, hogy ilyen hamar elveszítem a kicsi piny madaram. Soha nem foghattam kezembe, de nagyon a szívemhez nőtt. Anya se tudta egyszer sem megfogni, pedig ő takarította. Kedves kis madár volt, aki, ha reggel levettük a kalitkájáról a kék törülközőt, vígan trillázva üdvözölt bennünket. Gyakran

mondtam neki: kedves kis madaram. Amikor szóltunk neki, hogy Bibi, akkor ő szépen trillázta: Bibbi - Bibbi. Bibi lett a neve. Evvel a kis madárral két éve (még Hetényben), nagyon sokat voltam otthon egyedül, mert anya kezelésre járt. Volt, hogy a Bibikét hallgattam egész nap, és közben elnéztem parányi kis testét színes tollruhácskájában, ahogy ide-oda száll kalitkájában. Olyan volt, mint egy családtag, gyakran szólongattuk, olyankor hangos volt a ház. Nagyon hiányzik a szép hangja. 2015-ben vettük a kis fehér pintyünknek, aki egyedül maradt, miután a barna imádott kis pintyemet elvitte a szomszéd macskája. Az elvesztést mostanában még nehezebben élem meg, rettenetes elfogadnom, hogy nincs többé, pedig szombaton még itt volt, játszott és hangoskodott. Pünkösd vasárnap reggelén anya avval fogadott, hogy Bibit elvesztettük. Beleborzongtam, úgy fájt a halála, könnyes, szomorú volt ez a vasárnap. Soha nem feledlek, drága kis madaram.

2020. június 01.

Megjegyzés: Zebra pintyünk 2015-2020. május 31-ig élt.

Új lakóink

Kis zebra pintyem halála után két nappal lementünk a madárboltba megnézni, árulnak-e pintyet. Lefelé menet kettős érzés volt bennem, nagyon hiányzott a madaram, trillázása nélkül üres volt a ház, s akárhányszor az üres kalitkára tévedt szemem, elkapott a sírás. A zebra előtt várakozva öröm járta a szívem, milyen jó érzés, hogy egymás mellett mehettünk át a zebrán. Mikor átértünk a zebrán, megálltam a járdán egy fa árnyékában, míg anya átszaladt a madárboltba. A lépcső miatt nem tudok bemenni a boltba. Kicsit elnéztem a járókelőket, az öltözőkük nagyon eltérő. Június 2-a van, s még kellően hűvös. Tavaly ilyenkor már meleg volt, most meg még sokan járunk kiskabátban, de a merészebbje rövidnadrágra vetkőzött. Izgalommal töltött el a várakozás, hogy lesz-e madárka. Szívem azt súgta, hogy legyen, de bennem volt az aggodás, hogy nincsen. Csak a papagájok rikácsoló hangját hallottam, amely betöltötte az egész utcát, s elnyomta a szemközti presszóban lévő emberek beszédét is. Végre jött anya, de arca a megszokott, semmi öröm nem látszott. „Na kaptál? - kérdeztem, mit sem sejtve. „Hát persze, itt vannak a kisdobozban!” - vette is elő

a kilugalt dobozkát. Ezeken a kis lyukakon kaptak levegőt, amíg haza nem értünk. Anya áttette a dobozkát a hátizsákomba, s boldogan elindultam velük a sétány felé. Mindig arra szoktam hazamenni, így kikerülöm a forgalmat. „Ne féljete madárkáim, vigyázok rátok, nemsokára hazaérünk.” Csendben voltak, pontosabban egy hangot sem hallottam, mert Isten szép madarai túl zajosak voltak. Nemsokára jött anya is, aki elég hamar végzett a postán. Otthon újra előkerült az üres kalitka, és anya óvatosan kiengedte az ijedt madárkákat, ők pedig elfoglalták méltó helyüket, és pár óra alatt vékonyka hangocskájuk betöltötte házunkat.

2020. június 12.

Garázs kutya

2003-ban, az ismerőseink egy pici fekete gombócot hoztak. Természetesen nekem volt címezve, az érettségire felkészítő földrajztanárom, - aki tudta, hogy imádom az állatokat - meglepő ajándékot küldött nekem. Megható volt, hogy még a tanárnő nyolc év után is emlékszik rám, ez olyan szívmelengető érzés. Épp dolgoztunk anyuval, ezért apám vette át, noha volt már egy kutyánk, de nem tudta visszautasítani a kis fekete pulit. Így

került hozzánk a Harry Potterből elnevezett, Zsákos Frodó, ez volt az oltási könyvére írva.

Imádtam a kis álomszuszékot, feledtette minden bánatom. Gyakran az ölembe vettem, úgy dédelgettem. „Legyen a neve Báró!” - mondtam, de anyám merő daczból nem engedte. Mindig is imádtam édesanyámat, ez egy nagy erős anyalánya kapcsolat. Hiszem, hogy akkor is különleges kapcsolat lett volna, ha egészségesen jövök a világra.

Néha előfordultak kisebb-nagyobb összezördülések, de én soha nem bírtam haragudni rá. Nagyon fájt, hogy nem érti meg érzékeny lelkemet. Viszonylag hamar megbékélt, s végül azt is elfogadta, hogy átkereszteljük a kutyát Báróra. Báró viszonylag nyugodt természetű, s borzasztóan lusta eb.

Emlékeimben jobban élnek legkedvesebb pulijaim, Bendzsi és Cézár, amikor még Hetényben a nagy kertet naponta bejártam velük vagy nélkülük. Ők voltak a társaim, a nevettető bohócaim, bennük rengeteg élet rejlett. Emlékszem, mikor térdig süppedtem a nagy hóban, csizmám is elmerült a fehér dunyha alatt, nevetve feküdtem a fénylő, csillámló hópárnán, sötétkék égről ragyogtak rám a csillagok. Hólepeltől roskadoztak nagypapa fenyőfái.

Mindegyiket jól ismertem, hisz naponta alattuk sétáltam, kutya-őreim egyenesen megőrültek, ha elestem. Bendzsi gyöngyfogaival óvatosan rágni kezdett, vagy a nadrágom szárát húzta, hogy keljek fel. "Maradjatok már csendben!" - szóltam rájuk, "Olyan szép minden, hadd gyönyörködjek picit. Csizmám is meg kell keresem!" - s másztam, míg megtaláltam. Mielőtt felálltam volna a legközelebb eső fenyőnél, odahívtam mindkét kutyámat, s örült hócsatába kezdtem velük, s vidáman futottak. Bársonyos bundájuk lebbent az esti szélben, néha szét kellett csapjak köztük, mert végtelenül féltékenynek voltak egymásra.

Bendzsi két évig egy szűk ketrecben élt sokadmagával, s mikor megszélídítettük, azután végtelenül vágyott a szeretetre.

Cézárt, Bendzsi fiát, hat hetesen kaptuk meg, ő még a fésülködést is eltúrte tőlem. Mind kint aludtak a darálóban, nappal pedig a nyitott teraszon az öreg fotelekben heverésztek. Szerettem volna, ha bent alszanak velünk a lakásban, de ezt soha nem engedték szüleim.

Szívem sír az elmúlt szép időkért. Valahányszor eszembe jutnak, könny szökik két szemembe. Én evvel a két kutyával öregedtem, s vesztettem el az igazi szabadságomat.

Tíz éve már csak tolókocsival, s motorral közlekedem, ennek is megvan az előnye és a hátránya.

Báró még tudhatja, milyen voltam járókoromban, vele is sokat sétáltam kisebb udvarunkban.

Aztán futott a motorom, s a kocsim után, de csak udvaron belül. Elszökött volna utánam, de soha nem engedték, hogy kijárjon az utcára.

Amikor elköltöztünk, nem szerettem volna odaadni senkinek. A pulik egygazdásak, gyanítanám, hogy nem bírt volna máshol megszokni. Velünk jött, s azt hittem hálás lesz majd, hogy velünk élhet még pár évet. De bánatomra, pont az ellenkezője történt. Egy hálátlan, konok kutya lett, aki csak állandóan mérgesít bennünket, szegény édesanyámnak mindig pluszmunkát csinál. Majdnem öt hónapja lakunk itt Komló belvárosában, s még mindig nem szokta meg a helyét. Mihaszna lett, mert állandóan megszökik anya után, feltépi a drótot, amit odakötött a nagylyukú kerítésre. Ha nem tud visszabújni, eszeveszettül cirkuszol kint az utcán, míg anya haza nem ér. Mint aki jól végezte dolgát, pimaszul csóválja a farkát. Előbb beengedi anya, aztán leszidja. Ilyenkor Báró visszafordul, s morog anyura, utána besunnyog a garázsba a szőnyegére, és ez így megy, mióta ide költöztünk.

Szeptember végén, mikor olyan hideg volt, anya azon gondolkodott, hova zárja a kutyát éjszakára, mert itt aludt a bejárati ajtó küszöbén.

Báró megoldotta anyám dilemmáját, este, mire megy bezárni a garázst, a kutya bent fekszik az autó mögött a szőnyegén.

Báró kutyám, viselkedj jól. Volt már rá példa, anya kizárt a garázsból, hogy megmutassa, ki az úr a háznál, mert kiugrottál volna az oszlopnál az utcára. Jól megkaptad a magadét, miközben visszaparancsoltalak a portádra. Ezért számomra Báró - garázs kutya.

2019. október 23.

Báró kutyám

Manapság minden kisállatom kihal mellőlem. Ma december 24-e van, Báró ezen a reggelen nem jött üdvözölni a reggeli szellőztetésnél, amikor nyitva volt az ajtó. Kimegyek a szobából az előszobába, ő már ott szokott állni, hogy őt üdvözöljem előbb. Meg szoktam simogatni, közben beletúrtam a meleg bundájába. Aztán azt mondom neki: „Na menjél ki Báró, nem babusgatlak korán reggel.” Megijedtem reggeli közben, mikor anya azt mondta, hogy ma még nem látta a kutyát, lehet, elpusztult. Nem, az nem lehet, még a gondolatától is viszolyogtam,

tizenhét év alatt nagyon hozzám nőtt a kutya. Az utolsó éveiben minden rosszat átéltünk Báróval. „Biztosan csak henyél valahol, anya. Tudod, milyen süket és makacs mostanában, fogadni merek, ha szólok neki, mindjárt jön.” Már két napja este nem ment be a garázsba, hiába hívta anya, hogy menjen be, mielőtt bezárja a garázsajtót. A puli nagyon tudatos kutya, ha érzi a bajt, akkor elbújik vagy megszökik. Talán azért, hogy szeretett gazdái ne tudják, hogy az örök vadászmezőkre költözött. Az én kutyám csak az ablakunk alatti hortenzia virág bokor alá bújt el örök álmát aludni. Anya találta meg, én pedig félve kérdeztem meg. „Meghalt?”

Anya pedig szomorúan bólintott. Beleborzongtam a fájdalomba, majd sírva fakadtam, hogy nincs többé. Mekkora öröm volt tizenhét évvel ezelőtt úgy hazamenni, hogy egy kis fekete gombóc ott várt a küszöbön. Az érettségire felkészítő földrajz tanárom meglepetésként ajándékozta nekem. Úgy, hogy mit sem tudtam róla, egy perc alatt a szívemhez nőtt. Annyira jámbor volt, unokahúgaim a nyáron úgy játszottak vele, ahogy csak akartak. Néha átölelték, a kisebbik kislány lovagolt rajta, vagy pórázon vezetgették. Mindent eltűrt, sosem mordult rájuk, mikor kimentem hozzájuk, mellém ültek a betonra.

Báró mindig leült a közelembe, Csende akaratosan kisajátította. Néha rászóltam: „Bánj vele finoman, ő már öreg kutya. Gondolj csak bele, ő már tizenhét éves, kutyaévben átszámítva száztizenkilenc éves.”

Ragaszkodó volt, gyakran az ölembe tette fejét,
csak simogassam, ilyenkor átöleltem.

Néha azonban érthetetlen volt, ha kimentem, állandóan ugatott. Hiába szóltunk rá erélyesen, azért se hagyta abba az ugatást. Fájdalmas beszédtema volt, mikor átköltöztünk Komlóra, a betontömegben, az udvarban, nincs egy fa se, egy fűcsomó, hogy adjuk oda állatmenhelybe, de soha nem került rá sor. Pedig anyukám nagyon sok kutyaürüléket szedett utána, amiért nagyon sajnáltam őt.

Életem utolsó kutyája te voltál, Bátor kutyám.

2020. december 25.

Megjegyzés: Báró kutyám 2020. december 24-e reggelére elpusztult.

Tizennegyedik rész

Anya néha buszozott, amikor bejött a vásárcsarnokba, hogy néhány dolgot vegyen. Ilyenkor együtt mentük haza, segítettem neki cipekedni. Komlón lement a busszal a buszvégállomásig, ott betette az autóba a csomagokat, aztán már jött is haza. Én már az udvarban vártam, hogy hazaérjen. Élveztem ezt a kicsi időt, amikor bejött elém Pécsre. Néha nagyon örültem és hálát adtam Istennek, hogy anya jól van, ez fantasztikus érzés volt.

2019. őszén influenzás lett, nagyon köhögött. Mindig azt mondta, biztos a buszon kapta el, amikor egyedül jött haza. A mellette ülő asszony egyfolytában köhögött, hiába takarta el magát mégis "ráköpte a bacit az asszony". Anya nagyon rosszul volt, csak feküdt és rengeteget aludt. Pár napra rá én is elkaptam, negyven fokos lázzal fel sem tudtam kelni. Anya betegen is priznicelt. Úgy egy hétre rá, mikor egy kicsit jobban voltam, anya kénytelen volt elmenni Heténybe a doktornőhöz. Anyunak sajnos tüdőgyulladása volt, vért is köpött szegény.

Nagy nehezen meggyógyultunk, csak még gyengék voltunk. Nyakunkon volt a karácsony és le

kellett mennünk a boltba bevásárolni. Anya a mopedem üléstámlájába kapaszkodott, miközben lementünk a dombon.

Alig, hogy visszamentünk dolgozni, már a covid járvány a nyakukon volt. Hiába tett anya maszkot a számra. Utáltam, mert nem kaptam levegőt. Félttem már bejárni dolgozni, nehogy elkapjam a vírust, és megfertőzzem vele anyut. Én csak anyát féltettem. Két héttel a covid előtt, már otthon voltam. Ebben az egy évben teljesen összenőttünk anyuval, mindig figyeltem rá. Az volt az utolsó évünk, amikor úgymond gondtalanok voltunk a rákkal kapcsolatosan. Rendszeresen szedte a gyógyszert és hálistennek enni is tudott. Szerintem ennél megnyugtatóbb érzés nem is kell. A veszélyhelyzet idején semmilyen vizsgálatra nem hívták be. Csak éltünk a négy fal között, semmit nem tudva anya betegségének javulásáról vagy rosszabbodásáról. Sőt mi sem foglalkoztunk vele, sajnos visszatekintve túl gyorsan rohantak a napok.

Anya rengeteg kiflit és kenyeret sütött a karantén alatt, evvel is csökkentettük a boltba járást. Csak akkor indultunk el a boltba, amikor üres lett a hűtő. Kijártunk az erdőbe sétálni, vittük a járókeretemet meg a tolókocsimat, és így sétáltunk hosszú köröket. Élveztük a madárcsicsergést, a zöld lombú

fák susogását. Még ma is a szemem előtt látom, ahogy anya megbotlik egy tuskóban, gomba keresés közben. Én halálra ijedtem és kiabálva kérdeztem: „Anya mi van veled, rosszul vagy?” „Nyugodj meg Henikém, nincs semmi bajom. Megbotlottam a rohadt tuskóban, amit betakartak az őszi falevelek.”

Nagyon érdekes, hogy édesanyámat annyira élethűen láttam magam előtt. Miközben e sorokat írom róla, mintha most történne az erdős jelenet.

Anya annyira benned élek. A minap teljesen összezavarodtam. Azt hittem, hogy csak pár hónapja mentél el, aztán már majdnem egy éve. Iszonyatosan hiányzol minden percben. Tudod, én már nem akarok senkihez ragaszkodni. Ugyanúgy ragaszkodom hozzád, mint eddig. Most már nem vagyok dühösen féltékeny, hogy ott vagy a többi családtagjainkkal. Tudom, hogy nagyon vársz. Azt is tudom, hogy te sem akartál még menni. Vajon meddig kell várnom, hogy utánad mehessek? Már kipróbáltam magam, kis segítséggel minden megy.

Anya, 2026. január 25-én megkaptam az új tolókoksimat, nagyon szeretem, mert biztonságos és tágas. Neked is tetszene, tudom. Jaj, drága anyukám, borzalmas hogy meghaltál!

Mély bánat ül szívemen

Most is itt vagy velem,
pedig nem vagyok
az emlékhelyeden,
mert nem érezlek ott,
s ordít bennem a
kegyetlen hiányod.
Anya, te itt vagy
örökké velem.
Lehet most is
körülöttem vagy,
csak sajna nem láthatlak,
s nem hallhatom drága hangodat.
Pedig örökké beszélgettünk.
Ha egy percre nem hallottalak,
kértelek, hogy anyu
beszélj hozzám.
Jaj, anya, a szívemet
úgy kitépném, hogy
veled lehessek,
mert így nem bírom
elviselni ezt a nagy űrt,
amit hagytál magad után.
Ezt a világot nem nekem

találták ki nélküled.
Futnék, illetve rohannék
hozzád ha azon múlna,
csak hogy újra együtt legyünk,
s boldogan, játszva szállnánk
egybeforrva csillagként.

2025. október 03.

Tizenötödik rész

Covid után rögtön behívta anyut az orvos a ct-re. Reménykedtem, hogy nem újult ki a nyelvgyök rákja, de a félelem már bujkált bennem. Erre egyikünk sem gondolt, igaz voltak jelei, de laikusan ki gondol rá. Hónapok óta fázott a háta, mindig azt mondtam neki, csak átfázott a hátad a konyhában anya. Nem voltunk hozzászokva a gyér gázfűtéséhez. Hetényben a cserépkályhák dobták a meleget.

Azon a reggelen, mikor bement a dokihoz megbeszélni, hogy milyen lett a ct eredménye, én is elkísértem. Nem érdekelt, hogy a penny parkolójában kell ülnöm az autóban, még ő visszaér a kórházból a helyijáráttal.

Addig Istent kértem, hogy ne legyen baja édesanyukámnak: „Segítség kérlek! Ő a világ legjobb édesanyja, ő egész életében segített mindenkinek. Istenem, nélküle nem tudok élni, s nem azért, mert mozgássérült vagyok, hanem azért, mert végtelenül szerettem. Ő a mindenem, az egyetlen édesanyám!” - közben zokogtam. Úgy kilenc felé felhívtam már, a buszon volt és nagyon rossz volt a hangja. Csak ennyit mondott: „Majd megbeszéljük, mindjárt ott vagyok.”

Ebből már tudtam, hogy rossz az eredménye. Beült az autóba, könnyes szemmel mondta, hogy tüdőfoltjai vannak. Zokogtam, kibaszott életbe anyukám, ez nem lehet igaz, pedig eddig olyan jól volt anya. Megfogta a kezem és azt mondta: „Nyugodj meg kislányom.” „Nem bírok anya, ez hihetetlen, pedig jól voltál, és enni is tudsz.” A doki azt mondta, ezek a foltok még kezdetlegesek, és kemóval szinten lehet tartani. (Kurvára szinten lehetett tartani, másfél év alatt meghalt anya!)

„Ne vállald el anya, tönkre fogsz menni teljesen, inkább élj ameddig csak lehet, ne szenvedj megint annyit. Eladjuk a házat aztán kész, ennyi volt. Élünk valahol amíg lehet, én feladtam! Nem bírom tovább!” - és kirohantam az udvarra. Szenvedtem, mint egy kutya. Anyám kijött utánam, átölelt és azt mondta: „Henikém, nekem még élnem kell veled, nem akarok én még meghalni. Még nagyon sok dolgom van kislányom. Meg kell próbálnom kislányom!” „Anya, tönkre mész teljesen!” - és zokogtam. „Gyere be! – kért, tüzet kell raknom.” „Ölelj még szorosán!” - kértem és bevitettem a vödör fát a szobába, ő meg a gyújtózt. Sajnos anya elkezdte a kemót. Talán még a második kemónál jól volt. Utána már kezdőtek a rosszullétek, az állandó hányások a különböző

szagoktól. Az étel melegítése is irritálta szegényt. Mindig utána olvastam a neten, hogy miért van ez, hogy szagokra ennyire érzékenyvé vált. Mindig mondtam neki: „Mielőtt melegítenéd az ételt, nyisd ki az ablakot, és menj ki a konyhából, még melegszik, úgy kevésbé lesz vúkozás a vége, és talán te is tudsz kicsit enni.” „Látom megint olvastál lányom, és azt is látom, hogy teljesen ki vagy borulva. Mi lesz veled Henikém, ha meghalok? Légy erős kislányom!” - kért. „Anya, ne kezd el nekem megint a halálodat, mert nem érdekel. Inkább pépezd le a kajádat, mert utálok nélküled enni.”

Egy hétig tartott a kemós hét, pénteken mindig elkísértem az onkológiára, mert levették a karjáról kanült, amelybe a kemó folyt. Volt, hogy a kemó kifolyt a karjára, amely nagyon vörös és ronda lett. Rettenetesen fájt neki a karja, de nem csinált semmit, csak szenvedett. Egyre mondtam neki: „Mi van, ha kartrombózisod van anya?” „Á kislányom, az nem lehet!” - válaszolta.

Ismét félelem ült rajtam.

Emlékedbe ragadva élek

Elment a nyár,
és követte az ősz,

lassan beköszönt a
hideg tél is.
Lelkem változatlanul
sivár, akár a sivatag,
mióta az átkozott
tavasz örökre elvitte
egy zord hajnalon
drága édesanyámat.
Már nem vigasztalódom,
hiszen nincs min, és
többé nem bújhatok
hozzád édesanyám.
A nap minden percében
emlékedbe ragadva élek.

2025. november 01.

Nem bírtam elviselni, ha a halálát meg is említi.
Egyszerűen nem tudtam elfogadni. Én
előbb mentem volna a halálba, minthogy őt
elengedjem.

Egy nap írtam az orvosának, hogy anyunak nagyon
vörös a karja és fáj is neki. „Azonnal vigyük be!” - írt
vissza.

Mintha érezte volna anya, hogy baj lesz,
először megebédeltünk. Akármilyen nagy baja volt
anyunak, mindig figyelt rám. „Menj pisilni Henikém,

van időd még kiállok a kocsival, nyugi!” - mondta. „Úristen, mi lesz velünk most, utálok ezt a helyzetet!” – ordítottam, miközben sírva elmentem a budira.

Az onkológiáról leküldték anyát a négyosztályosba. Egy óra volt, mikor anya bement a sürgősségire, én az autóban maradtam. Telefonon tartottuk a kapcsolatot. Már öt óra volt, és még semmi nem volt. „Anya, hogy vagy?” – kérdeztem. „Jól, csak még senki sem jött, hogy megvizsgáljon.” - mondta és letettük a telefont.

Istenhez kezdtem beszélni: „Istenem, ne engedd, hogy baja legyen, annyira szeretem. Rajta kívül nincsen senkim, ne engedd őt meghalni, kérlek szépen!” Olyan volt, mintha valaki szorosán ölelne, pedig nem volt velem senki. Másodszor éreztem ezt az ölelést, amely pillanatokra megvigasztalt. Aztán megint hívtam anyát: „Henikém, mindjárt jövök, a többit megbeszéljük.” Tudtam, hogy baj van. Hat óra volt, amikor végre kijött a kórházból. Beült a kocsiba és pusztát adott, olyan nehéz volt a szívem. „Kartrombózisom van kislányom. A doktornő megengedte, hogy hazavigyelek, de utána be kell feküdjek a komlói kórházba”. Sírva fakadtam. „Ugye megmondtam anya, hogy kartrombózisod van” „Te vagy az én megmentőm!” - mondta. „Úgy

féltelek drága anya! És mindjárt mész, ha otthon kitettél?” „Dehogy megyek! Csinálok neked kávé, és vágok fel neked szalámit, hogy tudjál enni.” „Rohadt életbe, hogy pont hétvégén kell bemenned, és nem fognak veled csinálni semmit. Biztos sokáig bent kell lenned anyukám. Meg fogok örülni, és be se tudok hozzád menni!” - zokogtam.

Harangok zúgásában

Zúgnak a harangok,
csak ezt hallom.
Szívem félelemtől zakatol,
olyan, mintha megszűnne
köröttem az élet.
Agyam beszűkül.
Idegeim a magasba
röppenve táncolnak
a lobogó tűzben.
Nincs segítség,
teljesen egyedül vagyok.
Egyre csak
édesanyámra gondolok.
Nem könnyezem,
csak a szívem
égőn összeszorul.
Istenem, engedd meg,

hogy ma még hazajöhessen,
s hogy magamhoz
ölelhessem.

Pillanatra éreztem,
agyam kikapcsol.

Isten nem
szólított magához,
csak az ölébe ültetett,
s átölelve vigasztalt.

2021. június 05.

Megjegyzés: Pillanatnyi érzés volt

Rohannak az évek

Mióta megszülettem,
a csillagom lettél.

Két karodba zártál,
többé nem eresztettél,
a példaképem lettél.

Mindent úgy szerettem volna tenni,
ahogyan te, drága anyám.

Védőszárnyaid alá vettél,
veled a mai napig
biztonságban vagyok.

Félelem ül rajtam,
amikor elindulsz itthonról,
és sokáig nem térsz haza.

Egyfolytában csak várlak,
belefájdul a szívem,
úgy aggódom érted,
nehogy bajod essék.
Végre zörög a kulcs a zárban.
Halk lépteidet hallom,
csendesen köszönsz,
ahogyan a tengernek
morajlása hallatszik,
hullámai gyengéden
nyaldossák a köveket.
Abban a pillanatban
tovatúnt a félelmem,
mert látlak téged.
Te vagy a mindenem
szelíd természetteddel,
amelyet édesapádtól örököltél.
A legnagyobb gondban is
képes vagy vigaszt nyújtani.
Fiatalos mozgásoddal lenyűgözöl,
pedig ajkadat manapság
többször hagyja el a panasz,
hogyan nehezedre esik a járás.
Lelkem mélyén értelek,
de a fájdalom állandóan gyötör,
mintha a szívemet tépnék ki a helyéről.

Jobb lenne, ha a tudatom elhomályosodna,
és tudomást se vennék róla.

Sajnos, fejed felett is
sietve távoznak az évek.

Hetvenkét éve születél
gyümölcsszedő havában,
októbernek nyolcadik napján.

Arra kérem a jó Istent,
hogy örökké vigyázzon reád.

Smaragdzöld szemed előtt
csak egy cél lebegjen:
küzdj magadért drága jó anyám
úgy, ahogyan értem
tetted egész életedben.

Érezd, hogy mindig veled vagyok,
rossz kezemet szeretettel nyújtom feléd.

2022. február 11.

Kíváncsi szívem

Szörnyű belegondolni, hogy a
zord halál elvisz mindenkit,
akit szerettünk, s egyszer
hozzánk tartozott.

Felneveltek, kezeinket fogták,
terelgettek a megfelelő útjainkon.
Mindenre megtanítottak bennünket,

csak arra nem, hogyan
viseljük a fájó veszteséget.
Gyermekkoromban többgenerációs
családban éltem,
sokan vettek körül.
Voltak, akiket rajongásig szerettem,
nagy úrt hagytak maguk után,
amikor örökre elmentek.
Úgy fájt hallanom
a koporsó éles hangját,
mikor a sírgödör falához csapódott.
Az élet ajtaja bezárult számukra.
Évről évre kevesebben ültünk az asztalnál,
még ma is hiányzik a nagy családi összetartozás.
Sohasem merülhetnek feledésbe.
Néha-néha visszatérnek
röpke álmaim parányi képében.
Szívemben szüntelen zakatol a fájdalom.
Dédelgetem emléküket, amíg élek,
aztán mindent elnyel a háborgó tenger.
Ki tudja rám emlékszik-e majd valaki?
2021. december 12.

Tizenhatodik rész

Kivitettem a csomagját a kapu elé, húgom csak betette az autóba, amikor odaért. Este nagyon sokat beszélgettünk még telefonon. A vérhígítón kívül semmit nem kapott.

Abban a házban, valamiért rohadtul féltem egyedül lenni azon a hétvégén. Egész éjjel ment a tévé. Amikor elaludtam, anyuért kiáltoztam, és egyfolytában hülyeségeket álmodtam. Az a két nap maga volt a pokol, amíg anya nem volt otthon.

Még jó, hogy feltalálták a mobiltelefont. Örökké hívtuk egymást. Már a szobatársa agyára ment a telefoncsörgés. „Mondd meg a szobatársadnak anya, hogy nagyon hiányzol a lányodnak.” Rohadtul ideges voltam anya miatt, ilyenkor enni sem tudtam. Csak kávéit ittam, és bekaptam néhány falatot.

Hétfőn már nagyon ki voltam borulva, épp a fürdőszoba ablakát nyitottam ki, amikor anya szól és közben kopog. „Várjál anya kérlek, mindjárt megyek, csak oda kell érjek a tolókocsimhoz.” „Ne siess, el ne ess kérlek!” Dehogynem siettem, alig vártam, hogy ölelhessem. Végre kinyitottam az ajtót, és átöleltem. „Hogyhogy hazaengedtek anya?” - kérdeztem. „Mondtam a doktornőnek, hogy

van egy mozgássérült lányom, aki egyedül van otthon. Semmit nem tudtam pihenni, se éjjelem, sem nappalom nem volt az öregasszony mellett. - mondta. De most gyere lányom, együnk valamit, mert éhes vagyok.”

Alig két hét telt el, már megint kórházba kellett mennie. De most csak pár órára, amíg beültették neki a bőr alá a portot. Ezen keresztül kapta a kemót, így nem folyt ki többé, és a vért is könnyebben levették neki, de csak az onkológián, mert egyedül ott volt görbe tű. A vénájából már nem lehetett vért venni, így amikor máshova ment vizsgálatra, a kézfejből vettek vért.

Sokszor még álmomban is anya betegségével kínlódtam. Édesanyámat először álmomban láttam kopaszon. Sajnos az álmom valóra vált, anya borzastóan szenvedett a kemótól. És elképzelni sem tudtam, hogy fájhat a haja. De kegyetlen volt még azt is tudnom, hogy fáj a haja. Rengeteget aludt, én meg mellette ültem, és figyeltem, hogy lélegzik-e még. Nagyon félttem és féltettem őt. Akármennyire aludt, arra mindig felébredt, ha sírtam, vagy kimentem. Lelkileg teljesen átéltem a szenvedéseit. Sokszor egész testemben reszkettem a félelemtől, és az idegtől. A

poharát tiltotta előlem. Mégis beleittam, éreztem milyen erős a kemója. Amikor észrevette, hogy ittam a vízből, akkor nagyon lecseszett. „Nem érdekel anya mit mondasz, én veled akarok meghalni. Minek, és kinek éljek nélküled?”

Abban a két hétben éltünk, amikor anya pihent a kemó után. Ilyenkor odamentünk ahova akartunk, és ilyenkor nagyon jól éreztük magunkat. Csak azt sajnálta örökké anya, hogy közel két éve, mióta tartanak a kezeléseit, nem tudunk együtt bemenni a boltba, mert nehéz ki-be tenni neki az autóba a mechanikus tolókocsimat.

Az utóbbi időkben örökké sírtam, amikor kemós hét kedden kezdte anya a kezelést. Kedden sírva búcsúztam el tőle, sokáig integettem neki, még láttam az Opelunkat. Aztán lementem a buszvégre, majd a buszból mindig azt néztem, hogy anya nem karambolózott-e véletlen valahol. Iszonyatos, félelmetes érzés vett hatalmába akkortájt.

Az álmok néha igazak

Az élet kegyetlen,
sokszor meggyötört már.
A boldogság csak
pillanatokra érintett.

Egy idő óta
gyakran azt mondogattam:
menekülök az éjszakába,
mert a csillagfényes éjszaka
szebb és nyugodtabb,
mint a nappali sivár lét.
Lehunytam szemeimet,
s jöttek sorra az
édes, hazug álmok.

Utaztam, de
mindig magányosan,
soha nem szeretve,
ahogy szerettem volna.
Ezerszer megjártam
a Balatont is,
de a partját sosem
érintettem még így sem.

Pedig a vágyam,
hogymegyszer még
kéklő vizében megmártózzam.

Fodrozódó hullámai
úgy ringassanak,
mint egykor ringatott
karjában édesanyám.

Az álmok egyszer
sajnos elhozták

a szomorú jövőt.
Édesanyámat
láttam betegségében.
Az nem lehet, hogy
ismét beteg legyen,
ismételtem magamban,
miközben zaklatottan
felébredtem.
Szívemben hordom
a bánatom.
Egy életre
megbizonyosodtam:
néhány igaznak
tűnő álom sajnos
megmutatja a jövőképet.

2021. március 03.

Tizenhetedik rész

Vége anya befejezte a kemót, amely nagyon borzalmas volt mindkettőnk számára. Győzte magát összeszedni fizikálisan, ismét sokat fogyott, de akart élni. Szorgalmasan tett-vett a ház körül, sürgött-forgott a konyhában, ha jól érezte magát. Sajnos a városba egyre ritkában jött le velem gyalog, mert a sok kemó miatt labilis lett a járása. És ezt nagyon szégyellte, hogy a járókelők, mit gondolhatnak, miért megy labillisan. „Az a sok taho csak fogja be anya, nem tudják min mentél keresztül.”

Mindig autóval jött utánam, ha valahova mentünk a városba.

Valamikor csak végig autóztuk az erdőt, vagy sétáltunk az erdő csendjében, és imádtam.

Vettem egy kis elektromos tolókocsit, amely tizennyolc kiló volt. Anya akkoriban még simán betette a kocsimat az Opel csomagtartójába. Így egészen más volt elmenni együtt a boltokba, anya csak rátámaszkodott a kocsimra, mikor úgy érezte, hogy szüksége van támaszra. A temetőbe is gyakran vittük a kocsimat, még anya kapált, addig én bejártam a temetőt, majd visszamentem anyuhoz beszélgetni. Amíg élt anya, szeretem

kimenni a temetőbe. De most, hogy anya már nincs, csak szenvedek, és keserű fájdalmat érzek mikor ott vagyok. Őszintén nem érzem anyát a temetőben, mert ő velem maradt.

Anya két évvel a halála előtt azt mondta nekem: „Henikém, mindig itt leszek neked a szívedben!” - és szívemre tette a kezét. „Tudom drága anya, de még ne hagyj el kérlek!” - bánatosan mondtam neki. „Nem is akarok még elmenni kislányom, csak mondom, hogy sohasem hagylak el.”

Őszintén szólva egyáltalán nem vártam, hogy anya újabb kezelést kapjon. Azonban a félelem bennünk volt, hogy a tüdő foltjai nehogy nőjjenek.

Az erdő csendjében

Ott, ahol a csend honol,
éjnek idején vadak
jártak nesztelenül.

Ott sétálok én
szabadon és
boldogan, újra
erőt ad nekem.

Az erdei világ
és satnya lábam
visz előre.

Olyan, mintha

ideszülettem volna,
és az egész életem
idegyökerezne vissza.
Körülölelnék a fák,
trillázva kísérnek
a madarak.
Szívem és lelkem
nyugalomra lel.
Velem van az
édesanyám is,
és ennél több
nem is kellene.
Az eszem azt
súgja, amit a
szívem kívánna,
örökre itt maradni,
és megóvni ezt
a gondtalan,
időtlen érzést,
amelyet manapság
nagyon nehéz megtalálni.

2022. április 02.

Szürke szarvas látványa

Ebben a szürke időben felidézem az őszi szépségeit. Amikor beköszöntött a szeptember,

elkezdtek színesedni a falevelek. Az állatok bundája is vastagszik a hideg időhöz képest, és színük is változik, egybeolvad az erdő színével. A száraz nyár után bejött a kéthetes eső, és egyfolytában csak szakadt. Végre ihattak a száraz szántóföldek, erdők is, és talán a fák gyökerei is kaptak egy kis vizet. Nagyon vágytam ki a természetbe, noha tudtam, hogy nem lehet sétálni, mert tiszta sár az erdőm. Mostanában azzal is megelégszem, ha elmegyünk itthonról. Autókázunk egyet az erdei úton, így is megnyugtat, és kikapcsol. A zöld fákat lehúzott ablaknál is lehet élvezni a hosszú kanyargós keskeny betonúton. Ez az út nem volt olyan szép, mint a kisújbányai. Itt sokkal világosabb az erdő. Én szerettem a sejtelmes sötétzöld erdei világot, hol a képzelet beindítja a fantáziámat. A feszültségem eloszlott, és átölelt a nyugalom, éreztem, odatapadok az ablak üvegéhez. Csodálatosak voltak a hatalmas szakadékok, amelyek izgalomba hoztak. Édesanyámmal együtt élmény az utazás, pedig alig vagyunk pár kilométerre otthonunktól. Mégis egy nagy kalandnak éljük meg a kiruccanást. Anya gyakran kérdezte: "Na, forduljunk meg?" "Dehogy anya, menjél tovább kérlek szépen, olyan szép, és nem sietek sehova." Egyre beljebb mentünk, a fák

lombjai szorosan egymásba kapaszkodtak, és alig láthatóan ringatóztak. Sajnáltam, hogy nincs egy kamerám, amit oda tehetnék a műszerfalra, és felvehettem volna az egész csodás utunkat. Egyre szűkült az út, és meg kellett volna fordulni, szerencsére nem találtunk fordulásra alkalmas helyett. Kicsit még beljebb értünk, a sűrű erdő sötétjéből egy gyönyörű szürke szarvas szökkel elénk. Hirtelen ámulattól csak annyit mondtam: "Vigyázz anya, egy szarvas." Csodálatos ez a szürke szarvas, még nem is láttunk hozzá hasonlót. "A szép nagy agancsával!" - jegyezte meg anya. Fenséges, lassú lépteivel menni készült. Pillanatra szembe fordult velünk, mintha ismerne bennünket. Nagyon megható volt a látványa.

2022. november 08.

A kisútbányai kanyargós úton

Szeptember közepére megjött a várva várt eső, amely napokig tartott. Pontosan szólva, egy hétig szakadt megállás nélkül. Már egy porcikám sem bírta elviselni a bezártságot. Sajnos a hétvégi erdei sétám teljesen befuccsolt, mivel sáros a talaj, és a járókeretemet képtelenség ilyenkor használni.

Már nem motorozom, a város polgárjai végett, mert lehetetlenné tették az utcán való szabadidő

eltöltést, az állandó dudálgatásaik miatt. Nekem úgy jött le lelkileg az egész, ha nyomorék vagy, takarodj az utcáról. Így tapasztaltam itt Komlón a röpke évek alatt, és én barom, engedtem az agresszív autósoknak. A saját káromra legyen mondva, elvesztettem a szabadságomat, amelyet sokáig őriztem.

Édesanyám látja, és érzi szomorúságomat, ezért hétvégén edzeni szoktunk az erdőben. Az esős vasárnap ellenére is „haza” vitt anyukám. Pár napja kipattant a fejemből, hogy hazajárok az erdőbe. Csodás, amikor szürkéségből szemem elé tárulnak a zöld fák. Érzem ahogyan a testemet, lelkemet, átfonja a nyugalom. Ma csak kocsikázunk a kisújbányai egy nyomsávos, aszfaltos erdei úton. Hallom a madarak tiszta énekét, és gyönyörködöm az erdő gondozott aljzatában. Ha tehetném, biciklire pattannék, és az erdei bicikliúton túráznék. Az én elgondolásom szerint fantasztikus élmény lehet a négy évszakban, két keréken, vagy épp futva észrevenni, hogyan változik a természet szépsége. Ha valaki azt mondaná nekem véletlenül, hogy „kapsz egy elektromos túra tolókocsit”, biztosan kiugranék a bőrömből örömömben, és napi szinten használnám, mert ennél szebb nincs a világon, mint maga az erdő.

Kisújbányai kanyargós úton mentünk az ismeretlen felé. Határtalan örömet éreztem, ahogy gyönyörködtem az istenadta csodában. A nagy, és kietlen szakadékokban, ahogy az árnyas lombú fák közé beszökött a fény. A zöld leveleken látszottak még az esőcseppek, amelytől felélénkültek a lombok. A patak kiszáradt medrét láthattam, amelyben utat vájt magának a víz, ahogy szaladt egyfolytában.

Sohasem felejttem el ezt a gyönyörű utat.

2022. szeptember 22.

Csapongó gondolataim napjaimban

Ma annyira szomorú vagyok, és a könnyeimmel küszködöm. Pedig nem így keltem. Hirtelen eszembe jutott Báró kutyám, aki már két éve eltávozott az örök vadászmezőkre. Úgy hiányzik még mindig. Gondolatomban a fekete bundájába túrok, s magam előtt látom, ahogy szeretetéhesen az ölembe fekszik. Ezek olyan dolgok, amiket sohasem tudok felejtani, sőt, visszamenőleg mind az öt pulimra emlékszem. Valahogy ők már nagyon közel kerültek hozzám, pótolni tudták a szeretetéhségemet. Mindennél többet jelentett nekem az, hogy törődhettem velük, és viszonzták is.

Három éve itt nyüglődünk anyuval ebben a szürke városban, amellyel egyikünk sem tudott megbékélni. Itt a betondzsungelben nincs egy fa sem, és a fű sem nő. Nagyon lehangoló az egész. Nyáron anya kis kertje, benne a sok zöld növényvel, feldobja a betonfergeteget. Amellett, hogy gyönyörű zöld ilyenkor nálunk minden, megterem a paradicsom, zöldbab, a tök és a patisszon, ezeket élvezem a legjobban a nagy bokruk miatt. A terasz oldalán zöld hálón, amelyet anya húz ki tavasszal, felfut az uborka indája, és lelognak a kisebb-nagyobb uborkák. Ugyancsak a zöld hálón reggel korán kinyílnak a hajnalkák, amelyeket körüldongják a méhecskék. Nem egyszer végignézttem milyen szorgalmasan szállnak egyik virágról a másikra, hogy kiszívják a bibéből a nektárt.

Ez a nagy hőség rendesen megvisel mindannyiunkat, és eléggé fáradtak vagyunk, mert éjjel sem tudunk pihenni. A 2022-es tomboló nyárban nincsen csapadék, a forróság gondot okoz a mezőgazdaságban. Sajnos a kiskertekben elfogy egyszer a felfogott esővíz, elszáradnak a növények, amiken egyébként sok lett volna a termés, csak odaveszett a szárazság miatt.

A végszónak hagytam egy jó történetet, ami tegnap történt velem. Egy rossz nap után igazi meglepetésként éltem át.

Olyan levert voltam, éreztem a frontot. Pécsen, az új vásárcsarnoknál jártam, mikor megláttam a buszvégállomáson, bent áll az egyenesen egy akadálymentes busz. Siettem, hogy odaérjek, hátha felvesz a sofőr. A sor végén álltam. Kezdtem ideges lenni, mint régen, ekkor Cs. Józsika odajött hozzám. Vele szoktam utazni hazafelé, csak rossz volt a busza. Hálás köszönetem neked Józsika, hogy észrevettél, és felsegítettél a buszra, nagy megkönnyebbülés volt ez nekem.

2022. július 27.

Együtt sétálunk az erdőben

Egy idő óta, amikor az idő engedi, kijárunk az erdőbe. Azon túl, hogy jól érezzük magunkat, a kis erdei úton sétálni szoktunk a fák között. A nyugalom teljesen átölel, s átadom magamat a természetnek. Szinte teljesen kicserélődöm, úgy érzem, itt otthon vagyok. Két órára feledni tudom a rosszat, és még az sem érdekel, hogy csak járókerettel teszem meg az utamat, oda-vissza négyszer, és az édesanyám jön utánam a tolókocsival, ha elfáradok, akkor leülök, vagy ha éppen elesnék, akkor a kocsiba

tottyanjak, és ne a földre zuhanjak le. Mindez nekem egy öröm, legalább akkora örömmel töltött el, amikor úsztam.

Egy nagy vágyam is teljesült évekkel ezelőtt. Csaltam édesanyámat, hogy jöjjön velem az erdőbe. Mára gyönyörűen látszik rajta, hogy élvezi a kint töltött időt, hiszem azt, hogy egészségi állapotán is segít. Kiválasztottuk magunknak a legszebb helyet, és mindig oda megyünk vissza. Elvarázsoltak a szürke törzsű gyertyánok, bükköknek lombos fái, és a madarak állandó csicsorgása. Itt teljesen más az élet, szívesen ellaknék egy sátorban is anyuval, csak hogy ne kelljen többé visszamenni a város nyomasztó tömbjei közé. Minden egyes alkalommal az a bajom, hogy nem tudtam többet menni. A lábaimnak képtelen vagyok parancsolni. Amikor kellemesen elfáradok, napokig ellazulok. Még agyilag is teljesen friss leszek, és kicserélődnek a gondolataim. Nagyon jó ezeket a kis örömöket megélni, és emlékezni a régi életünkre, hogy pont úgy el tudok fáradni, mint egykor a szőlőnkben. Tíz évig (a műtét miatt) nem jártam ennyit, mint ebben az évben, és nagyon hálás vagyok az édesanyámnak, hogy ennyit gyakorol velem.

Esőt kaptunk bőven az idén, volt, hogy két hétig mindennap esett. Medárd napján is esett, a néphiedelem azt tartja, ha Medárdkor esik, akkor negyven napig esni fog. Ez kedvezett a gombáknak is, rengeteg nőtt, kosár számra szedték is az emberek. Tudni kell a gombák lelőhelyeit, és hamar tele lesz a szatyor. Illik ismerni a gombák fajtáit, nehogy mérgezet szedjünk és baj legyen belőle. Régen anyuék is jártak gombászni, általában keserű róka vargányákkal tértek haza. Kiváló pörköltet, rántott gombákat főzött és sütött anya, öt tagú családuk bőven jóllakot belőle.

Az utolsó kör előtt amig pihenek, anya azt mondta, elmegy megnézi, hátha talál gombát. Mielőtt elindult volna, elkezdett beszélgetni egy középkorú hölgygel, aki épp akkor ért oda teli szatyor gombával. Ők mindig járnak gombászni, mondta a hetényi kedves hölgy, és adott anyunak fél szatyornyi gombát.

Anya még aznap este megsütötte az ízletes vargányát, és vasárnapi ebédre is maradt, tartármártással elfogyasztottuk. Mondhatom, a rántott vargánya a legfinomabb gomba a világon. Még most is a számban érzem csodás ízét.

2022. június 23.

Elvégre tavasz van

Az idei tavasz ismét megmutatta szeszélyes arcát. Amikor nyílni kezdtek az első virágok, akkor pár napos hó borította a földet. Hófehér dunyha takarta az ibolyát és a margarétát, pedig előtte milyen szépen virítottak a zöld fűszálak között. Emlékszem a régi szabadnapos március 15-kére, még, ha nagyon hideg is volt, fél napra mindig kimentünk a szőlőbe, mert össze kellett gyűjteni a venyitét. Anyuék megmetszették a szőlőt és a gyümölcsfákat. Igazából én is mindig ott voltam anyuval, s mentem utána a hosszú lugassorokba. A levágott venyitét apránként kihordtam a sor végére, közben elnéztem a vesszőt, ahol anya lemetszete, ott folyt a nedve. Azt jelentette, hogy él a vessző. Aztán a sorokat meg kellett tisztítani, hogy kapálni, és permetelni lehessen.

Hamar megtapasztaltam, hogy aki a mezőgazdaságban dolgozik, az ki van téve a szélsőséges időjárásnak. 1987-ben, augusztus huszadikán, egész nap forró napsütés volt. Délután jött egy jegeseső, tíz percig diónyi nagyságú jég hullott. Műanyag tető volt az előszobánkon, mint a sorozat golyózápor, úgy kopogott. Szüleim sírtak, hogy az egész éves verejtékes munkájukat elverte a jég.

Silány ez a 2022-es tavasz, ázunk és fázunk. Áprilist mutat a naptár, és még reggelente nulla fokban jólesik a nagykabát melege. Sajnos elfagytak a gyümölcsfáknak rügyei. Így nagyon drága lesz a gyümölcsnek az ára a piacon.

Én csak gyönyörködöm a fák és a kertek nyíló virágaiban, amikor elsétálok a pécsi kertes házak mellett. Percekre megállok, és rácsodálkozom, milyen szép a zöldellő fű a kék ég alatt. Hallgatom a mátyások rikoltozását, amely természetes volt, amíg falun éltem.

Édesanyám már márciusban elvetette a magokat a virágcserepbe, amelyek nagyon szépen kikeltek a meleg lakásban. Hamarosan ki kellene ültetni a paradicsomot és a tököt a hideg földbe, ha az idő engedné.

De húsvét óta egyfolytában esik az eső, a szűk komlói utcán hömpölyögve folyik le a víz. Jó lenne, ha végre beköszöntene a jó idő, és nem kellene fűteni. Gondolom ezt a spanyolok is várják, ahol 50-en centis hó van.

2022. április 23.

Ősz családunk életében

Az őszt nem csupán színesége miatt szerettem, hanem mert többet volt együtt a család. Mikor

hazaértünk az iskolából, nem kellett kapkodni az átöltözéssel, ha anyuval mentem a szőlőbe.

Általában október vége felé már lezajlott a szüret, s már csak megnyomni a törkölyt apám járt le a pincéhez.

A hosszú őszben gyakran felásózták a szőlőt a barátokkal, amire meghozták a trágyát lovaskocsival. Talicskákból lyukakba dobálták a friss trágyát, amely gőzölgött a hidegben. Emlékszem ezekre a kemény munkákra, mert én is ott voltam.

Sokszor diót törtem, amit nagyon szerettem enni, ha sikerült a kis papírvékony héját is leszednem a dióbélről. Akkor isteni tejes íze volt a fehér diónak. Anyu mindig azt mondta, hogy a dió nagyon finom kenyérrel, s igaza is volt. A vadszőlővel (másnéven bakuval) szerettem szórakozni (amit régen a bor színezésére használtunk). A kis szoba előtt állt bokorban a tuja mellett. Letéptem egy zöld levelet, és leszedtem egy fekete bogyót a fűről, és elnyomtam a levélen, elkezdtem maszatolni, vörös levét hagytam végigfutni rajta. Olyan volt, mintha festettem volna.

A rövid őszi estéken anya mindig kötött nekünk valamit. Mama csinálta mindig a sima hátát, vagy az ujját. Anya szép mintát kötött a pulóverek,

mellények és kardigánok elejébe. Családunkat ellátták meleg holmikkal. Voltak kedvenc ruháim is, amit a világ minden kincsiért sem adtam volna oda senkinek. A rózsaszín mellényemet, amelynek minden sora más mintákból állt, és kék bogyós blúzomat évekig hordtam. Mikor már nem voltak jók rám, akkor is könyörögtem, kössön nekem egy ugyanolyan mellényt, és egy kék bogyós blúzt. Sajna soha nem került sor többé rá.

Édesanyám, amikor terhes volt velem, varró tanfolyamra járt. Gyermekkorunkban ő varrta a ruháinkat, téli kabátjainkat egészen sokáig. Nagyon hálás voltam neki, szerettem keze munkáiban járni. A mai napig is öröm járja át a szívemet, ha varr nekem.

November táján vettük meg az állatoknak a következő évi takarmányt. A teherautónyi kukoricát mindig a daráló elé öntötték le a fóliára. Onnan mertük fel zsákokba, s hordták be a darálóba, amely nagyobb helyiség volt. Itt dolgoztuk fel a disznót disznóvágáskor a hastokón, s itt volt a bogrács is. A hideg hónapokban elengedhetetlen volt a forralt bor, amelynek illata a konyhát körbe fonta. Néha esténként anya gesztenyét fűzött, s körbe ültük az asztalt, s pucoltuk a gesztenyét. Általában hárman, mivel a többiek már a szobájukban voltak. De

mindenki megkapta a gesztenye részét. Nekem mindig anya pucolt, mert én csak kirágni tudtam a héjából, de azért elbíbelődtem vele. Néha eltűnődtem, milyen szép lehet az őszi estén sétálni, talpunk alatt ropog az avar. Lámpa fénye rávilágít az egyre ritkuló vöröses falevelekre, amelyek talán utolsó táncukat járják a csupaszodó faágon.

2021. november 07.

Tizenennyolcadik rész

Sajnos lejárt a gyöngyéletünk, mert megjött az ajánlás az OEP-től a gyógyszeres kezelésre. Anya nem szeretett otthon hagyni egyedül, ezért is örült a gyógyszeres kezelésnek. Mindenkinek azt mondta a telefonba, így legalább itthon lehetek a Henikémmel.

Az utolsó gyógyszeres kezelést annyira nem akarom leírni, nagyon megrázó volt.

Még a mai napig sem tudtam feldolgozni. Egyszerűen nem tudom felfogni, hogy az orvos miért nem tud hatékonyan odafigyelni a páciensére. Hiszen minden második héten látta anyát a kemos

orvosa, aki már idestova két éve a páciense volt. Mégis úgy bánt anyuval, mint egy kísérleti nyúllal, mikor felírta neki a gyógyszert a kemó helyett. Nem figyelt oda, hogy anya testsúlya már alig ötven kiló, nagyobb dózisú gyógyszert kapott, mint ahány kiló volt. Persze ez csak akkor derült ki, mikor anya egyszer rosszul lett, vagyis akkor majdnem meghalt. De az élni akarása, és a felelősségtudata életben tartotta, hiszen tudta, hogy én még ott vagyok neki, és gyakorlatilag nincs hova mennem. Ez a szörnyű baj pont Vendi, a lelki barátom halála napján történt, vagyis 2023. június 13-án. Anya a zokogásomra még felébredt, és arra még emlékezett, hogy kimentem a fürdőszobába zokogni. Két óra múlva bejött hozzám, átölelt, és azt mondta, hogy ne sírjak. Menjek be a szobába, mert nagyon fárad, és ne legyek egyedül most. Bementünk, ő mélyen elaludt sokáig, figyeltem, hogy lélegzik-e? Aztán nagyon féltem, hirtelen kiabálni kezdtem: „Anya, anya kelj fel!” Halálfélelmem volt, a lábujjamig remegtem komolyan. Sokáig nem kelt felt, én félelmembe zokogtam és mellette ültem. „Mi a baj Henikém, miért sírsz?” „Anya, hogy tudtál felkelni?” - kérdeztem. „Egy nő ébresztgetett, azt mondta,

menjél vissza.” Meglepett a nő az álmában, és az, hogy engem nem is hallott.

Éjjel nem mertem aludni, nem tudtam, hogy mi lesz. Anya éjjel nem találta meg az ajtót, pedig máskor a sötétben is kitalált.

Másnap reggel, mikor felébredtünk, kikérdeztem, hogy tudjam nem volt-e agyvérzése. Hogy hívnak, hány éves vagy stb.

Délbe megint bevette a gyógyszert, hiába mondtam, hogy ne tegye. Makacs volt, azt se engedte, hogy írjak a dokijának, hogy mi történt. Anya nem tetszett nekem, láttam rajta, hogy valami nincs rendben vele.

Másnap elmentem dolgozni, s írtam anya orvosának. Megírtam, hogy elvesztette az eszméletét anyukám, kértem, engedje meg hogy ne szedje tovább a gyógyszert. Most nem a konyhába mentem mikor hazaértem, hanem a szobába. „Kislányom mi van?” „Meg kell néznem valamit anya, várj kicsit!” - kértem. Nagyon kíváncsi voltam, hogy írt-e anya orvosra. Rendes volt az orvos, mert mindig válaszolt, ahogyan akkor is. A levélben ennyi állt: „Az édesanyja azonnal hagyja abba a gyógyszer szedését a következő hétig.” Kirohanok, épp be akarta venni a gyógyszerét. „Anya ne vedd be kérlek. Írtam a dokidnak, hogy mi

történt és válaszolt. Azt írta, hogy ne szedd be a gyógyszert a következő találkozásig.” Megnyugodtam, letette a gyógyszereket, nem is vitázott, hogy miért írtam az orvosának.

Anya húgommal ment be orvoshoz, aki közölte vele: „Nagyon sajnálja a rosszullétet, de sajnos nem hagyhatja abba a gyógyszer szedését, mert kap egy tüdőgyulladást és meghal. Annyit kell tennem, hogy a testsúlyához mértén le kell csökkentenem a gyógyszer dózisát.”

Azon a nyáron anya akart velünk beszélni a halála utáni teendőkről. De én viszolyogtam tőle, és kimentem, még a fületem is befogtam, hogy ne is halljam.

2024-ig szedte a gyógyszert.

Szerintem anya csak tettette, hogy jól van. Mindig azt mondta, hogy milyen kár, hogy beköltözöm, sajnált nagyon szegény. „Anya, akkor mondjuk vissza, én se akarok itt hagyni, és azt sem akarom, hogy elveszítsd az ápolási díjat.”

„Henikém, kell neked egy biztos hely, ha velem valami történik, mert máshova nem tudsz menni Drágám.” „Jól van anya, hagyjuk, inkább eszek egy almáspitét.” - mondtam. „Nem tudom meddig fogok tudni sütni neked Henikém, és utánam ki fog neked sütni almáspitét?” - mondta keserűn. „Anya kérlek

hagyjál már, teljesen szétszedsz idegileg, azt hiszed nekem mindezt olyan könnyű lelkileg feldolgoznom. Móni is könnyen mondja, hogy nem fogja nagy dobra verni a temetésedet. Már most erről beszélni, ez felháborít, és undorít!” - mondtam. „Anya, én nem fogok tudni elmenni a temetésedre!” - válaszoltam mereven. „Dehogynem Henikém!” „Anya mára hagyjál kérlek, nem látod mennyire kivagyok lelkileg. Neked könnyű lesz, te meghalsz, én meg itt maradok nélküled, pedig imádlak anya.” „Nagyon könnyű lesz nekem, azt hiszed olyan könnyű, hogy nem tudom mi lesz veled, ha végleg elmegyek?”

2024. november 18-án beköltöztem a lakóotthonba. Fél évvel ezelőtt minden bútort megvettem anya segítségével. Ő ment el megnézni a bútorjaimat, és lerendezni a számlát. Azon a nyáron egy ugyanolyan ágyat vettem anyunak, mint az enyém, mert egyszer anya leesett. Az új matraca, amit vettünk, túl magas lett a kanapéjára. Nagyon fájt a háta, naponta többször kellett neki kennem, ha otthon voltam. De nem mondta volna meg, hogy a tüdejétől fáj neki, vagy nem tudom, hogy ő tudta-e mitől van az iszonyatos fájdalma. Számomra titok maradt örökre. Csak azt láttam, hogy állandóan az algoflexet kapkodja be a szájába, azonba

vargagombát nem bírja beszédni, mondván, nem bírja már lenyelni. Az nem lehet, hogy ennyire leromlott az állapota, mióta pár napot nem vagyok itthon. Csak akkor tudnám figyelni, ha én ápolnám, de nem tudom. A hangja olyan derűs mikor felhívom napjában ötször. Ha nem megyek haza, elhitelem velem, hogy jól van. Közben otthon meg olyan, mint egy nagybeteg, aki csak miattam akar élni. Sokszor rosszul van a szívével, ha jobb idő van azt érzi, ha hidegebb, akkor azt. Egyszerűen a betegsége teljesen szétszedi a lelkemet.

**Anya, annyira fáj, hogy
elmentél!**

Olyan nehéz most
az ünnepre hangolódni,
mikor nincs már
édesanyám.

Veled minden elveszett.
Nincs már többé hitem,
mert az Isten
elvett tőlem.

Mára a "hiányzol",
csak egy szó
lett nekem.

Én megőrülök
a hiányodtól anya.
Hosszú, kegyetlen
kínlődás lesz
életem végéig, hogy
nem vagy már mellettem.
Csak úgy magával
sodor az élet.
Néha feleszmélek, hogy
most mi is van?
De te mindig velem vagy
Drága édesanyám.
Eltűntek a mindennapos
örömök,
amelyek csak veled
voltak szépek.
Összefonódó szeretetünk
örökké tart,
s neked fájó félelemmel
el kellett menned.
Én semmit nem tudtam
ellenne tenni.

2025. december 03.

Tükörjeges az utcánk

Amíg a szülőfalumban, Hosszúhetényben laktunk, addig imádtam a teleket. Szerettem a szép havas tájat, gyönyörködtem a Zengő és Hármás hófödte hegyeiben. Nekem az igazi teleket a nagy hópaplan jelentette, s napestig tapostam nagy udvarunkban a havas fenyők között. Mint egy álom, olyan szép volt az egész.

Mióta beköltöztünk Komlóra, azóta elkezdtem gyűlölni a teleket. Itt cseppet sem lehet élvezni, ha a Holle anyó véletlenül jobban felrázza a dunyháit. Egyébként is mindig elkésik, mert mindig fekete a karácsony és a szilveszter. Nemhogy a ünnepek alatt tombolná ki magát ez a fránya idő. Akkor az emberek javarészt bekuckóznak otthonaikba.

2024. január második hetében két napig csak havazott. Előtte való nap ónos eső nehezítette meg az autósok közlekedését. Reggel hatkor ébredtem, mert hétfő lévén mentem volna dolgozni. De már mindent hó borított. Elszállt az örömöm, mert innentől kezdve a dombon lévő utcánkban nem tudok közlekedni a tolókocsimmal, így kénytelen voltam itthon maradni. Gyakorlatilag a hó alatt tükörjég az út. Így három napig még gyalogosan is alig jártak az utcában. Egyetlen egyszer a hókotró lekotorta az utat és slussz. Gyakorlatilag teljesen

megbénult az utcánk, még jó, hogy senkihez sem kellett mentőt hívni.

A sűrűn lakott utcába, amikor beszorul a hó vagy az eső, a napokig tartó bezártság olyan érzés, mintha még jobban rám nehezednének a falak, és a szomszédos háznak közelsége.

Édesanyámnak kedden reggel muszáj volt Pécsre menni az onkológiára, kezelésre. Azt az egész napos félemérzést, ami a szívemet nyomta, hogy hogy ér le gyalog a buszmegállóba, délután hogy gyalogol dombnak fölfele még hazaér kéz és lábtörés nélkül, az kérdés volt számomra. Mindenesetre megkönnyebbültem amikor hazaért, egy nagy puszival vártam a kapuban.

Pontosan csütörtök volt, mire végre homokkal leszórták az utat. Ennek hatására és a napfénynek köszönhetően, végre olvadni kezdtek a jégbordák. Megtehették volna korábban, hogy leszórják az utat. Talán akkor nem kellett volna egy hetet várni, hogy újra normálisan tudjunk közlekedni.

2024. január 11.

Tizenkilencedik rész

Az utolsó karácsonyunk meghitten telt, anya főzött, sütött. Feldíszítette a műfenyőt, szomorúan gyönyörködtem az ünnepi fényekben. Éreztem, hogy nem lesz több karácsonyunk együtt. Anya örökké azt mondta, lesz még karácsonyunk együtt, ne aggódj kislányom, nem lesz bajom.

Egy idő óta mindig felébredtem anyura, ha éjjel kiment wc-re. Ilyenkor felkapcsoltam neki a tolokocsim lámpáját, és csak akkor kapcsoltam le a lámpát, ha már bebújt az ágyába. December 30-án véletlen nem ébredtem fel amikor kiment, borzalmas volt ami történt, elvesztette az egyensúlyát. Nem tudott megkapaszkodni, és elesett. Csontos kis teste a padlóra zuhant az ágya, és vaskályha közé. Visítva zokogtam, pár percig csak remegtem az ijedtségtől. „Anya fáj valamid?” - kérdeztem. „A nyakam!” – jajgatott, majd lassan felállt, közben megigazította kályhakürtjét. „Feküdj le anya!” Majd gyorsan összepakoltam pár ruhát magamnak éjjel háromkor, mert anya biztos kórházba megy, én meg reggel bemegyek a lakóotthonba. Anyunak is bepakoltam és zoknit próbáltam húzni a lábára: „Anya ez nem fog menni, nagyon remeg a kezem!”

- mondtam neki. „Nyugi, menni fog kislányom!” - biztatott. „Miért nem hívod már a mentőket anya?” Megvártam, hogy becsomagolsz édes kislányom.” – mondta, miközben felhúztam a zokniját. „Anya, betettem a táskádba a telefont, meg a töltőt.” Gyorsan kirohantam kinyitni a kaput. Gyorsan jött a mentő anyáért, a mentős azt mondta, ne aggódjak, reggelre haza jöhet anya. Benne volt emberiség, nem úgy, mint az elkövetkezendőbe. Amikor elment a mentő anyával, felhívtam a húgomat, hogy reggel jöjjön fel, és segítsen útnak indulni, mert bemegyek a lakóba, nem maradok itthon egyedül. December 31-én hazaengedték, egy nyakmerevítőt kapott a nyakára, mert az első két csigolyája el van repedve.

Huszedik rész

Sajnos az utolsó fél év már csak szenvedés volt mindkettőnek. Nekem azért, mert fájt így látnom anyut, és féltem, hogy meghal.

Abban az utolsó fél évben anya már nem tudott sehova menni. Így muszáj volt egyedül elmennem bevásárolni. Mindig mondtam neki: „Olvasd el kétszer a bevásárló listádat, megjegyzem, mert szabad szemmel már nem tudom elolvasni.”

Sajnos márciustól már négy napot töltöttem bent a lakóba, mert anya már nem tudott segíteni nekem.

„Dehát csak a cipőmet kell bekötnöd, meg enni adnod.” „Nem baj, menjél, ne legyél itthon.

Nem volt még elég nyolc és fél éven keresztül látnod a szenvedésem? Nagyon sajnállak Henikém!” „De anya, akkor vagyok nyugodt, ha melletted vagyok!” - mondtam keserűn.

Megbántódva vasárnap behordtam a fát négy napra az előszobába, hogy tudjon begyújtani magának. Hétfő reggel kiakasztottam az éthordóját a kerítésre, a kukát is kivittem a kapu elé. Aztán sírva lementem a buszvégre.

A telefonban mindig életvidám hangja volt, de amikor hazaértem, mindjárt a gyógyszerért kellett mennem. Aztán egész hétvégén csak

maszíroztam a hátát. Így telt az idő egészen húsvétig. Lelkileg nagyon megterhelő volt, rengeteget sírtam, de imádtam anyát, és nem bírtam elengedni. Bár utoljára elmondott bennünket hálátlan és szemét gyerekeknek, mert nem vigyázunk rá, és hogy halálfélelme van. „Egész életemben csak veled voltam anya, és te küldtél el, mert nem tudsz ellátni!” – ordítottam. Délután megint elkezdte, hogy ő be akar menni a kórházba, mert nagyon fáj a háta. Kitört belőlem egy fájdalmas zokogás: „De ugye hazajössz, ugye még anyukám?” „Hazajövök, megígérem kislányom, nagyon szeretlek Henikém.” „Én is téged anyukám.” Nagypéntek reggel arra ébredtem, hogy anya nincs az ágyában. A középső szobában ült a szobában. „Nagyon fáj a hátam, mit csináljak kislányom?” „Hívd a mentőket anya míg magadnál vagy!” - kértem. „Hívjad már, és ne gondolkodjál, ez már nem lesz jobb.” Egész testemben remegtem, de ő csak kért, hogy nyugodjak meg, és mondta mit kér. Sírva pakoltam össze neki, aztán megjött a mentő. Nagyon tahók voltak a mentősök, azt hitték gyógyás vagyok.

Abban a helyzetben nagyon idegesítő bunkók voltak. Anya kérte, hogy tolják ki

tolókocsival, erre csak azt mondják, hogy ezt úgyse tartják bent, vissza kell, hogy hozzák. Szegény anyát nem tolták ki, alig akarták megfogni, hogy legalább kikísérjék.

Másfél hónapot töltött kórházban. A kiszáradása előtt még utoljára sétált a járókerettel éjjel, engem keresett. Sajnos elesett, majd berácsolzták az ágyát. Ki akart mászni a rácson, és felsértette a lábát. Három napig feküdt a véres lepedőn, és az ágy rácsa haláláig véres maradt. Ezután lekötötték mindkét kezét, hogy inni sem tudott egyedül. Azt az esélyt sem kapta meg, hogy egy olyan beteget fektetnek mellé, aki tudott volna neki segíteni inni.

Az utolsó héten mindennap bementem, mivel telefonon már nem tudtunk beszélgetni. Nagyon hiányzott a hangja. Mi még rengeteget beszélgettünk annak ellenére, hogy az erős gyógyszerek hatása miatt kényszerképzetei voltak. Ilyen Drága Édesanya, mint nekem volt, és (van), nincs több a világon. Nekem ő a mindenem, és marad is a halálomig. Az utolsó napon is a fájdalmai közt megkérdezte tőlem: „Miért sírsz kislányom?” „Nem akarom, hogy meghaljal anyukám. Mit csinálok én nélküled? Ez a rohadt rák teljesen szétszedett téged anya. Kérlek küzdjél még

anyukám, hátha sikerül.” „Henikém, édesem, már képtelen vagyok küzdeni, hidd el nekem drágám.”
Végig beszélgetünk, és fogtam a kezét, hogy ne remegjen annyira szegénykémnek. Mindig magam előtt látom szenvedő édesanyámat, aki az utolsó napjáig az enyém volt. Örökké hiányzol édesanyám, nélküled nehéz minden napom, várom az éjt, hogy hátha jössz felém álmomban.

**Anya, te leszel
a végső menedékem.**

Anya, hallod!
Gyere vissza hozzám,
nem bírom nélküled...
Gyötör a tudat, hogy
nem maradtam bent
veled az utolsó
pénteken a kórházban.
Akkor talán maradtál
volna még egy napot velem.
Hogy is gondolhatta az Isten,
hogy elválaszt bennünket,
mikor egész életünkben
elválaszthatatlanok voltunk.
Létezni sem bírtam nélküled,
mert lelkileg örökké megviselt,

ha távol voltam tőled,
s ez ma is így van.
Mohón ölelnélek,
sohasem engednélek el.
Anya, elviselhetetlen lett a
a fájó hiányod!
Kérlek anya, vigyél el
oda, ahol megint együtt
lehetünk,
s akkor majd megnyugszom,
mert az lesz a végső menedék.

2025. július 02.

VÉGE

Kegyetlen bánásmód

Anya, te voltál az életem. Most már csak kínlódom a hiányodtól, mióta elmentél. Ez az élet már csak olyan kényszer nélküled, pedig jó helyem van. Imádlak téged anya. Annyira szerettük egymást, és nem tudlak soha elengedni. Hiszem, hogy köztünk ott van a szétszakíthatatlan lélekfonal. Képtelen vagyok túltenni magamat a halálodon, anya. Leszarom már a hátralévő életemet, egyfolytában azon jár az agyam, hogy tudtalak volna megmenteni a kibaszott kurva ráktól. Annyira szerettelek volna megölelni a betegágyadon, de az a rohadt keskeny hely nem engedte. Jobb oldalon a csap, bal oldalon az infúzió és a mozgatható asztal volt, amelyről csak te csipegettél, mikor még jobban voltál. Mikor teljesen legyengültél, akkor onnan a rohadék ápolók biztos nem adtak inni, enni. Kívánom minden ápolónak, hogy szeretett hozzátartozóval éljék át ugyanezt, amit anyukámmal tettek. Anya ezt a kegyetlen bánásmódot nem érdemelte meg. Manapság a kutyákkal különbbül bánnak, mint a súlyos betegekkel, és ez a nemtörődőmségnek

a jele, kit érdekel, hogy hogy van az a szerencsétlen. A nővérek ülnek, lábaik az asztalon, és szürcsölik a kávé. A beteg meg elvan az ágyban, nem érdekli őket, ha rosszul is vannak. Másfél hónapig ezt láttam, amíg anyuhoz jártam. Mindig szorongva, és félve mentem be, hogy mi lehet vele. Amikor láttam hogy még él, akkor elmúlt a gyomorgörcsöm.

Nekem ő volt a mindenem, a fizikai, és a lelki támaszom is. Én nem akartam elfogadni azt, hogy ő valaha is meghalhat. Mindig azt mondtam neki, és most is a halál előtt, fogva a kezét, hogy: „Anya, vigyél magaddal engemet is.

2025. december 19.

Félelem és kudarc

Hogyan is érezhettem meg édesanyám halálát, mikor az életemnél is jobban szerettem? Soha nem akartam, hogy meghaljon... Örök életemben ő volt a mindenem, nem hagytuk el soha egymást, csak most, amikor az Isten kiszakította ölelő karjaimból. Ezt borzalmas elviselnem nekem, aki elválaszthatatlanok voltunk anyuval. Nem is értem, hogy gondolhatta az Isten, hogy elvette tőlem.

Vajon mit akar még velem? Miért nem engedett engem is meghalni anyával?

Szenvedtem már eleget, de legjobban akkor, amikor anya beteg lett. És a lelki szenvedésnél nincsen rosszabb. Állandóan félni, és féltetni anyut, az maga volt a pokol.

Most csak bolyongok, és kesergek, gyakorlatilag nincs miért éljek, és kiért. Elfáradtam, és kudarcként élem meg anya halálát. Küzdeni akartam én is a rohadt rákja ellen.

Habár nagyon rögzös utakat jártunk, de úgy látszott, hogy sikerül. S mégis galád módon szétzúzott mindent, végérvényesen. Az utolsó időkben én nem is tudtam, hogy szétterjedt az átkozott rákja.

Habár mindig elkísértem az orvoshoz, hogy vezetés közben nehogy gond legyen. Ha vele voltam, azt gondoltam, ha gond lesz, legalább ketten hagyjuk itt ezt az átkozott életet.

Mivel mozgássérült vagyok, sohasem tudtam bemenni vele az orvoshoz. Az utolsó ct-nél nagyon ideges voltam, mert krónikusan fájt a háta. Attól féltem, hogy gerincrákja van. Nem tudtam, hogy tüdőrák is okoz ekkora hátfájdalmat. Kijött az orvostól, arcát fürkészsze kérdeztem, szorongva, mit mondott a doktornő? "Minden rendben van

kislányom." - és elhittem neki. Tudta mennyire féltem, ezért hallgatta el előlem az igazságot. Amikor megtudtam 2022-ben, hogy tüdőfoltjai lettek, zokogva kirohantam a kukáig egy üveggel a kezemben, és teljes erőből elkezdtem szétverni a kukán, miközben zokogva kiabáltam, hogy miért nem én vagyok beteg, miért kínoz bennünket Isten. Anya kijött, kivette az üveget a kezemből. "Normális vagy? Szétvágja a kezedet, és belemegy a szemedbe." "Leszarom anya, hagyd, olyan jó volt eddig, három évig tünetmentes voltál. Nem akarom, hogy meghalj, nem tudlak elveszíteni anya, értsd meg!" - mondtam.

Mintha csak érezte volna a halálát, de egy szót se szólt. Tavaly novemberben, mindenszentek előtt pár nappal elmentünk anyai nagyapámhoz az egregyi temetőbe. Anya utoljára betette az elektromos kis kocsimat az autóba. Sok év után ismét ott álltunk anya meg én a papa sírjánál. Akkor még nem sejtettem, hogy őt is elveszítem hamarosan.

Anyá, kint voltam nálad a temetőben, magamhoz szorítottam a fényképedet. Lelkemben, és szívemben örökké érezlek, de a temető hűvösében nem érezlek, egyszerűen képtelen vagyok elengedni téged.

Te itt maradtál velem a szobámban, amelyet együtt rendeztünk be. Csak a fényképeken láthatlak. Bármikor érezhetlek, a lélek útján megnyugvást majd akkor kapok, ha ismét együtt leszünk sírunkban...

2025. augusztus 13.

Számomra a kör bezárult

Nem tudom mi ütött belém, de egyfolytában téged várlak. Bennem bújkál az érzés, hogy jönni fogsz anya. Kint ülök a konyhában, szemem az ablakon, senki mást nem várok, csak téged anya. Olyan fura, és mégis pillanatnyi öröm járja át a szívemet. Pont úgy, ahogy otthon vártalak, amikor hazatértél. Tudod, tegnap megint elgondolkodtam mikor sétáltam, és elnéztem ezt a sok rohanó embert a karácsony miatt. Inkább lassítanának, és mélyen szeretnék egymást, mert egyszer sajnos mindenki elveszti szeretteit. Ez a legrosszabb érzés! Elvesztettelek anyukám, téged szerettelek legjobban a világon.

Először Isten elvette mind a két nagyapámat. Négy évesen az apai nagyapám elvesztése sem volt

könnyű. Mindig mesélted, állandóan őt kerestem, így muszáj volt elmondanod, hogy nincs többé. Vén fejjel is sírok utána. 1985-ben az ormádi papa ment el. Emlékszem veled sírtam egész éjjel, mikor meghalt. Rajongásig szerettem és csak azt vártam, hogy '86-ban, ha végleg hazajövök Pestről, örökké vele lehessenek. Az élet kegyetlen, mert ez sem engedte meg az Isten, pedig nem volt nagy kérés. Aztán eljött 1989. apám balesete, ami örökre rányomta a bélyegét a karácsonyukra és a mindennapjainkra. Pedig előtte nagyon szerettem a karácsonyt, és az együttlétet.

2013. májusában meghalt az édesapám. Aztán 2023-ban volt egy furcsa látomásom. A hegyek között Isten beszél hozzám, közben szorongok, mert a két legfontosabb emberről van szó, akik a mindent jelentették nekem. „Melyiket veszítenéd el előbb?” - kérdezte az úr. „Egyiket sem!” - válaszoltam. „Majd nagyon hosszú idő elteltével, talán húsz év után, el tudom engedni valamelyiket.” - válaszoltam. Ez az egész nagyon megijesztett engemet.

Az Úr, még a nyár elején, 2023. júniusában elvette tőlem lelki barátomat. Másfél év sem telt el, hogy lelki barátom elment.

Imádott édesanyám követte drága nagybácsimat,
és a lányát Bettit. Nekem itt bezárult a kör. Isten
elvett tőlem mindent, ami nekem oly drága volt.
Édesanyám, te voltál nekem a legfontosabb a
világon, mégis gondolatban nehezen suttogtam,
hogy menj Drágám, ne szenvedj tovább!
2025. december 21.

Édesanyámnak Anyák napjára

Apa, s gyermeke szeretet

Édesanyáék tízen voltak testvérek, egy Baranya
megyei faluban, Erzsébeten éltek. Népes volt a kis
parasztház, gyerekzsivajtól volt hangos az udvar.
Ekkor már csak nyolc gyerek élt otthon, a két
nagyobb lány már férjnél volt. A legkisebb
fiúgyermek pont négy éves volt, mint az unoka,
Erzsike, aki gyakran volt a nagyszülőknél, míg
szülei a mezőgazdaságban dolgoztak. A kislányt
körülvették a nagynénik, nagybácsik, s a
nagymama szeretete. De vágyott a szülei után, akik
napestig a földeken dolgoztak. A pici lány nagyon
ragaszkodott szelíd lelkű édesapjához. István árva
fiúként nőtt fel, s élt-halt a családjáért. A kislány
tudta, hogy délben láthatja szüleit, mikor egy
nagynéni vagy bácsi kíséretében ebédet visz nekik,

s megfáradt szüleivel együtt ebédelhet egy tölgyfa árnyékában. A kislány távolról észrevette édesapját, s futni kezdett felé. Édesapja boldogan, s ragyogó tekintettel karjaiba vette szeme fényét. "Ez a mi aranyidőnk, kicsikém, amikor együtt lehetünk!" - mondta neki édesapja. A kislány, mintha értette volna apja szavát, úgy ölelte és puszlta. Azalatt az egy óra alatt, míg együtt voltak, öröm járta át apja szívét. A nagy fák között egy halastó volt, mindig elsétáltak oda, s elnézték a nádasban megbúvó vadkacsákat. Leültek a tónak partjára, s elgyönyörködtek a természetadta csodákban. A kislány apja ölébe hajtotta fejét, s kérte, hogy egyen: "Én már ettem, apa, nagyiékkal, most te egyél, messze van még az este, hogy haza gyere." Apjának könnyek gyűltek barna szemébe, karjaiba vette gyönyörű kislányát. "Ugye apa, hamar este lesz?" - kérdezte szomorúan a kislány. "Mire anya megfőzi a vacsorát, otthon leszek, ne félj, kicsikém!" - válaszolta érzékenyen. Mikor visszaértek a tölgyfához, István megkérte tizenéves sógornőjét Annát, hogy tegye le aludni a kislányt, mert fáradt. "Ne sírj, kincsem!" - kérte apja halkan. "Hamar hazaérek, ígérem." Erzsike megvárta, míg apja elmegy a traktorral.

István gondolataiban szüleihez beszélt: "Drága szüleim, ha ismertétek volna kislányom, azt mondtátok volna, hogy különleges. Ha ránézek és ölelem, azt a szeretetet érzem, ahogyan én szerettelek benneteket."

A kislány már a kapuban várta apját. "Hiányoztál!" - panaszkolta, miközben karjaiba vette.

"Itt vagyok már, gyönyörű szép kislányom. Figyelj csak!" - szólt csendes hangján, miközben a kislány vállára hajtotta a fejét. "Mindig hazajövök, ha lemegy a nap, s kezd sötétedni."

"Úgy szeretném, ha mindig itthon lennél velem, apukám. Úgy szeretlek apukám, tőled nem szöknék el, mint anyutól a nagymamáékhoz." "Miért tetted ezt anyukám?" - kérdezte keserűn édesapja, aki túl érzékeny volt. "Olyan nagyon hiányoztál, drága apukám, és azt hittem, a mamáéknál vagy, s kerestelek." "De hát tudod, hogy nem szabad elszökni, mi lett volna, ha anya nem talál meg, ha a kietlen poros úton valaki elkap, s többé nem látlak?" Apja szorosán ölelte, s könnyeivel küszködött. Egy darabig nem nézett a kislányra, mert félt, hogy megijeszti könnyeivel. "Itt vagyok, apukám veled, nézz rám kérlek, drága apukám." Lassan felemelte fejét, s a két pici kéz örömmel tartotta tenyerébe apja könnyes arcát. A kislány vigasztalón csókolta.

"Úgy szeretlek, drága apu!" - mondta megszeppenve. "Mihez is kezdenék nélküled, kicsikém?"

István zaklatott és elkeseredett volt kislánya miatt. Elégedett volt munkájával, de rettegett, amikor egyedül kellett hagynia. Tudta, hogy kicsi kora ellenére nagyon merész az ő kislánya, s ha egyszer elindult, hogy megkeresse imádott apját, akkor megcsinálja máskor is, hiszen ismeri az utat. De István nagyon féltette, hogy beleesik a patakba. Hiába beszélnek neki, ha egyszer az apja után vágyik, akkor még az anyja, s annak családja sem tudja megállítani. Ő egy kedves, szerethető kislány volt, pont olyan, mint akire István vágyott. A sors úgy hozta, hogy az apja után jobban ragaszkodott, mint az anyjához.

Álmában is apja kezét fogja, István pedig halkan sír mellette.

Másnap a kislány ismét készült ki a szüleihez. Anna meg szeretne volna fésülni, a gangra ültek. Hosszú, gyűrűs, göndör hajában mindig elakadt a fésű. Anna ölében folyton izgett-mozgott, mivel a fésű húzta a hajacskáját, s közben nyafogott, s addig ficergett, míg végül leesett a gangról, s pillanatokra el is ájult. Nagymamája nagyon megijedt, vizet öntött rá, hogy észhez térjen. Szerencséire semmi baja nem lett.

Délre már apukája karjába volt, s sétáltak, elnézték a kéklő eget, és az úszkáló bárányszerűket.

A kislány estefelé mindig kiállt a kiskapuba, úgy várta édesapját. Amikor látta feltűnni alakját, boldogan rohant édesapja elé, ő pedig örömmel felvette. "Úgy hiányoztál nekem, drága kislányom!" "Te is nekem, édesapukám, úgy szeretlek, egész délután vártalak!" - csacsogta, miközben lágyan hozzásimult. Ebben a meghitt szeretetben nőtt fel az édesanyám. Hiába, édesapa csak egy van a világon, s neki ő volt a mindene.

2020. február 11.

Piros rózsák beszélgetnek

Édesanyám, Bánovics Erzsébet, 1957-ben kezdett iskolába járni. Egy Baranya megyei kis faluban, Szilágypusztán élt szüleivel, s öccsével. A vörös, göndör, hosszú hajú kislány Pécsváradra járt iskolába. Minden hétköznapi, és még szombaton is, iskolabusszal közlekedtek. A pöttöm édes kislány nagyon vagány volt, s gyorsabban mászott fára a fiúk többségénél.

Mindig megvédte gyengébb társait, s rendkívül segítőkész volt, mintha csak sejtette volna, hogy egész élete erről szól majd. Akkortájt szülei a mezőgazdaságban dolgoztak, s kevés idő maradt a

gyerekekre. Sőt, a nagyobbacska vigyáztak a kistestvérré, míg édesanyjuk megetette, s megfejté a teheneket az állami gazdaságban. Tehát Erzsikének sem volt felhőtlen gyermekora. Nehezen ment neki a betűk összeolvasása, mert képről tanultak olvasni, a képi olvasást gyönyörűen tudta. Volt egy mogorva öreg tanárnője, aki egy nap, mert a kislány nem jól olvasott, büntetésből bezárta egy osztályterembe, és ott is felejtette. Zárójelben hadd jegyezzem meg, hogy a szülők gyengéi majdnem mindig visszaütnek a gyerekekre, a képolvasás nekem is jól ment, de amikor más volt a kép alá írva, mint amit láttam, akkor kezdődött a baj. De én jobban jártam, mint édesanyám, hiszen csak a fülemet tépték, vörösen virított óra végére. Merő félelemből sem mertem jól olvasni. Erzsike akkor kezdett igazán zokogni, amikor látta, hogy Pista bácsi, a buszvezető elindult, mert nem várhatott tovább a szeretetreméltó kislányra. Szerencséjére, a zokogására felfigyelt a pedellus bácsi, aki sietve kinyitotta az osztályteremajtót, s megkérdezte tőle: „Hát te, hogy-hogy itt vagy még?” „Bezárt a tanár néni óra után!” - szipogta. „Jól van kislány!” – simogatta meg a pedellus, s azt mondta neki: „Öltözz fel, mert esik az eső, s menj haza szépen.” Késő őszi volt, fújta a szél, suhogtak a

falevelek, rémülten szaladt a kislány a kihalt pécsváradi utcán. Gazsi, a cigányember, lovas szekeren ment hazafelé dalolva, azt dalolta, hogy piros rózsák beszélgetnek. A kislány ijedtében a közel eső bokorban megbújt. Amikor elhaladt a lovas szekérrel a cigányember, újra útnak indult. Futni kezdett, amikor egy biciklist vélt felfedezni a sötétben. Kis szíve hevesen zakatolt félelmében, a buszmegállóban megbújt. Hirtelen eszébe jutott, hogy talán édesapja keresheti őt biciklivel. Mikor elhaladt, a kislány felállt, s zokogva kiáltott édesapja után. „Apukám, gyere vissza kérlek, itt vagyok.” Aggódó édesapja boldogan fordult vissza, mikor meghallotta kislánya hangját. Magához ölelte átfázott kislányát, két pici karja el sem engedte imádott édesapját.

Hazaértek a jó meleg lakásba, duruzsolt a tűz a vaskályhában, miközben mind örültek egymásnak. Édesapjuk minden este mesét mondott nekik, a kislány elaludt az ölében. Óvatosan lefektette, de felébredt. „Aludj tovább angyalom!” - mondta apja kedvesen neki. A kislány szorosan hozzábújt, s lágyan átölelte. „Ne menj el mellőlem apukám!” - kérte. „Nagyon bátor, és ügyes voltál ma drágaságom, veled maradok ígérem.” Könnyei potyogtak édesapjának,

amikor arra gondolt, el is veszíthette volna csöpp gyermekét. Másnap reggel Erzsike édesanyjával ment iskolába, hogy beszélhessen a tanárnővel. „Gyermekekem még igencsak picurka, ha be is zárja, kérem engedje ki időben, hogy elérje az iskolabuszt, ugyanis a szomszéd faluban lakunk, amely nem kis táv egy hét éves kislány számára, s baja is lehetett volna.” „Figyelmetlen voltam!” - ismerte be a tanárnő, s elnézést kért. Soha többé nem fordult elő ehhez fogható eset.

2019. július 03.

Együtt Édesanyámmal

Vannak dolgok, amikre félve emlékezünk vissza. Talán, ha lehetne egy delete gombom, kitörölhetném agyamból örökre. 2005. nyarat írjuk. Idegtépő nyári reggelen elhagyta húgom a családi fészket. Direkt maradtam ágyamban, hogy húgom ne lássa könnyeim záporát. Nagyon sajnáltam, hogy elmegy albérletbe, s maradtam a bánatomban egyedül. Édesanyámat ugyanis kórházba vittem makacsága ellenére. Már hetek óta fájlalta a szívét, s dagadt volt a lába. Így jártunk dolgozni. Szerencsémre a lelkére tudtam beszélni, s így jutott el a doktornőhöz.

Tüdőembóliával a kórházba szállították. Az a hét számomra a pokol volt. „Ó, bárcsak tudnék járni, nála lennék, s vigyáznék rá.” Ez helyett itthon ültem, s gyötört a bűntudat, hogy nem lehetek vele. Nem ettem, mert egy falat sem ment le az idegességtől a torkomon. Szerencsémre már szombat volt és gondoltam, hogy korán bevisznek anyához. Segítettem mosni Móninak. A gömbölyű forgótárcsás mosógépet elég jól tudtam használni, kiszedtem a ruhákat, kicsavartam, majd átdobtam a kádba öblíteni. A lavórt a WC tetőre tettem, s így öblítettem, húgom csak terített az udvaron. Hamar készen lettünk, azt hittem, hogy megyünk anyuhoz, de nem így történt. Idegességemben sírva fakadtam, s kimentem. „Apu, vigyél már be légyszi anyuhoz, nem baj, hogy ittál” - kértem. „Majd én kimagyarázom, ha megállít a rendőr. Megmondom neki, hogy engem kell bevinned a kórházba.” Apám beadta a derekát, mert látta, hogy szenvedek. Beültünk a pár hetes új, Opel Meriva autónkba, és átdöcögtünk Komlóra. Senki nem mondta volna meg, hogy egy buszsofőr vezeti autónkat. Mindig is szerettem volna apai szeretetet kapni tőle. Volt benne távolságtartás felém. Én ezt a sérültségemnek tudtam be, s ettől a gondolattól nem bírtam szabadulni. Éreztem, hogy dedósan

kezel, nem tudott velem normálisan beszélgetni.

Végre ott voltam anyunál, s egész nap ott is maradtam vele. Bebújtam mellé az ágyba, és beszélgetünk. „Az orvos azt mondta” kezdte, „kezdődő tüdőembóliám volt.” „Jaj, anya, látod, mindig zavartalak az orvoshoz, és te nem mentél. Még jó, hogy behozattalak, és nem lett nagyobb baj. Jó, hogy nem indult el az a vérrög a szíved felé. Biztos akkor kezdődött, mikor félrebicsaklott a lábad, ahogy a székről leléptél meggyzedéskor.” „Persze, mert a többi bent hűsölt a szobában, mi meg még a szénát is összeboglyáztuk előbb.” Elmúlt a nap, s haza kellett mennem, sírás fojtogatott, miközben nyolcvan éves öreganyámmal lépcsőztünk le a kórházból. Keserű hét volt ez nekem. Anya végre hazajött, még pár hétig lábadozott, aztán visszamentünk dolgozni. Rengeteg időt töltöttem anyuval, szinte egész nap együtt vagyunk. Nekem csak ő van e világon, s még is hihetetlen dolog, hogy még a szőlőben is együtt dolgoztunk. A munkában való részvétel nálam alapelv, segíteni és megfogni a munkát jó érzés. Mindig ott voltam, akármilyen lassan csináltam, akkor is azt a munkát már nem anyunak kellett elvégeznie. Apám helyett

is rengeteget dolgozott anyám. Ha kellett, kapáltam vagy kacsoltam, de a kacsolást nem nekem találták ki, mert túlságosan finom mozgást igényelt, ezért én csak a szőlő fájáról szedtem le a vadhajtásokat. Közben meg hangos volt a szőlő, mert mindig beszélgettem anyával. Apám meg élvezte, s közben ette a fekete irigység, hogy nem vele beszélgetek. Időnként nagyon fájt a lábam, s fáradtan leültem a földre, az oszlopnál kényelembe helyeztem magam. Mindegy volt, hogy kora tavasz, vagy épp tündöklő napsütés volt, akkor is leültem. Nem érdekelt, hogy mit mondanak. „Felfázol, kelj fel!” „Dehogy kelek, fáj a lábam, pihenek picit, majd elmúlik, s folytatom a munkát. Reggel nyolc óta itt vagyunk, s már délután van, nem megyek haza, majd ha ti is jöttök.” Kemény volt, s sajnáltam szüleimet, de főképp anyát, hogy ennyit dolgozik. S mindez csak egy örökség volt, egy egyholdas nyűg, amit apámra hagyott a nagyapám. „Miért nem inkább egy balatoni nyaralót hagyott rá?” -gyakran ezt mondtam, mikor mérges voltam, s mikor látom a sok értelmetlen küzdést a munkában, állandóan csak veszekedtek, s ha valaki mást mert csinálni mint ő, akkor már rögtön

megszólalt apám. Mindegy volt neki, hogy szomszéd, vagy családtag, gúnyosan megjegyezte: „Menne inkább kapálni, minthogy itt futkos minden este.” Eddig tartott az ő kultúrája, s a szőlője és a bora volt a szenvedélye. A bort sose bírtuk rendesen eladni, így maradtak a kuncsaftok, akik hol fizettek, hol nem, s ezért dolgoztak ekkora földet, melyhez tartozott három szakasz lugas, gyümölcsös, s egy nagy szántó, mely később akácos lett. Néha húgom parasztnak nevez hülyeségből, de ezért sose haragudtam, mert szeretek segíteni, én mindig csak a munka közelében voltam. Belém ivódott a munka szeretete, a szőlőben kilazultak a görcsös izmaim. Amióta eladtuk a hátsó kertet, nem szeretek az udvarban lenni. Túl kicsi lett számomra, mert mindig szem előtt voltam, s ezt nem szerettem. Cézár és Bendzsi, a két puli kíséretében lementünk a hátsó kertbe, s órákat töltöttünk itt. Ráültem a diófámra, két lábamat átettem rajta, s gondolkodtam, vagy csak épp egyedüllétre volt szükségem. Nagyon fáj a tudat, hogy senkim sincsen, s nem tudom mit tegyek. Félek az egyedüllétől, a magánytól. Egyszerűen nem tudom, mi lesz velem, ha anya meghal, és én véletlen élek. Mit fogok akkor majd csinálni, kihez

forduljak majd, vagy csak fognak, s bezárnak egy intézetbe, s azt mondják, hogy szevasz, ennyi volt az életed, csupán csak azért, mert béna vagyok. Úristen, rettenetesen félek, én ezt nem akarom, akkor inkább haljak meg. Nem ezért küzdöttem a jobb állapotomért, hogy így legyen vége keserű életemnek. Hiába kezdtem anyuval a félelmeimről beszélni, mindig azt a választ kaptam: „Nem kell félned, még itt vagyok.” De nekem ez sovány vigasz volt, hisz nem volt további életemnek biztosítéka. A tudattól is rettegek, hogy egyszer földönfutó leszek. Elviselni se bírnám, hogy idegenek döntsenek a fejem felett. Ha a magamfajta sérült fiúkon múlna hátralévő életem, hát isten bizony, elkezdhetném megásni a saját sírom. Én kis naiv lélek, majdhogynem minden sérültet elfogadtam volna, hisz nem a külső, hanem a belső érték számít. Nincs annál szebb, ha két romantikus lélek összetalálkozik. Csipkerózsika álmomból hamar fel kellett ébredjek. Úgy látszik, amely az élet legfontosabb mozzanata, a párkapcsolat, soha nem fog sikerülni. Nem bírok kibújni a bőrömből, és illegetni-billegetni magam nem tudom, mint más sérült lányokat látok. Vesztesként élem meg ezt a harcot magammal, és inkább elnyomtam

magamban az érzéseim, amelyek szinte égnek a fájdalomtól. Hogy nem szerethetek, s nem dédelgethetem kedvemre, s viszont se szeret senki se. Egyedül vagyok e fránya világon, s életem mit sem ér szeretet nélkül. Voltak és lesznek is bánattal teli napjaim emiatt. De ahogy öregszem, egyre többet jut eszembe a mondásom: „Egyszer minden sérült egyedül marad, talán eszetekbe jutok, hogy volt egy lány, aki szeretni tudott volna. De azt a lányt dobtam, mert egészségesre vágytam.” Egyébként lehet, hogy csak a mai rohanó világ hozta. Ezt ki érti, hogy a sérült nem fogadja el a sérültet? Inkább fog egy egészségest, és pár évnyi pesztonkázás után azt mondja, hogy viszlát kedves, elég volt belőled. Lehet, hogy maradi vagyok, de én még emlékszem Petős éveimből, amikor a portán lógtam reggelente és láttam bejönni dolgozni egy mozgássérült házaspárt, akik boldogan támogatták egymást, s boldog voltam a látványuktól. Tízegynéhány évesen elkezdtem ott reménykedni, hogy nekem is lehet párom, akivel kölcsönösen segítjük egymást. Az előző korosztály még jobban tudta ezt tolerálni. Őket még lehet látni boldog sérült házastársként élni. Születhettem volna előbb is, akkor talán boldog lennék valaki mellett. Félreértés ne essék, én csak a veleszületett sérültekről beszélek.

Az EU szabvány szerint még a konyhai alkalmazottnak is vizsgát kell tennie. A felkészülésem

egy este volt, anya már túlesett rajta, a jegyzeteit olvastam el. Szerencsére ő volt a gardedámom, kiváltságos érzés volt, hogy együtt ülünk az osztályteremben az ÁNTSZ-nél. Fél délelőtti okítás volt, utána le lehetett vizsgázni, vagy még egy napot idegeskedhettem volna. Essek túl rajta, jó lenne, ha sikerülne, gondoltam. Anya írt, én diktáltam. Az alapítvány fizette a vizsgadíjam, égés lett volna, ha elhasalok a vizsgán. Egy óra múlva már a kezemben volt a sikeres vizsgapapír. Hurrá, eggyel több bizonyítvány lapul a fiókomban! Sajnos csak védett munkahelyen tudtam elhelyezkedni. Ez is több, mint a semmi, és meg kell becsülnöm. Mozgalmas volt ez az év. Végre egyszer rá tudtam beszélni anyámat, hogy menjünk el Harkányba. Neki visszeresek a lábai, s fáj a térde. Az én lábammal meg ki tudja, hogy mi van. Egy tény, mind a kettőnknek jól fog esni egy kis kikapcsolódás. Elvileg nekem minden évben megjárna három hét ingyen, de soha se használok ki, mert mit csináljak ott egyedül? Többet árt, mint használ, hiába orvosok meg ápolók, ha

egyszer nem tudnak mit kezdeni egy mozgássérülttel. Szégyen a közegészségügyre ahogy bánnak egy magamfajta sérülttel. Hiába mondom, hogy tudok menni, az első lépésük az lenne, ha engedném, hogy belevágnának tolókocsiba. Na ezért nem megyek ilyen helyre soha. Ez a két hét kapóra jött, azért nem három, hanem csak két hét, mert anyám is jön velem kísérőként, de közben ő is kapja a kezeléseket. Jó buli lesz, csak finoman be kell adagolni otthon. Bizony nagy volt a felháborodás, hogy el merünk menni, s különben is, a legnagyobb munkaidényben. A szőlőben pont akkor van a legtöbb munka. Titokban mindig sírtam, amikor eljött az évváró az alapítványnál. Anya a nyári időszakra nem kapott fizetést, így nekünk is szünet volt, s ez volt a leghosszabb. Itthon voltam csak bezárva, nem mentünk sehova, mert mindig az volt a heppje apámnak, hogy kis pénzből nem lehet elmenni nyaralni, de még egy napra se kirándulni. Dehogynem lehetett kis pénzből kirándulni és nyaralni. De szerettem én menni, látni, az sem érdekelt, ha estére hulla fáradt leszek, csak mehessek. Mindig egy kis színt vitt az életembe, nagyon feldobott. Sosem érdekelt a pénz, én csak élvezni szerettem az életet. Viszont azt mindig

fontos volt tudnom, ha távol voltam, hogy anya jól van-e. Nekem az alapelv volt, hogy napjában többször felhívjam, s beszélgessek vele. Húgom eljegyzése pont beleesik a harkányi kezelésbe, így pár nappal előbb kell majd hazajönnünk, hogy tudjunk készülni a nagy napra. Fagyott hangulatú reggelre ébredtünk az indulás napján, pillanatokon belül láttuk, hogy ebből buszozás lesz. Így hát szedtük a csomagokat és kiballagtunk a buszmegállóba. Úgy néztünk ki, mint a málhás szamarak, semmit se tudtunk, hogy van-e parkoló a kórház területén, vagy nincs, ezért kellett busszal mennünk. Naivul hitte anyám, hogy apám kegyes lesz és levisz bennünket Harkányba. Várt ránk egy kis tortúra, még leérünk. Nem igazán buszoztam, mert nehezen mozogtam és kocsival mindig könnyebb volt menni. Végre elhagytuk az otthont, és most következik a jól megérdemelt pihenés. Felszabadult és boldog voltam, az, akit nagyon szeretek, velem volt, a többi meg nem számított. Gyönyörű park vezetett a kórház felé, lesz még időm szemügyre venni, most nagyon elfáradtam. Örülök, ha végre beérünk és leülhetek. Hiába fogta anya a kezem, szegényt mindig kérdeztem, hogy jól megyek-e. Mindig azt felelte, hogy jól, de én éreztem, hogy feszes vagyok. Ja, közben be nem

állt a szám, mindig megállás nélkül beszélgettünk, ha elkezdek nevetni, ami gyakran előfordul anyu társaságában, csak arra kellett figyelnem, hogy össze ne essek a röhögéstől. Falujáró busszal jöttünk le. Ezeket a falukat még sosem láttam, s hallottam baranyai létemre. De így jó hosszú volt az ismeretlen felé menni. Nem szerettem Harkányt, mert egyszer kisgyerekként télen a fedettbe mentünk fürdeni, s a kén szagától belehánytam a vízbe, s a mai napig ódzkodok, pedig imádok úszni. Még akkor, is ha csak karúszóval tudok, és ezt az egyet nem szégyellem, mert a víz nekem olyan szabadságot jelent, mint másnak a járás. Egyszer az érdi nagybácsim mondta nagynénémnek, mikor a Balcsin voltunk: „Ha ez a kislány örökké a vízben élne, semmi baja nem lenne.” Milyen igazat adok neki, valahányszor vízben vagyok, érzem a szabadság édes ízét. Sajnos egyre kevesebb alkalommal jutottam el standra. Ez már nem fért bele a család robot életébe, nálunk még az ünnepnapok is munkával telnek. Mikor egyedül itt voltam, nem jutottam el a medencéig, egyedül be se engedtek volna. Ez a legnagyobb baj, hisz hiába vesznek körül az orvosok és ápolók, nem tudják, vagy nem akarják elhinni, hogy csak mozgássérült vagyok és nem hülye, s tudok magamra vigyázni,

még ha nem is úgy látszik. Egy szónak is száz a vége, egy ilyen helyen csak kiszolgáltatottabb vagyok, ha nincs velem az édesanyám, aki megvédjen. Itt csak elesettebb lettem sok-sok évvel ezelőtt, s két nap után szélesebben haza vágtaztam. Két csodálatos és élménydús hetet töltöttünk el anyukámmal, és kipihenve tértünk haza.

2016. július 25.